

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra anglistiky

Diplomová práce

Harry Potter J. K. Rowlingové, Nevermoor J. Townsendové a zkušenost jiného světa v životě dětských hrdinů

J. K. Rowling's Harry Potter, Jessica Townsend's Nevermoor and the Child Heroes in the Other Worlds

Vypracovala: Bc. Sabina Hradecká
Vedoucí práce: PhDr. Kamila Vránková, Ph.D.

České Budějovice 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum

Podpis studenta

Poděkování

Děkuji vedoucí mé diplomové práce, PhDr. Kamile Vránkové, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady, trpělivost a čas, který mi věnovala.

Anotace

Diplomová práce se zabývá srovnávací analýzou dvou populárních fantastických sérií: *Harry Potter* J. K. Rowlingové a *Nevermoor* J. Townsendové. V rámci teoretické části se práce soustředí na charakteristiku pohádek, gotické literatury a fantasy. Jsou vyzdvíženy motivy, které spojují analyzované série se jmenovanými literárními žánry. Samostatné kapitoly jsou věnovány také autorkám těchto příběhů. Praktická část obsahuje srovnávací analýzu následujících motivů: věštba, výlučnost hlavního hrdiny; prostor jiného světa; přátelství, pomoc a překážky; nepřítel; smrt; škola a zkoušky; rodina a láska ve vybraných dílech. Závěrečná kapitola se zaměřuje výhradně na hlavní postavy analyzovaných sérií, jejich společné a rozdílné rysy a na adaptaci dětských hrdinů v jiném světě.

Klíčová slova: J. K. Rowling, Harry Potter, J. Townsendová, Nevermoor, fantasy, prostor jiného světa, dětský hrdina, srovnávací analýza

Abstract

The diploma thesis deals with the comparative analysis of two popular fantasy series: J. K. Rowling's *Harry Potter* and J. Townsend's *Nevermoor*. Within the theoretical part, the diploma thesis focuses on the main characteristics of fairy tales, Gothic literature, and fantasy. Motifs that connect the analysed series with the named literary genres are highlighted. Separate chapters are also dedicated to the authors of these stories. The practical part contains the comparative analysis of the following motifs: prophecy, uniqueness of the main character; space of the other world; friendship, help and obstacles; enemy; death; school and exams; family and love in selected works. The final chapter focuses directly on the main characters of the analysed series, their common and different features, and on the adaptation of child heroes in the other world.

Key words: J. K. Rowling, Harry Potter, J. Townsend, Nevermoor, fantasy, space of the other world, child hero, comparative analysis

Obsah

Úvod	7
1 Obraz jiných světů	8
1.1 Pohádky	8
1.1.1 Charakteristické rysy a historie pohádek	10
1.2 Gotická literatura	18
1.2.1 Charakteristické rysy gotické literatury	18
1.2.2 Historie gotické literatury	19
1.2.3 Gotické prvky v dětské literatuře	23
1.3 Fantasy literatura	28
1.3.1 Znaky fantasy literatury	28
1.3.2 Žánry fantasy literatury	32
1.3.3 Fantasy literatura pro děti	38
2 Autorky	43
2.1.1 J. K. Rowlingová	43
2.1.2 Jessica Townsendová	47
3 Analyzované motivy ve vybraných dílech	50
3.1 Harry Potter	50
3.1.1 Výlučnost hlavního hrdiny	50
3.1.2 Prostor jiného světa	52
3.1.3 Přátelství, pomoc a překážky	58
3.1.4 Nepřítel	61
3.1.5 Smrt	64
3.1.6 Škola a zkoušky	66
3.1.7 Láska, rodina	71
3.2 Nikdyuš	75
3.2.1 Výlučnost hlavního hrdiny	75
3.2.2 Prostor jiného světa	79
3.2.3 Přátelství, pomoc a překážky	90
3.2.4 Nepřítel	95
3.2.5 Smrt	102
3.2.6 Škola a zkoušky	106
3.2.7 Láska, rodina	113
3.3 Harry Potter a Morrigan Crowová	118
Závěr	122
Summary	125
Seznam literatury	129
Primární literatura	129
Sekundární literatura	130
Internetové zdroje	131
Přednáška	134

Úvod

Fantastická literatura, jež umožňuje čtenáři uniknout z prostředí všedního světa do světa plného kouzel a nadpřirozených bytostí, je velmi oblíbeným žánrem současnosti. Svědčí o tom úspěch hned několika fantastických sérií, které si své příznivce zachovávají od svého vzniku dodnes. Cílem této diplomové práce bude srovnání několika vybraných motivů v rámci dvou oblíbených fantastických sérií: *Harry Potter* J. K. Rowlingové a *Nevermoor* J. Townsendové. Obě díla bývají často porovnávána, což bylo hlavním důvodem pro jejich výběr ke srovnávací analýze.

Srovnávací analýza bude vycházet z poznatků zjištěných v rámci teoretické části práce, která se soustředí na pohádky, gotickou literaturu a fantasy, neboť autorky ve svých příbězích propojují charakteristiky všech zmiňovaných literárních žánrů. Teoretická část bude obsahovat také základní informace týkající se života obou autorek analyzovaných sérií a jejich nejvýznamnějších děl. Vlastní srovnávací analýza se pak bude zabývat následujícími motivy: věštba, výlučnost hlavního hrdiny; prostor jiného světa; přátelství, pomoc a překážky; nepřítel; smrt; škola a zkoušky; rodina a láska. Srovnávací analýza se zaměří na otázku, co mají obě vybrané fantastické série s dětským hrdinou v hlavní roli společné a v čem se naopak liší. Prostor bude věnován také inspiraci, již přinesla autorkám díla jiných světových autorů, a novým konceptům fantastických světů, se kterými autorky přicházejí.

Závěrečná kapitola se zaměří na hlavní postavy analyzovaných sérií, tedy Harryho Pottera a Morrigan Crowovou. Tato část se bude zabývat zejména porovnáním osudů hlavních hrdinů a jejich postavením v rámci jiného světa. Zdůrazněny budou rozdíly mezi přístupy hlavních hrdinů, stejně tak jako motivy, které jejich příběhy spojují.

1 Obraz jiných světů

Úvodní část diplomové práce bude popisovat prostředí jiných světů v rámci následujících literárních žánrů: pohádka, gotická literatura, fantastická literatura. Zabývat se bude také charakteristickými rysy těchto žánrů, jejich vývojem a vztahem k dětskému čtenáři. Vyzdvihnuty budou aspekty, se kterými pracovaly autorky analyzovaných děl, jejichž tvorbě budou věnovány vlastní kapitoly. Srovnávací analýza vybraných děl bude zpracována ve druhé části diplomové práce.

1.1 Pohádky

Následující část diplomové práce se bude zabývat definicí pojmu pohádka, jejími charakteristickými rysy a rozdělením pohádek na jednotlivé typy. Pozornost bude věnována hlavně rysům, které lze nalézt také v rámci analyzovaných knižních sérií. Dle Watsona se termín pohádky (ang. *fairy tales*) vztahuje k „jakémukoli tradičnímu příběhu zahrnujícímu magii.“¹

Podle oxfordského slovníku je pohádka příběhem o kouzlech a vílách:

„a story about magic or fairies, usually for children or a story that somebody tells that is not true; a lie“²

Pod výrazem *fairies* se skrývají malé, nadpřirozené bytosti, které mají magické schopnosti.³ Tolkien ve své studii *O pohádkách*⁴ však upozorňuje na fakt, že tyto příběhy nepojednávají jen o tzv. *fairies* nebo elfech. Důležité je zde prostředí, ve kterém se pohádkový příběh odehrává. Tím je Faerie (dle autorových slov se nejpřesnější překlad rovná slovu Kouzlo), tedy říše, kterou obývají tyto pohádkové bytosti.⁵

Sám autor definici pohádky formuluje následovně:

¹ WATSON, V. *The Cambridge Guide to Children's Books in English*. Cambridge University Press. 2001. ISBN 0 521 550645, s. 246

² OXFORDLEARNER'S DICTIONARIES. *Fairy tale* [online]. Oxford University Press. [cit. 02. 02. 2024]. Dostupné z: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/fairy-tale_1?q=fairy+tales

³ OXFORDLEARNER'S DICTIONARIES. *Fairy* [online]. Oxford University Press. [cit. 02. 02. 2024]. Dostupné z: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/fairy#fairy_topg_1

⁴ TOLKIEN, J. R. R. „O pohádkách“, *Pohádky*. Praha: Winston Smith, 1992. ISBN 80-85643-05-7, s. 113–188

⁵ TOLKIEN, J. R. R. „O pohádkách“, *Pohádky*. s. 113–188

„[...] pohádka je příběh, který se k Faerii vztahuje nebo který s ní zachází, ať už je jeho zásadní smysl jakýkoliv: satira, dobrodružství, moralita, fantazie.“⁶

I v případě satirického příběhu musí autor zachovat vážnost kouzla. Na daný příběh by pak mělo být nahlíženo jako na skutečnost, o které se nepochybuje. Klíčová je pro pohádkové příběhy fantazie, která je postavena na lidské schopnosti představovat si vjemy, jež na nás v danou chvíli nepůsobí, nebo nikdy ani nepůsobily. Tolkien zdůrazňuje, že fantazie není ničím nepřírozeným nebo něčím, co by mělo být vlastní pouze dětskému čtenáři.⁷ Skutečnost, že jsou pohádkové příběhy společností chápány jako produkt pro dětského čtenáře, je podle něj špatná a může vést až ke zkáze tohoto žánru. Čtení pohádkových příběhů může být, dle slov autora, naopak přínosné nejen pro dětského čtenáře, ale i pro dospělé, neboť pohádky svým čtenářům poskytují zejména „Fantazii, Obnovu, Únik a Útěchu.“ Je zřejmé, že zrovna tyto aspekty ve svém životě vyhledávají všichni lidé bez ohledu na věk. Útěchu v rámci pohádkových příběhů čtenář nachází v dobrém konci. Čtenář má jistotu, že nakonec vše dobře dopadne. Jedná se o nejdůležitější funkci pohádkových příběhů. Dalšími funkcemi jsou únik a obnova (ve smyslu útěku z běžného stereotypního života a nalezení nových pohledů na všední realitu).⁸

Počátky pohádkových příběhů sahají do dávné minulosti a jisté shody v těchto vyprávěních lze nalézt už od jejich vzniku. Pohádky mají svůj původ v ústní lidové slovesnosti, první tištěné sbírky pohádek se objevují až v 16. století. Z tohoto důvodu je také možné nalézt hned několik verzí klasických pohádek. Pohádky původně nebyly vytvářeny pro děti. Poté, co vyšlo najevo, že o ně děti mají zájem, byly (například pohádky bratří Grimmů) upraveny tak, aby více vyhovovaly potřebám dětského čtenáře. Pohádky v sobě mnohdy ukrývají více, než by se od příběhu pro děti dalo očekávat. Autoři jako Dickens či Wilde psali pohádky o nespravedlnosti a utrpení v jejich soudobé společnosti. Pohádky se tedy mohly stát politickými alegoriemi.⁹

⁶ TOLKIEN, J. R. R. „O pohádkách“, *Pohádky*. s. 122

⁷ TOLKIEN, J. R. R. „O pohádkách“, *Pohádky*. s. 113–188

⁸ TOLKIEN, J. R. R. „O pohádkách“, *Pohádky*. s. 113–188

⁹ WATSON, V. *The Cambridge Guide to Children's Books in English*.

1.1.1 Charakteristické rysy a historie pohádek

Následující část bude vycházet z přednášek PhDr. Milana Pokorného, Ph.D. k předmětu *Česká literatura pro děti a mládež*, konaných na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity na Katedře slovanských jazyků a literatur v letním semestru akademického roku 2021/2022¹⁰. Literatura pro děti a mládež byla až na určité výjimky do 19. století výhradně neintencionální, totéž platilo i pro pohádku, která až v 19. století získává jako žánr svou současnou podobu, kterou je dodnes známa. Původně se jednalo o vyprávění šířené pomocí ústní lidové slovesnosti, které bylo určeno pro dospělé, nicméně od svých počátků až do současnosti si uchovávalo svůj hlavní motiv – spor dobra se zlem. Dobra a zlo bývají v pohádkách zastoupeny černobílými charaktery, hrdina je buď zlý, nebo dobrý. Dobra vždy zvítězí a zlo bývá potrestáno. Zlo nebo padoucha, který ho představuje, může postihnout určitý trest, například vyhnanství, nebo se může jednat o konečné vítězství dobra nad představovaným zlem (smrt protivníka). Šťastný konec je pro pohádky typický. Na závěr pohádky obvykle přichází formulace typu „a žili šťastně až do smrti“.¹¹ Obdobnou formulací uzavírá také Rowlingová sérii o Harrym Potterovi:

„All was well.“¹²

Typické obraty se nacházejí i na začátku pohádkových příběhů „*Bylo, nebylo, za sedmero horami a sedmero řekami ...*“ - z této ukázky lze vyvodit další rysy charakteristické pro pohádku. Vždy se odehrává na neurčitém místě a v neurčitém čase. V pohádkách se objevují magické číslovky, například sedm (trpaslíků), dvanáct (měsíčků), důležitá bývá také číslovka tři – princ dostane tři úkoly. Nebezpečí se při nich stupňuje, první úkol bývá nejlehčí, třetí naopak nejtěžší.¹³ Tři úkoly/zkoušky čekají také na hlavního hrdinu analyzovaného příběhu a s každým dalším úkolem se jejich obtížnost stupňuje. V knize *Harry Potter and the Goblet of Fire* se v Bradavicích koná turnaj tří

¹⁰ POKORNÝ, M. *Česká literatura pro děti a mládež* [přednáška]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, pedagogická fakulta, akademický rok 2021/2022.

¹¹ POKORNÝ, M. *Česká literatura pro děti a mládež* [přednáška]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, pedagogická fakulta, akademický rok 2021/2022.

¹² ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Deathly Hallows*. New York: Arthur A, Levine Books, 2007. ISBN – 13: 978-0-545-02936-0, s. 759

¹³ POKORNÝ, M. *Česká literatura pro děti a mládež* [přednáška]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, pedagogická fakulta, akademický rok 2021/2022.

kouzelnických škol. Kdo by chtěl v tomto turnaji zvítězit, musí splnit tři nebezpečné úkoly, které prověří jednak schopnosti hlavního hrdiny, který se stane jedním z účastníků turnaje, tak i stabilitu jeho přátelství. Poslední úkol, jak již bylo řečeno, bývá nejtěžší, v tomto případě se jedná přímo o boj o přežití, neboť Harry se v závěru turnaje neplánovaně utká se samotným Voldemortem. Obdobně jako v Harryho případě, Morrigan musí také vykonat složité zkoušky, které nejsou založené pouze na vědomostech. Nejvíce prověřují právě charaktery hlavních hrdinů. Morrigan musí obstát ve čtyřech zkouškách, aby se mohla stát členkou Divínské společnosti. Poslední a nejtěžší úkol je pro Morrigan takřka nemožný, má předvést svůj talent. Morrigan až do posledního okamžiku neví, čím je tolik výjimečná. Odhalení na čtenáře čeká v několika posledních kapitolách. Morrigan je Divomorem, tedy tvorem, kterého celá společnost odsuzuje. V dalších dílech bude jejím nejdůležitějším úkolem přesvědčit Divínskou společnost o tom, že Divomorové mohou být i dobří. Podrobněji se tématu zkoušek bude tato diplomová práce věnovat v rámci analýzy jednotlivých děl.

Číslovka sedm bývá často označována za šťastné číslo. Za jedno z nejmocnějších ho považoval i Voldemort, neboť měl v úmyslu svou duši rozdělit na sedm částí. Nakonec byla jeho duše však neúmyslně rozervána na osm částí, poté, co se pokusil zabít Harryho jako malé dítě (bylo tedy vytvořeno sedm viteálů, poslední osmá část zůstávala stále součástí Voldemorta samotného). V obou příbězích hraje důležitou roli také číslo jedenáct, neboť to je právě věk, ve kterém mladí kouzelníci a kouzelnice nastupují na Školu čar a kouzel v Bradavicích. Jedenáctka je osudná také Morrigan, která je předurčená zemřít v den svých jedenáctých narozenin.

Pro pohádky je typické, že postavy bývají pojmenovávány podle svého povolání či postavení nebo také vlastnosti (Zlatovláska, pan král, princezna). Vyskytují se zde nadpřirozené bytosti a kouzelné předměty, stejně tak jako ve světech Harryho a Morrigan – například draci, kouzelnická hůlka. Zvířata bývají personifikována.¹⁴ Se zvířaty, která mají lidské schopnosti, se setkává také Morrigan v rámci svého příběhu. V hotelu Deucalion je zaměstnána maxikočka Fenestra, která vykonává povolání pokojské. Je jí také vlastní lidská schopnost mluvit.

¹⁴ POKORNÝ, M. *Česká literatura pro děti a mládež* [přednáška]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, pedagogická fakulta, akademický rok 2021/2022.

Rozlišují se tři základní typy pohádek: lidová/folklórní, literární adaptace lidové pohádky a pohádka autorská. Autorská pohádka jako jediná nevychází z ústní lidové slovesnosti a v mnohém svou charakteristikou odpovídá analyzovaným sériím. Jde o příběhy vytvořené uměle, které se odehrávají v běžném reálném prostředí a využívají pohádkových prvků – zejména kouzel. Typické pro tento druh pohádky je mísení s dalšími žánry, například s fantasy literaturou. Dle obsahu lze pohádky rozdělit na kouzelné, zvířecí, novelistické/realistické, výchovné/pěstounské/didaktické, kumulativní, démonické, legendární a žertovné.¹⁵

Analyzované série nesou určité rysy pohádkových příběhů. V lidových pohádkách bývají jména symbolická. Voldemort může představovat spojení následujících slov: „theft, mold a death“.¹⁶ Toto jméno v sobě ukrývá pouze negativní věci, kterých se lidé obávají a distancují se od nich. Zrovna tak se kouzelníci obávají Harryho úhlavního nepřítele, a dokonce odmítají vyslovovat jeho jméno nahlas. Jméno hlavního hrdiny – Harry Potter – se naopak zdá být celkem běžné. Tvoří tak protiklad k osobnosti, která určitě není obyčejná. Harry je nazýván vyvoleným nebo chlapcem, který přežil. Je jediný, kdo může zastavit a zničit Voldemorta. Ve svém světě je tedy naprosto jedinečným. Symbolických jmen hojně využívá také autorka série *Nikdyš*. Samotný název jiného světa i jméno hlavní hrdinky – Morrigan Crow – mají přímou spojitost se smrtí. Tímto tématem se diplomová práce podrobněji zabírá v rámci analýzy zmiňované série.

Hlavním motivem, který spojuje příběh o osiřelém čaroději s pohádkami, je motiv splněných přání. V pohádkách se plní přání, stejně tak však v kouzelnickém světě Harryho Pottera. Harry je sirotek, který vyrůstá v nepříliš laskavém prostředí rodiny své tety a strýce. V obyčejném světě pro něj prakticky neexistuje žádná spřízněná duše, dokonce ani ta dětská.¹⁷

¹⁵ POKORNÝ, M. *Česká literatura pro děti a mládež* [přednáška]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, pedagogická fakulta, akademický rok 2021/2022.

¹⁶ LURIE, A. *Boys and Girls Forever: Children's Classics from Cinderella to Harry Potter*. London: Vintage, 2004. ISBN 0099453894, s. 113–123.

¹⁷ MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children's Fantasy in England*. Cybereditions, 2003. ISBN 1- 877275-54-9, s. 186

„At school, Harry had no one. Everybody knew that Dudley’s gang hated that odd Harry Potter in his baggy old clothes and broken glasses, and nobody liked to disagree with Dudley’s gang.“¹⁸

Z chlapce, který byl všemi odmítaný, je rázem nejznámější dítě v celém kouzelnickém světě. Nachází nové přátele, je obklopený rodinou Weasleyových, která ho postupně přijme za svého. Weasleyovi k Harrymu přistupují jako k jednomu ze svých synů. Symbolem pro to mohou být také hodinky, které Harry dostane ke svým sedmnáctým narozeninám stejně jako každý člen Weasleyovy rodiny. Nakonec se do rodiny přiznává a stane se tak právoplatným členem. Jeho život se v kouzelnickém světě úplně promění, získává nový smysl – musí zachránit kouzelnický svět. Pro Morrigan je cesta do jiného světa také splněným přáním. Podobně jako Harry toužila po rodině a po domově, ale hlavně po životě. Vše nachází v prostředí jiného světa.

Důležitým motivem obou analyzovaných příběhů je nadpřirozeno. Stejně tomu bývá i v případě kouzelných pohádek, kde mají magické prvky zásadní vliv na plynutí příběhu. Příkladem takové pohádky může být *Zlatovláska*. Pokud by se v tomto příběhu nevyskytovaly kouzelné prvky, neexistovala by ani živá voda, která oživí Jiříka. Většina pohádek v sobě skrývá také výchovné/morální poselství, jinak tomu není ani u příběhů Harryho a Morrigan. Jejich příběhy jsou stejně jako pohádky postavené na boji dobra se zlem.

„Základním tématem všech dílů je boj proti zlu personifikovanému mocným čarodějem lordem Voldemortem.“¹⁹

Série o Harrym Potterovi je již uzavřena. Na konci příběhu je zlo potrestáno a svět je osvobozen. Pro hlavního představitele zla se jedná o konečný trest, tedy smrt. V rámci této fantastické série mají pohádky důležité postavení, neboť právě kniha kouzelnických pohádek *Bajky barda Beedleho* obsahuje *Příběh tří bratří*, který je pro Harryho osud stěžejní.

¹⁸ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Philosopher’s Stone*. London: Bloomsbury Publishing. 2014. ISBN 978 1 4088 5565 2 32, s. 32

¹⁹ DEJMALOVÁ, K. Vývoj autorské pohádky. In: ČEŇKOVÁ, J. *Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-095-X, s. 136

Pokud by měly být oba analyzované příběhy zařazené k určitému typu pohádek, jednalo by se tedy o kouzelné pohádky. V těchto pohádkách vystupují nadpřirozené postavy – stejně tak v obou příbězích. Harry je čaroděj, sám je tedy nadpřirozenou bytostí. V příbězích o Morrigan se nevyskytují bytosti typické pro pohádkový svět, autorka si vytváří své typy postav. Nicméně v obou případech se v příběhu vyskytují například draci. V těchto pohádkách mají důležitou úlohu také kouzelné předměty. V rámci analyzovaných příběhů je opět možné nalézt hned několik příkladů. Harry potřebuje ke svému kouzlení hůlku, po svém otci zdědí neviditelný plášť. Jupiterovi se podaří unést Morrigan díky kouzelnému prášku, který „zmate“ její rodinu.

Tomuto typu pohádek se ve své knize *Morfologie pohádek a jiné studie* věnuje Propp²⁰. Autor se sám, jak už z názvu vyplývá, zabývá morfologií a formami kouzelných pohádek. Propp zkoumá pohádku z hlediska funkcí jednajících osob. Těchto funkcí je jednatřicet.

„Pod pojmem funkce rozumíme akci jednající osoby, vymezenou z hlediska jejího významu pro rozvíjení děje.“²¹

Propp shrnuje svá pozorování těchto funkcí do následujících čtyř bodů:

1. Stálými, stabilními prvky pohádek jsou funkce jednajících osob nezávislé na tom, kdo a jak je plní. Tyto funkce tvoří základní součást pohádky.
2. Počet funkcí, které jsou kouzelné pohádce vlastní, je omezen.
3. Posloupnost funkcí je vždycky totožná.
4. Všechny kouzelné pohádky náležejí k jednomu typu, respektive existuje pouze jedna posloupnost funkcí.²²

Při zkoumání struktury jednotlivých pohádek došel autor k závěru, že jejich pestrost spočívá zejména v různých typech pohádkových postav, které však zároveň plní nějakou z níže uvedených stále se opakujících funkcí, přičemž ne všechny jsou přítomné v rámci jedné pohádky. Samotný pohádkový příběh začíná v rámci výchozí situace.

²⁰PROPP, V. J. *Morfologie pohádky a jiné studie*. Jinočany: H&H, 2008. ISBN 987-80-7319-085-9.

²¹ PROPP, V. J. *Morfologie pohádky a jiné studie*. s. 26

²² PROPP, V. J. *Morfologie pohádky a jiné studie*. s. 25-28

Čtenář musí být seznámen s postavami, hlavním hrdinou a jejich situací. Poté následují tyto funkce:

1. Jeden ze členů rodiny opouští domov (odloučení)
2. Hrdinovi je něco zakázáno (zákaz)
3. Zákaz je porušen (porušení)
4. Škúdce se snaží vyzvídat (vyzvídání)
5. Škúdce dostává informace o své oběti (vyzrazení)
6. Škúdce se snaží oklamat svou oběť, aby se zmocnil jí nebo jejího majetku (úskok)
7. Oběť podlehne úskoku a tím bezděčně podléhá nepříteli (pomahačství)
8. Škúdce působí jednomu ze členů rodiny škodu nebo újmu (škůdcovství)
 - a) Jednomu z členů rodiny se něčeho nedostává nebo by něco chtěl mít (nedostatek)
9. Neštěstí nebo nedostatek jsou sděleny. K hrdinovi se někdo obrací s prosbou nebo rozkazem. Je odeslán nebo propuštěn (prostřednictví, spojovací moment)
10. Hledač se rozhodne k protiakci nebo s ní vysloví souhlas (začínající protiakce)
11. Hrdina opouští domov (odchod)
12. Hrdina je podroben zkoušce, vyptávání, je napaden apod., čímž se připravuje získání kouzelného prostředku nebo pomocníka (první funkce dárce)
13. Hrdina reaguje na činy budoucího dárce (reakce hrdiny)
14. Hrdina dostává k dispozici kouzelný prostředek (vybavení, získání kouzelného prostředku)
15. Hrdina je přenesen, dovezen nebo přiveden k místu, kde se nalézá předmět hledání (prostorové přemístění mezi dvěma říšemi, vykonání cesty)
16. Hrdina a škúdce vstupují do bezprostředního boje (boj)
17. Hrdina je označen (označení)
18. Škúdce je poražen (vítězství)
19. Počáteční neštěstí nebo nedostatek jsou zlikvidovány (likvidace neštěstí nebo nedostatku)
20. Hrdina se vrací (návrat)
21. Hrdina je pronásledován (pronásledování)
22. Hrdina se zachraňuje před pronásledováním (záchrana)

23. Nepoznaný hrdina se dostává domů nebo do jiné země (nepoznaný příchod)
24. Nepravý hrdina si klade neoprávněné nároky (neoprávněné nároky)
25. Hrdinovi je uložena těžký úkol (těžký úkol)
26. Úkol je splněn (splnění)
27. Hrdina je poznán (poznání)
28. Nepravý hrdina nebo škůdce je odhalen (odhalení)
29. Hrdina dostává nové vzezření (transfigurace)
30. Škůdce je potrestán (trest)
31. Hrdina se žení a nastupuje na carský trůn (svatba)²³

V obou analyzovaných příbězích lze nalézt strukturu typickou pro kouzelné pohádky. Harryho příběh začíná smrtí jeho rodičů, tedy odloučením od nejbližší rodiny. Oba se o novém světě dozvídají skrz porušení zákazu. Harry zoufale touží po tom, aby si mohl přečíst jeden z dopisů, které mu jsou zasílány, a nakonec se mu to díky Hagridovi podaří. Morrigan se rozhodne podepsat smlouvu s Jupiterem Northem, i když ví, že jako prokleté dítě nemá na něco takového nárok. Její otec by s tím určitě nesouhlasil. Do příběhu vstupuje postava škůdce – Harry se dozvídá pravdu o smrti svých rodičů. Poprvé slyší příběh o tom, jak se Voldemort dostal k moci. Ezra Squall je jedním z těch, kteří Morrigan předložili nabídku. Se svými protivníky se však nestřetávají „přímo“. Ezra Squall se vydává za pana Jonese. Jeho pravou identitu odhalí Morrigan až v závěru knihy. Voldemort zase parazituje na těle profesora Quirrella. Zpočátku jsou hlavní hrdinové touto přetvářkou oklamáni. Morrigan panu Jonesovi věří, vidí v něm přítele. Harry z nepravostí, které se na hradě dějí, v žádném případě nepodezřívá profesora Quirrella. Jeho pozornost je obrácena k osobě profesora Snapea. Obě literární postavy se musejí vydat hledat štěstí mimo svůj domov. Domov je zároveň tím, po čem hlavní hrdinové touží. Oba chtějí získat místo, kam budou patřit. Opouští prostor jednoho světa, aby mohli odcestovat do jiného, pro ně neznámého. Pro to, aby oba hlavní hrdinové mohli zapadnout do nové společnosti, musí projít přijímacím procesem. V Harryho případě se jedná o rozdělení do bradavických kolejí, a i když mladé kouzelníky rozřazuje moudrý klobouk dle svého uvážení, zohlední pocity hlavního hrdiny a zařadí jej do Nebelvíru.

²³ PROPP, V. J. *Morfologie pohádky a jiné studie*. s. 29-56

Naopak Morrigan musí vykonat hned čtyři zkoušky, které jsou blíže popsány v rámci analýzy tohoto tématu, aby se mohla stát pravoplatnou členkou společnosti.

Dále se v příběhu vyskytuje dárce, tedy postava, která přináší do života hrdinovi kouzelný prostředek. Hagrid navštíví s Harrym Příčnou ulici, ve které si hlavní hrdina opatří hůlku. Díky Jupiterovi se Morrigan dostane do společnosti, v níž má možnost plně rozvinout svůj grif. Morriganin kouzelný prostředek nemá hmotnou podobu, jedná se o její nadání. Oba hlavní hrdinové mají své životní poslání, které musí splnit, ani v jednom případě se nejedná o lehký úkol. Harry se musí postavit zlu a porazit Voldemorta, čímž zachrání kouzelnický svět. Příběh Harryho Pottera má šťastný konec, což je pro pohádky typické. Hlavní hrdina zvítězí, zlo je potrestáno. Harry se ožení a žije spokojeným rodinným životem. Knižní série *Nikdyš* zatím není dokončena, i tady lze však předpokládat, že příběh bude mít šťastný konec, neboť se jedná o rys, který je společný většině dětských příběhů a hlavně pohádkám.

1.2 Gotická literatura

1.2.1 Charakteristické rysy gotické literatury

Gotický román, nazývaný také hrůzostrašný nebo černý, bývá obvykle zasazen do období rytířského středověku. Dobrodružný příběh provází strašidelná atmosféra, kterou umocňují nadpřirozené jevy a „stvůry“²⁴. Typickými postavami raného gotického románu jsou duchové, příšery, kostlivci, ale i postavy z reálného světa jako aristokraté, rytíři, banditi, mniši nebo jeptišky. V 19. století se přidávají například postavy šílenců, vědců či kriminálních.²⁵

Příběhy byly prvotně situovány do středověkých budov. Nejčastěji se jednalo o zchátralé hrady, kostely, opatství a hřbitovy.²⁶

„Architecture, particularly medieval in form (although historical accuracy was not a prime concern), signalled the spatial and temporal separation of the past and its values from those of the present.“²⁷

Neobvyklé budovy v jistém smyslu představují separaci reálného světa od světa plného záhad a nebezpečí. V případě obou analyzovaných příběhů mají tyto typy budov významnou roli, neboť v nich hlavní hrdinové paradoxně nacházejí svůj skutečný domov, a to i navzdory tomu, že se jedná o tajuplná místa, nesoucí celou řadu gotických prvků. V příběhu Harryho Pottera jde o starý hrad. Těžiště gotických příběhů se však postupně přesouvá ze starých hradů a zámků do rodinných domů. Ani tyto budovy, potažmo také rodina, ale nepředstavují bezpečné prostředí. Morigan tak nachází svůj nový domov v hotelu Deucalion.

Gotická literatura může být považována za fantastickou, neboť v příbězích dochází k překročení hranic reálného světa. Vždy jde proti morálce a normám soudobého světa, ať už se jedná o jakékoli století.²⁸ Slovy F. Bottinga, gotická literatura ukazuje lidské prohřešky v tom nejhorším světle proto, aby ukázala, jak důležité jsou pro každou společnost morální hodnoty, například ctnost nebo slušnost. Čtenář i samotný

²⁴ STŘÍBRNÝ, Z. *Dějiny anglické literatury*. Praha: Academia, 1987. ISBN: 21-030-87/01

²⁵ BOTTING, F. *Gothic (The New Critical Idiom)*. London: Routledge, 1996. ISBN 0415092191

²⁶ BOTTING, F. *Gothic (The New Critical Idiom)*.

²⁷ BOTTING, F. *Gothic (The New Critical Idiom)*. s. 3

²⁸ BOTTING, F. *Gothic (The New Critical Idiom)*.

hrdina příběhu si nakonec vždy uvědomí důležitost tradičních společenských norem a hodnot.²⁹ Pro analyzované příběhy je klíčový vztah mezi dobrem a zlem. Botting ve své studii *Gothic* zmiňuje, že ani jedno nemůže existovat bez druhého:

„ [...] good depends on evil, light on dark, reason on irrationality, in order to define limits. “³⁰

Pro Harryho a Morrigan je otázka dobra a zla zcela zásadní. Neustále se zamýšlejí nad tím, ke které straně vlastně patří, neboť jsou kvůli svým určitým vlastnostem spojeni i se stranou zla. Harry je jedním z viteálů Voldemorta. Morrigan je dalším Divomorem, u kterých se předpokládá, že mají tendenci ničit společnost, snažit se ji ovládnout. Navíc byla do svých jedenáctých narozenin podle ostatních odpovědná za každé neštěstí, které se v jejím okolí stalo. Lidé věřili, že je prokletá. Nejdůležitější ale nakonec zůstávají vždy jejich volby:

„, [...] It is our choices, Harry, that show what we truly are, far more than our abilities. “³¹

Harry a Morrigan si vždy zvolí stranu dobra a se zlem se snaží bojovat. Tak jako dobro nemůže existovat bez zla, je pro gotickou literaturu typický i vztah mezi minulostí a přítomností, posvátným a světským, a také mezi nadpřirozeným světem a světem reality.³²

1.2.2 Historie gotické literatury

Za zakladatele gotického románu je považován Horace Walpole se svým románem *Otrantský zámek*. Jedná se o příběh ducha otrantského knížete toužícího po pomstě, který je zasazen do časů rytířské středověké Itálie. Na Walpola poté navazují další významní spisovatelé, například Matthew Gregory Lewis, jehož román *Mnich* se více soustředí na psychologii postav.³³

²⁹ BOTTING, F. *Gothic (The New Critical Idiom)*.

³⁰ BOTTING, F. *Gothic (The New Critical Idiom)*. s. 9

³¹ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Chamber of Secrets*. London: Bloomsbury Publishing, 2004. ISBN 978 0 7475 7361 6, s. 245

³² BOTTING, F. *Gothic (The New Critical Idiom)*.

³³ STRÍBRNÝ, Z. *Dějiny anglické literatury*.

Následující popis proměn gotického žánru v čase vychází ze studie Bottinga *Gothic*.³⁴ Gotický žánr se postupem času vyvíjel a proměňoval, zároveň také pronikal do jiných žánrů a měnil jejich podobu. V 18. století bylo pro tyto příběhy typické, že v jejich závěru je zlo potrestáno a hrdina se obvykle dočká šťastného sňatku. Oproti tomu v 19. století už tato jistota není, a to s ohledem na změny ve světě – zejména na právě probíhající francouzskou revoluci. Ve čtenářích už většinou nevyvolávají hrůzu duchové, staré zámky a padouchové. Gotická literatura se více zaměřuje na psychiku, často se v příbězích objevují psychické poruchy.³⁵

„The 1790s can be called the decade of Gothic Fiction. It was the period when the greatest number of Gothic works were produced and consumed.“³⁶

Základy gotickému žánru položili Walpole, Radcliffová a Lewis. Nejúspěšnější autorkou v dané době byla Ann Radcliffová. Proslavila se zejména knihou *The Mysteries of Udolpho*. Časoprostorové uspořádání jejích děl je shodné s gotickým. Příběhy se odehrávají ve zchátralých, tajuplných budovách, v prostředí lesů plných banditů, v období středověku nebo renesance. Charakteristické je napětí a také pouze zdánlivá přítomnost nadpřirozena, neboť každá záhada je nakonec racionálně vysvětlena. Ve výše zmiňované knize *The Mysteries of Udolpho* je zdrojem nadpřirozených jevů přecitlivělost k hledání nadpřirozena tam, kde není, a sklon k pověrčivosti hlavní hrdinky. Nakonec je vždy opět nastolen božský řád, jsou zachovány konvenční hranice. Možná proto byly autorčiny knihy oblíbené v době, kdy dochází k rozvratu základních sociálních norem a hodnot. Všichni tři výše zmínění autoři byli nicméně hojně imitováni až do 19. století.³⁷

Největší změny pak přicházejí s právě nastupujícím romantismem. V 19. století ve čtenářích většinou nevyvolávají hrůzu duchové, staré zámky, ani padouchové. Gotická literatura se více zaměřuje na psychiku, nitro člověka, často se v příbězích objevují psychické poruchy. Postava bývá pronásledována svým stínem nebo dvojníkem. Největšími ctnostmi se stávají uvědomělost, svoboda a představivost. Do popředí se dostává nový typ hrdiny. Nejčastěji se jedná o muže žijícího na okraji společnosti, který

³⁴ BOTTING, F. *Gothic (The New Critical Idiom)*.

³⁵ BOTTING, F. *Gothic (The New Critical Idiom)*.

³⁶ BOTTING, F. *Gothic (The New Critical Idiom)*. s. 64.

³⁷ BOTTING, F. *Gothic (The New Critical Idiom)*.

neuznává její hodnoty. Napůl oběť, napůl padouch, který by byl v raných gotických dílech vyhnán ze společnosti, aby opět mohl být nastolen starý řád. Nyní naopak vyvolává respekt, čtenář se mu snaží porozumět. Právě zlo se ukrývá v rukou státní moci.³⁸

Významná díla v této době vznikají i v rámci americké gotické literatury. Nathaniel Hawthorne ve svých knihách často pracuje s motivem čarodějnických procesů, například v dílech *The Scarlet Letter*, *Young Goodman Brown*.³⁹ Rowlingová i Townsendová nacházely inspiraci v knihách Edgara Allana Poea. V jeho příbězích není nikdy jasná hranice mezi realitou, iluzí a šílenstvím člověka. Prvotní gotická vyprávění za zdroj nejasností považují nadpřirozené jevy, postupem času nadpřirozeno ustupuje přírodním silám, racionalismu. U Poea je zdrojem záhad samotná lidská mysl. Čtenář si v příběhu nikdy není jistý, zda se událost opravdu stala, nebo jde jen o výplod lidské fantazie. Častý je motiv šílenství, halucinace nebo posedlosti.⁴⁰

Postupně se gotická literatura přesouvá do prostředí buržoazní společnosti v moderních městech. Prostředí lesů nahrazují temné městské uličky.⁴¹ Autorky analyzovaných děl samy využívají prostor tajemných městských uliček. Příčná ulice má v čarodějnickém světě Harryho Pottera velký význam, neboť je to místo, skrz které Harry poprvé blíže poznává kouzelnický svět.

„There were shops selling robes, shops selling telescopes and strange silver instruments Harry had never seen before, windows stacked with barrels of bat spleens and eels' eyes, tottering piles of spell books, quills and rolls of parchment, potion bottles, globes of the moon [...]”⁴²

Je to také místo, kde hlavní hrdina získává svou hůlku. Hůlka pro Harryho představuje možnost obrany proti zlu. Zároveň spojuje Harryho s jeho úhlavním nepřítelem, neboť jejich hůlky jsou „sestřiné“, vyrobené z per téhož fénixe.

Tzv. Ošidné uličky jsou zdrojem tajemství v Nikdyši. Ošidné uličky jsou neustále v pohybu, navíc mají různé neobvyklé vlastnosti, umějí se proměňovat:

³⁸ BOTTING, F. *Gothic (The New Critical Idiom)*.

³⁹ BOTTING, F. *Gothic (The New Critical Idiom)*.

⁴⁰ BOTTING, F. *Gothic (The New Critical Idiom)*.

⁴¹ BOTTING, F. *Gothic (The New Critical Idiom)*.

⁴² ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Philosopher's Stone*. s. 77

„Well, sometimes it means you walk halfway down and then suddenly find yourself facing back the direction you came without ever having turned yourself around. Or perhaps the further you walk down the lane, the closer the alley walls become around you, until you must either turn back the way you came, or risk being squashed to death.“⁴³

Dalším typem zvláštních uliček v Nikdyuši jsou Zákeřné cesty. Jedná se o uličky, na jejichž konci se může hrdina ocitnout i na míle daleko od místa, kde do nich vstoupil.

Postupně se v rámci gotické literatury mění pohled na padouchy. Nově se jimi stávají kriminálníci, a to například vězni, rebelové. Tyto postavy již nejsou vnímány jako trpitelé, což pro ně bylo charakteristické v období romantismu, nyní představují hrozbu pro rodinu a potažmo také pro celou společnost. Zdrojem nepříjemných obav se stávají také rodinná tajemství a dávné prohřešky. Hlavními tématy jsou úpadek rodiny, temné moci, vášně jedince, ale také sociální restrikce. Domov přestává představovat pouhé útočiště, naopak se může stát místem, kde je na hrdinu ze strany rodiny vyvíjen nepříjemný tlak. Bývá spojen s výskytem nadpřirozených jevů, které přinášejí děs. Z těchto důvodů je některými hrdiny vnímán jako vězení.⁴⁴

Typem takového hrdiny je hlavní postava z knihy Charlotte Brontëové *Wuthering Heights* – Heathcliff. Heathcliff představuje kombinaci gotického padoucha a romantického vydědence. Za své postavení a hříchy nenese však úplnou vinu. Gotická literatura pracuje s tématem „hříchů otců“, které jsou přenášeny na jejich potomky. Heathcliff platí celý život za otcův hřích, za to, že se nedokázal postarat o svého syna a nedal mu jméno, a tím pádem ani sociální postavení. Tato situace uvrhá Heathcliffa do beznadějného postavení, které je také důvodem jeho celoživotního neštěstí a zkázy. Catherine si jej odmítá vzít právě pro jeho neznámý původ a nuzné způsoby.⁴⁵ O přenositelnosti hříchů se dá uvažovat také v případě Harryho Pottera. James Potter, Harryho otec, často nacházel se svými přáteli zálibu v šikanování a zesměšňování Snapea. Nenávist, která mezi nimi panovala, se promítá také do vztahu Harryho

⁴³ TOWNSEND, J. *Wundersmith: The Calling of Morrigan Crow*. London: Hodder & Stoughton, 2018. ISBN 978-1-5101-0444-0, s. 175

⁴⁴ BOTTING, F. *Gothic (The New Critical Idiom)*.

⁴⁵ BOTTING, F. *Gothic (The New Critical Idiom)*.

a Snapea, který jej současně určitým způsobem nenávidí, ale na druhou stranu se ho za každou cenu snaží chránit. Tato tendence naopak vychází ze Snapeova vztahu k Harryho matce.

Ve 20. století s gotickými motivy pracuje například dobrodružná a romantická literatura, v mnohém se s gotickou literaturou shoduje literatura hororová. Gotická literatura byla vždy oblíbená, i když v počátcích byly tyto knihy označovány za nemorální, iracionální a nevhodné. Nicméně svoji oblibu si žánr zachoval dodnes.⁴⁶

1.2.3 Gotické prvky v dětské literatuře

Jak bylo zmíněno v závěru předchozí kapitoly, gotická literatura byla a je velmi oblíbeným žánrem. V minulosti se nicméně objevily názory, že by se gotické obrazy vůbec neměly objevovat v literatuře pro děti a měly by zůstat pouze výsadou literatury dospělých čtenářů. Jak připomíná Dale Townshend, předpokládalo se, že pokud bude člověk v období dětství prožívat strach, bude mít sklony pociťovat strach a obavy z jistých situací i v dospělosti.⁴⁷ S touto myšlenkou se ztotožňoval například i přední anglický filozof této doby John Locke. Newbery ve své knize pro děti *The History of Little Goody Two-Shoes* poukazuje na skutečnost, že víra v duchy je pouze pošetilostí, pomateností mysli. Mezi další spisovatele, kteří v 18. století zastávali tento názor, lze zařadit například Mary Wollstonecraftovou či Annu Laetitiu Barbauldovou. Wollstonecraftová vyjadřuje tuto myšlenku ve své knize *Thoughts on the Education of Daughters* z roku 1787. Dle Wollstonecraftové by dětská literatura měla své čtenáře obohacovat a zároveň bavit. Naopak za nesmyslné považuje naplňování dětských knih motivy, které u dětských čtenářů vyvolají strach nebo je ponoukají k pověřivosti. Ve svých knihách pro mladé dospělé naopak s gotickými prvky pracuje. V její knize *The Wrongs of Woman: or, Maria* lze nalézt typicky gotické motivy, například šílenství, uvěznění. Snaha o odstranění gotických prvků z dětské literatury je důkazem toho, že v tomto období, tedy na konci 18. a na počátku 19. století, se vyvíjí nový pohled na

⁴⁶ BOTTING, F. *Gothic (The New Critical Idiom)*.

⁴⁷ TOWNSHEND, D. *The Haunted Nursery: 1764–1830*. In: COATS, K., JACKSON, A., MCGILLIS, R. (eds.) *The Gothic in Children's Literature: Haunting the Borders*. New York: Routledge, 2008. ISBN 9780415875745

dětství, které začíná být vnímáno jako samostatná fáze lidského života, které je potřeba věnovat pozornost.⁴⁸

Na druhé straně existovali autoři, kteří se s touto ideou neztotožňovali a v jejichž dílech určených dětským čtenářům je nadále možné nalézt gotické motivy, například Walpole a jeho *Hieroglyphic Tales*.⁴⁹ Nový pohled pak přichází s nástupem romantismu, díky němuž se gotické motivy do dětské literatury navracejí:

„Always the sure sign of intense imaginative engagement, Gothic curiously becomes with Romanticism an appropriate mode for children while being denounced as a dangerous and aesthetically inferior form for adults.“⁵⁰

Gotické prvky pronikají do dětské literatury nejčastěji formou fantasy. Mezi přístupy tradiční gotické literatury a dětské literatury s gotickými prvky lze nalézt několik rozdílů. Tradiční gotický román má přesně nastavené hranice. Vždy je jasné, co je správné a co ne. Záporná postava představuje čisté zlo, které by mělo být ze společnosti vyloučeno. Oproti tomu dětská literatura zobrazuje padoucha a zlo v jiném světle. Charakter zde není černobílý, padouch čistě zlý, naopak je často možné jeho činy pochopit, odpustit mu. Může se stát, že sám padouch je ve svém světě nepochopený.⁵¹ V dílech obou rozebíraných autorek lze nalézt příklady těchto typů záporných postav. V sérii o Harrym Potterovi je nejvýraznější postava profesora Snapea, který se zpočátku jeví jako velmi přísný profesor, který Harryho nenávidí, a Harry ho mnohdy podezřívá z páchání nepravostí a spolčení se zlem. V posledních dvou dílech ale Rowlingová odkrývá jeho příběh. Když Snape umírá, věnuje Harrymu své vzpomínky a Harry pochopí, že se ho profesor celou dobu snažil chránit. Podobný osud čeká také Morriganina profesora Onstalda, který ji učí o ohavných činech Divomorů. Ačkoliv jej Morrigan zpočátku nenávidí a má dojem, že i on nenávidí ji, v závěru knihy je schopen se obětovat, aby zachránil životy svých studentů.

Jiný je přístup hlavních postav. Zatímco v tradiční gotické literatuře se jednalo o postavy (většinou ženy), které byly nevinné, bezmocné a čekaly na záchranu zvenčí,

⁴⁸ TOWNSHEND, D. *The Haunted Nursery: 1764–1830*.

⁴⁹ TOWNSHEND, D. *The Haunted Nursery: 1764–1830*.

⁵⁰ TOWNSHEND, D. *The Haunted Nursery: 1764–1830*. s.29.

⁵¹ COATS, K., JACKSON, A., MCGILLIS, R. (eds.) *The Gothic in Children's Literature: Haunting the Borders*. New York: Routledge, 2008. ISBN 9780415875745

zde se předpokládá, že hlavní postava se do jisté míry podílí na svém osudu a nečeká tedy na to, až ji někdo zachrání.⁵²

„Most children’s authors, however, such as Roald Dahl and Lemony Snicket, while preserving the child’s innocence and the utter externality of the evil that threatens, innovate by giving the child some clever weapon with which to fight their attackers.“⁵³

Dochází rovněž ke změně pohledu na dětskou nevinost, dítě už není jen oběť, kterou je potřeba chránit, naopak se samo dokáže bránit zlu. Děti jsou toho schopny, neboť se jim do rukou dostává prostředek, díky kterému se mohou bránit. Harry je kouzelník, jeho zbraní je hůlka, zároveň se vzdělává v obraně proti černé magii. Ve škole ho přímo učí, jak se bránit. Oproti tomu Morrigan je vlastně „zbraní“ sama o sobě. Ke své obraně používá divinu, kterou sama vytváří.

Důležitou roli hraje také etika. Je silně zastoupena v obou rozebíraných příbězích. Hlavní hrdinové se snaží zachovat vždy správně a, jak už bylo zmíněno výše, neustále pochybují o tom, zda patří na stranu dobra, nebo zla. Nakonec je důležité, že svou „temnější stránku“ přijímají a snaží se s ní pracovat. Morrigan odmítá být Divomorem, jakým je Ezra Squall, chce být dobrá, navzdory tomu, že je Divomorem.

Prostředí děje se v obou příbězích změnilo z rodinného na školní, ale ani tady nejsou hrdinové v bezpečí. V tomto aspektu lze opět nalézt poselství gotické literatury. Příběh varuje děti, aby byly opatrné, neboť nebezpečí může číhat i na velmi dobře známých místech.⁵⁴

Pro anglofonní kultury je typické, že dítě musí být odloučeno od svých rodičů, aby mohlo dospět. Harry i Morrigan jsou rovněž odloučeni od svých nejbližších rodin. Harry nachází svůj nový domov v prostředí určitého typu „internátní školy“. Právě toto prostředí bývá v dětských příbězích velmi oblíbené. V dětských knihách je možné se s ním setkat už ve 2. polovině 19. století, kdy vznikla Hughesova kniha *Tom Brown’s School Days*. U dětských čtenářů je toto prostředí oblíbené, protože do příběhu přináší

⁵² COATS, K., JACKSON, A., MCGILLIS, R. (eds.) *The Gothic in Children’s Literature: Haunting the Borders*.

⁵³ COATS, K., JACKSON, A., MCGILLIS, R. (eds.) *The Gothic in Children’s Literature: Haunting the Borders*. s.7.

⁵⁴ COATS, K., JACKSON, A., MCGILLIS, R. (eds.) *The Gothic in Children’s Literature: Haunting the Borders*.

jistotu a řád, který děti v prostředí reálného světa, jenž se stává stále méně předvídatelným, vyhledávají. Vědí, co mají očekávat, prostředí školy a internátu přináší rutinu, která jim poskytuje pocit jistoty. Zároveň je zde motiv uzavřené komunity, kde platí jasně daná pravidla.⁵⁵

„With such basic assurances, children can enjoy the wildest flights of imagination, the most peculiar characters or the most unexpected events as the icing on the basic sponge of their certainties.“⁵⁶

Škola představuje pro děti jedno z nejvíce bezpečných míst hned po rodině, domově. Harry ani Morrigan nejsou ve škole v absolutním bezpečí, škola je zdrojem tajemství. Zároveň u obou hlavních postav chybí základní nejbezpečnější prostor, čímž je rodina, rodinný dům, zázemí.

S přibývajícím věkem hlavních hrdinů se u pozdějších dílů knih o Harrym dá hovořit o literatuře pro mládež. S ohledem na plány Townsendové, která předpokládá, že se její série bude skládat alespoň ze šesti knih, lze předpokládat stejnou tendenci také v příbězích o Morrigan.⁵⁷ Tento žánr se osamostatnil až na konci 60.let 20. století.⁵⁸ Literatura pro mládež se stala fenoménem 20. století a její obliba trvá dodnes.

Literaturou určenou pro dospívající čtenáře se ve své knize *Disturbing the Universe: Power and Repression in Adolescent Literature*⁵⁹ zabývá také Tritesová. Název první kapitoly této knihy je formulován do otázky „Do I dare disturb the universe?“, jež je velmi příznačná pro období dospívání:

„Because at its heart this question “Do I dare disturb the universe?” is about power, it serves as an apt metaphor for what adolescents often seek to know about themselves.“⁶⁰

⁵⁵ MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children's Fantasy in England*. s. 186

⁵⁶ MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children's Fantasy in England*. s. 186

⁵⁷ EYRE, Ch. *HCG signs three new books in Townsend's Nevermoor series* [online]. 2019. [cit. 08.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.thebookseller.com/rights/hcg-signs-three-more-townsend-s-nevermore-series-1013431>

⁵⁸ TRITES, R. S. *Disturbing the Universe: Power and Repression in Adolescent Literature*. University of Iowa Press, 2000. ISBN 0-87745-732-8

⁵⁹ TRITES, R. S. *Disturbing the Universe: Power and Repression in Adolescent Literature*.

⁶⁰ TRITES, R.S. *Disturbing the Universe: Power and Repression in Adolescent Literature*. s.1.

Dle R.S. Tritesové jsou moc a síla hlavním tématem příběhů pro dospívající, neboť aby mladí lidé mohli dospět, musí pochopit, jaké je jejich místo ve světě, najít sami sebe uprostřed autorit a porozumět tomu, jak funguje systém autorit v jejich okolí – jejich moc a moc jejich rodičů. Důležité je umět se prosadit například v rodině nebo ve škole. Mnoho dospívajících si klade otázku, jestli mohou nějakým způsobem ovlivnit svět, který je obklopuje. Je to opět otázka moci, postavení.⁶¹ Harry i Morrigan jsou v tomto ohledu naprosto jedineční, neboť oni jsou ti vyvolení, kteří musí zasáhnout a zachránit svět. Harry je jediný, kdo může porazit Voldemorta. Morrigan je dalším člověkem, který ovládá stejné schopnosti jako Ezra Squall. Oba mají ve svých rukou budoucnost fantastického světa.

⁶¹ TRITES, R.S. *Disturbing the Universe: Power and Repression in Adolescent Literature*. s.1.

1.3 Fantasy literatura

1.3.1 Znaky fantasy literatury

Žádná definice žánru fantasy se neobejde bez použití termínů reálný svět a představa, fantazie. Na jedné straně realita, která nás obklopuje, svět, ve kterém platí určité fyzikální zákony, o jejichž pravosti jsou jeho obyvatelé pevně přesvědčeni. Na straně druhé potom svět a síly, které narušují stanovený řád a ponechávají obyvatele reálného světa v nejistotě. Stírají se hranice mezi tím, co je možné a co ne. Hrdina, jehož svět je narušen magií či jinými prvky z fantazijního světa, vždy stojí před volbou. Tyto úkazy je možné považovat za iluzi, určitý výplod fantazie, v opačném případě musí hrdina příběhu přijmout fakt, že už neplatí to, co doposud znal, a součástí jeho reálného světa se v tento moment stává i to, co dříve bylo považováno za nemožné.⁶²

S obdobnou definicí fantasy, která pracuje se dvěma možnostmi uchopení neznámého jevu (existuje racionální vysvětlení založené na faktech, které jsou známé; nebo se jedná o nadpřirozený jev) pracuje už v 19. století ruský filozof Vladimír Solovyov; dále také britský autor M. R. James. Oba zdůrazňují nutnost možnosti dvojího vysvětlení, zároveň by u klasického fantasy měla být přírodovědná, vědecká cesta tou méně pravděpodobnou. Vysvětlení záhad pomocí nadpřirozených sil je více vhodné. Původně to byl také čtenář, který stál na rozcestí, měl rozhodnout, k jaké možnosti se přikloní. V pozdějších dílech už před tímto rozhodnutím stojí hrdinové knih.⁶³

„The fantastic therefore implies an integration of the reader into the world of the characters; that world is defined by the reader’s own ambiguous perception of the events narrated.“⁶⁴

„The reader’s hesitation is therefore the first condition of the fantastic.“⁶⁵

Z výše uvedeného vyplývá, že důležitá a bezpodmínečná je pro fantasy úloha čtenáře, stejně tak jako vypravěče. Ve většině fantazijních děl je tato podmínka splněna, pokud se čtenář ztotožňuje s hrdinou. Závažná je také otázka interpretace fantazijního

⁶² TODOROV, T. *The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre*. Cleveland: The Press of Case Western Reserve University. 1973. ISBN 0-8295-0245-9, s. 24–41

⁶³ TODOROV, T. *The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre*. s. 24–41

⁶⁴ TODOROV, T. *The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre*. s. 31

⁶⁵ TODOROV, T. *The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre*. s. 31

díla. V některých případech čtenář vůbec nepochybuje, dílo v něm nevyvolává žádné otázky. Příkladem mohou být mluvící zvířata, neboť jde o koncept, který je čtenářovi dobře známý – jedná se o alegorické příběhy. Jiné fantastické prvky však mohou ve čtenáři vyvolávat pochybení či otázky.⁶⁶

Todorov shrnuje definici fantasy do tří podmínek. Ne všechny jsou závazné, k naplnění podstaty žánru musí být splněna první a třetí podmínka. První a nejdůležitější podmínkou je, aby čtenář na fantastický svět nahlížel jako na svět opravdový, plný skutečných lidí. Teprve poté je možné pohybovat se na hranici mezi skutečností a fantazií a volit, jakému vysvětlení dáme přednost. Druhou podmínkou je ztotožnění čtenáře s hlavní postavou, se kterou v daný moment sdílí rozpor mezi těmito dvěma světy. Tato podmínka nemusí být splněna, nicméně ve většině fantastických děl tomu tak je. Poslední podmínkou je přístup čtenáře k vlastnímu textu. Čtenář k němu musí přistupovat jako k fantastickému textu, nehledat v něm obdobu textů, se kterými už zkušenost má (například rysy alegorických textů).⁶⁷

Otázka přijetí své vlastní identity a místa v novém světě se objevuje i v obou analyzovaných příbězích. Jak již bylo zmíněno, Harry se v mudlovském světě nachází ve velice nezáviděníhodném postavení. Žije obklopen lidmi, kteří k němu nechovají žádné vřelé city, naopak z jejich strany často přicházejí urážky. Chlapec, který nezapadá do své reality, nemá jediného zastání, tedy v prvotním momentu nepovažuje za možné, že by právě on mohl být někým výjimečným.

„Hagrid, ‘he said quietly, ‘I think you must have made a mistake. I don’t think I can be a wizard.’“⁶⁸

Po seznámení se se svým životním osudem, tuto informaci přijímá. Nejprve se u něj ale samozřejmě objevují pochyby. Jinak tomu není ani u Morrigan.

⁶⁶ TODOROV, T. *The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre*. s. 24–41

⁶⁷ TODOROV, T. *The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre*. s. 24–41

⁶⁸ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Philosopher’s Stone*. s. 62

„Do I really need to tell you? ‘Squall said, coming to stand beside her with a look of puzzled amusement on his face. ‚Miss Crow, you are a Wundersmith. Just like me. ‘[...] ‚No, ‘she whispered, and then, more firmly, ‚No! ‘“⁶⁹

Prvotní reakce hlavních postav se zásadně odlišuje, a to zejména kvůli tomu, že v Harryho případě jde o změnu k lepšímu. Z obyčejného sirotka se stane čaroděj, který je ve svém kouzelnickém světě všemi známý a oblíbený. U Morrigan se jedná přímo o silný odpor k nastalé situaci, neboť Divomorové jsou v Divínské společnosti považováni za extrémně nebezpečné osoby. Je na Morrigan, aby současný pohled společnosti na Divomory změnila a navrátila mu původní význam.

„ [...]Wundersmiths were wish-granters and protectors. They used their powers to bring good things to the world. Wundersmith doesn’t mean monster or murderer – Squall made it mean those things. [...] You can change its meaning again, Mog. ‘“⁷⁰

Oba hlavní hrdinové řeší sami v sobě zároveň rozpor mezi dobrem a zlem. Harry i Morrigan se některými svými rysy a schopnostmi až příliš podobají svým hlavním protivníkům. Zároveň odmítají být jako oni. Této problematice se v diplomové práci v rámci jednotlivých analýz věnují podkapitoly nazvané „Nepřítel“.

„Literature of the fantastic has been claimed as „transcending“ reality, „escaping“ the human condition and constructing superior alternate, „secondary“ worlds.“⁷¹

Pod pojmem fantastická literatura se tedy skrývají díla, která překračují hranici reality. Do fantastické literatury lze zařadit mýty, legendy, pohádky, sci-fi, horory a další typy příběhů, pro které je charakteristické, že nerespektují hranice toho, co je v běžném světě normální, a naopak je překračují.⁷²

„...a generous approach to the genre includes any work that contains magic or other elements that cannot be understood by the rules of reality. It also includes largely

⁶⁹ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. London: Hodder & Stoughton, 2018. ISBN 978 1 5101 0382 5, s. 355

⁷⁰ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 364

⁷¹ JACKSON, R. *Fantasy: The Literature of Subversion*. New York: Routledge, 1981. ISBN 0-415-02562-1, s. 2

⁷² JACKSON, R. *Fantasy: The Literature of Subversion*. s. 13-14

realistic works set in imagined variations on certain historical periods – the medieval era in particular. ⁷³

S obdobnou definicí fantasy pracuje také Cambridge dictionary:

„a type of story or literature that is set in an imaginary world often involving traditional myths and magical creatures and sometimes ideas or events from the real world, especially from the medieval period of history“⁷⁴

Fantastické příběhy bývají zpravidla zasazené do imaginárních/vymyšlených světů. Podrobnou analýzou imaginárních světů vybraných děl se bude tato diplomová práce rovněž zabývat v rámci analýzy.

J. K. Rowlingová navazuje svými příběhy o kouzelnickém chlapci na tradici anglo – americké fantasy literatury. Ta nachází své kořeny zvláště v dílech Tolkiena. Zlo, nepřítel v těchto moderních fantasy příbězích představuje povětšinou mužský charakter, který touží po jediném – ovládnout celý svět.⁷⁵ S tímto typem záporné postavy je možné se setkat v obou zkoumaných příbězích.

Harry sice nalezne svůj domov v kouzelnickém světě, zároveň mu však do života vstupuje nebezpečí, které ohrožuje jeho život. Je vyvolený a jediný, kdo je schopný zabít Voldemorta, jak praví věštba. Hlavní hrdina je každý rok v neustálém střetu se zlými silami. Kouzelnický svět pro něj nepředstavuje pouze domov, ale i konstantní hrozbu. Podobný osud čeká také Morrigan. Jejím protivníkem je Ezra Squall, Divomor, jehož cílem je ovládnout svět. Jeho touhou ale není Morrigan zabít, nýbrž ji přesvědčit, aby se přidala na jeho stranu a začala s ním spolupracovat. Lurie připodobňuje tyto záporné postavy k Miltonovým padlým andělům:

⁷³ BURCHER, Ch., et al. *Core Collections in Genre Studies: Fantasy Fiction 101* [online]. Reference & User Services Quarterly, JSTOR, Vol. 48, No. 3, p. 226–231, 2009. [cit. 22.11. 2023]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/20865077?read-now=1&seq=1>, s. 227

⁷⁴ CAMBRIDGE DICTIONARY. Fantasy [online]. Cambridge University Press & Assessment. [cit. 26.11. 2023]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/fantasy>

⁷⁵ LURIE, A. *Boys and Girls Forever: Children's Classics from Cinderella to Harry Potter*. s. 113–123.

„ [...] at first, they seem impressive and even glamorous. There is something admirable in their desire for knowledge and power, whereas their followers, motivated mainly by fear, greed and revenge, are wholly repulsive. “⁷⁶

Tato charakteristika se přímo odráží v postavě lorda Voldemorta. Několikrát je v knihách zmíněno, že byl velmi přesvědčivý, dokázal lidi okouzlit a získat na svou stranu, například profesora Křiklana. Z retrospektivního vyprávění, které bývá zprostředkované většinou skrze vzpomínky postav, je možné považovat Voldemorta ve studentském věku za velmi cílevědomého studenta, který touží po vědomostech. Většina smrtijedů žádnými podobnými vlastnostmi neoplývá, někteří by naopak mohli být označeni za zbabělce a zrádce, například Červíček, který zradil své přátele.

1.3.2 Žánry fantasy literatury

Následující část vychází z Munrova článku: *THE 4 CATEGORIES OF FANTASY: APPLYING SOME IDEAS FROM RHETORICS OF FANTASY BY FARAH MENDLESOHN*⁷⁷, pro jehož vznik byla podkladem kniha Mendlesohnové *Rhetorics of Fantasy*. Rozdělení, které Munro komentuje ve svém článku, je doplněné o myšlenky Mendlesohnové z článku *Toward A Taxonomy of Fantasy*⁷⁸. Mendlesohn ve své knize rozlišuje čtyři základní typy fantasy literatury.

Prvním typem je portal/quest fantasy. Hlavní hrdina opouští svůj svět, aby mohl podniknout cestu do nového světa, který je velmi odlišný od všeho, co doposud znal. Objevuje se zde postava „průvodce“, který zasvětil hlavního hrdinu do toho, jak neznámý svět funguje, do jeho pravidel. Mezi díla, která naplňují znaky portal/quest fantasy patří například *The Lion, the Witch and the Wardrobe* (portal fantasy), *The Lord of the Rings* (quest fantasy).⁷⁹ Mendlesohnová věnuje pozornost také sérii o Harrym Potterovi.

⁷⁶ LURIE, A. *Boys and Girls Forever: Children's Classics from Cinderella to Harry Potter*. s. 116-117

⁷⁷ MUNRO, T. O. *THE 4 CATEGORIES OF FANTASY: APPLYING SOME IDEAS FROM RHETORICS OF FANTASY BY FARAH MENDLESOHN* [online]. The Fantasy Hive, 2019. [cit. 27.10. 2023]. Dostupné z: <https://fantasy-hive.co.uk/2019/07/the-4-categories-of-fantasy-applying-some-ideas-from-rhetorics-of-fantasy-by-farah-mendlesohn/>

⁷⁸ MENDLESOHN, F. *Toward A Taxonomy of Fantasy* [online]. Journal of the Fantastic in the Arts, JSTOR, Vol. 13, No. 2 (50), p. 169 - 183, 2002. [cit. 27.10. 2023]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/43308579?read-now=1#page_scan_tab_contents

⁷⁹ MUNRO, T. O. *THE 4 CATEGORIES OF FANTASY: APPLYING SOME IDEAS FROM RHETORICS OF FANTASY BY FARAH MENDLESOHN* [online]. The Fantasy Hive, 2019. [cit. 27.10. 2023]. Dostupné z: <https://fantasy-hive.co.uk/2019/07/the-4-categories-of-fantasy-applying-some-ideas-from-rhetorics-of-fantasy-by-farah-mendlesohn/>

Příběh Harryho Pottera lze zařadit hned k několika žánrovým typům fantasy literatury. Objevuje se zde úplně nový svět, se kterým se hrdina postupně seznamuje.⁸⁰ Rádce a průvodce v jedné osobě nachází Harry zpočátku hlavně v postavě Hagrida, který jej jako první uvede do kouzelnického světa. Je to také právě Hagrid, kdo Harryho seznamuje s opravdovým osudem jeho rodiny, což zcela odpovídá rysům quest fantasy. Zároveň je kouzelnický svět oddělen od zbytku mudlovského světa vždy určitým portálem. Příčná ulice se ukrývá za zdí, stejně tak jako nástupiště devět a tři čtvrtě není přístupné obyčejným smrtelníkům.

„[...] portal fantasies lead us gradually to the point where the protagonist knows his or her world enough to change it and to enter into that world's destiny.“⁸¹

Harry může naplnit svůj osud a zachránit tak kouzelnický svět jedině za podmínky, že se sám stane jeho součástí a pochopí jeho fungování a základní principy. S přibývajícimi zkušenostmi s kouzelnickým světem by proto bylo možné zařadit tyto příběhy k immersive fantasy.

V tomto typu fantasy je pro hlavního hrdinu fantazijní svět známým místem. Místem, kde žije. Z toho vyplývá, že v těchto příbězích není nutná postava průvodce, který by čtenáře zasvětil do chodu fantazijního světa. Fungování jiného světa není čtenářům objasňováno. Autor k tomuto světu přistupuje jako ke světu zcela běžnému, který je známý jednak hlavnímu hrdinovi, jeho prostřednictvím ale také čtenáři.⁸²

Mendlesohn ve svém článku upozorňuje na důležitý fakt. V případě portal fantasy se sice hrdinové mohou přesouvat z reálného do fantazijního světa, ale magie

⁸⁰ MUNRO, T. O. *THE 4 CATEGORIES OF FANTASY: APPLYING SOME IDEAS FROM RHETORICS OF FANTASY BY FARAH MENDLESOHN* [online]. The Fantasy Hive, 2019. [cit. 27.10. 2023]. Dostupné z: <https://fantasy-hive.co.uk/2019/07/the-4-categories-of-fantasy-applying-some-ideas-from-rhetorics-of-fantasy-by-farah-mendlesohn/>

⁸¹ MENDLESOHN, F. *Toward A Taxonomy of Fantasy* [online]. Journal of the Fantastic in the Arts, JSTOR, Vol. 13, No. 2 (50), p. 169 – 183, 2002. [cit. 27.10. 2023]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/43308579?read-now=1#page_scan_tab_contents, s. 173

⁸² MENDLESOHN, F. *Toward A Taxonomy of Fantasy* [online]. Journal of the Fantastic in the Arts, JSTOR, Vol. 13, No. 2 (50), p. 169 – 183, 2002. [cit. 27.10. 2023]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/43308579?read-now=1#page_scan_tab_contents

a realita tohoto smyšleného společenství se nepromítá do běžného života. Typickým příkladem mohou být *Letopisy Narnie*.⁸³

„Although individuals may cross both ways, the magic does not.“⁸⁴

Jinak je tomu u intrusive fantasy, kde nadpřirozeno narušuje svět, který je hlavním hrdinům známý, přičemž se může jednat jednak o současný obyčejný svět, nebo také o fantazijní, smyšlenou krajinu. V obojím případě však s přítomností nadpřirozena v tomto světě souvisí určitá hrozba či konflikt.⁸⁵ Zároveň se, na rozdíl od ostatních typů fantasy, nepředpokládá, že by se postavy staly běžnou součástí jiného světa, nebo se s jeho fungováním alespoň seznámily. Mendlesohn poukazuje na skutečnost, že největší zastoupení intrusive fantasy nachází zejména u hororových příběhů.⁸⁶ Znaky intrusive fantasy naplňuje příběh Harryho Pottera již v prvních kapitolách. Běžný život obyvatelů Kvikálkova, hlavně rodiny Dursleyových, bývá narušen zásahy z kouzelnického světa. Na začátku příběhu se pan Dursley podivuje nad zvláštními hábity a chováním čarodějů, kteří se najednou objevili v mudlovském světě. I když příběh postupuje, je stále možné se setkat se zásahy z kouzelnického světa, například neobvyklé množství dopisů, které Harrymu přicházejí v období jeho jedenáctých narozenin; nebo nenadálý útok mozkomorů. Mendlesohn upozorňuje na to, že se v případě intrusive fantasy nemusí jednat pouze o narušení „obyčejného světa“ magií, jak je již zmíněno výše. K jistému narušení běžného řádu může dojít i v příbězích, které by se daly zařadit k immersive fantasy, např. v příběhu Harryho Pottera.⁸⁷

⁸³ MENDLESOHN, F. *Toward A Taxonomy of Fantasy* [online]. Journal of the Fantastic in the Arts, JSTOR, Vol. 13, No. 2 (50), p. 169 – 183, 2002. [cit. 27.10. 2023]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/43308579?read-now=1#page_scan_tab_contents

⁸⁴ MENDLESOHN, F. *Toward A Taxonomy of Fantasy* [online]. Journal of the Fantastic in the Arts, JSTOR, Vol. 13, No. 2 (50), p. 169 – 183, 2002. [cit. 27.10. 2023]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/43308579?read-now=1#page_scan_tab_contents, s. 173

⁸⁵ MUNRO, T. O. *THE 4 CATEGORIES OF FANTASY: APPLYING SOME IDEAS FROM RHETORICS OF FANTASY BY FARAH MENDLESOHN* [online]. The Fantasy Hive, 2019. [cit. 27.10. 2023]. Dostupné z: <https://fantasy-hive.co.uk/2019/07/the-4-categories-of-fantasy-applying-some-ideas-from-rhetorics-of-fantasy-by-farah-mendlesohn/>.

⁸⁶ MENDLESOHN, F. *Toward A Taxonomy of Fantasy* [online]. Journal of the Fantastic in the Arts, JSTOR, Vol. 13, No. 2 (50), p. 169 – 183, 2002. [cit. 27.10. 2023]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/43308579?read-now=1#page_scan_tab_contents

⁸⁷ MENDLESOHN, F. *Toward A Taxonomy of Fantasy* [online]. Journal of the Fantastic in the Arts, JSTOR, Vol. 13, No. 2 (50), p. 169 – 183, 2002. [cit. 27.10. 2023]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/43308579?read-now=1#page_scan_tab_contents

„ [...] the actual adventures in the stories are almost always built around the intrusion of horror into the stability of Hogwarts ...”⁸⁸

V obou případech je jasně dané, co je pro konkrétní svět normální a běžné a které jevy představují narušení.⁸⁹

Posledním typem je tzv. liminal fantasy. Jedná se o příběh, ve kterém se fantazijní prvky vyskytují spíše na okraji a čtenář nikde nenachází jistotu, že skutečně existují.⁹⁰

Sérii *Nikdyš* lze přiřadit k stejným žánrům fantasy literatury jako sérii knih o Harrym Potterovi. Zpočátku se Morrigan ocitá ve světě, který je jí naprosto neznámý. Do *Nikdyše* proniká skrz orloj. I v těchto příbězích se tedy nachází hranice mezi neznámým a fantazijním světem. Tak jako Harry nalézá svého průvodce v Hagridovi, Morrigan se se způsobem fungování světa *Nikdyše* seznamuje prostřednictvím svého patrona Jupitera. Jupiter je tím, kdo ji dovede do neznámého světa a zároveň pomůže odhalit její pravou identitu.

Kromě portal/quest fantasy lze tento příběh přiřadit také k intrusion fantasy. Běžný svět je do jisté míry ovlivňován tím fantazijním. Neustále se hovoří o nedostatku diviny, kterou dokáží ovládat pouze Divomorové. Jedním z nich je Ezra Squall, který jí stejně jako Jupiter předloží svou nabídku, aby se k němu dala do učení. Morrigan dostane takové nabídky rovnou čtyři, čímž vzbudí velké pozdvižení, neboť nebývá moc časté, aby dítě dostalo více než jednu nabídku. V Nejposlednější den věku proniknou do Morriganina světa Honci z kouře a stínů, čímž také naruší jeho řád. Morrigan je před nimi zachráněna Jupiterem, který přiměje pomocí kouzelného prášku její rodinu, aby uvěřila, že je Morrigan mrtvá.

⁸⁸ MENDLESOHN, F. *Toward A Taxonomy of Fantasy* [online]. Journal of the Fantastic in the Arts, JSTOR, Vol. 13, No. 2 (50), p. 169 – 183, 2002. [cit. 27.10. 2023]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/43308579?read-now=1#page_scan_tab_content, s. 178.

⁸⁹ MENDLESOHN, F. *Toward A Taxonomy of Fantasy* [online]. Journal of the Fantastic in the Arts, JSTOR, Vol. 13, No. 2 (50), p. 169 – 183, 2002. [cit. 27.10. 2023]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/43308579?read-now=1#page_scan_tab_contents

⁹⁰ MUNRO, T. O. *THE 4 CATEGORIES OF FANTASY: APPLYING SOME IDEAS FROM RHETORICS OF FANTASY BY FARAH MENDLESOHN* [online]. The Fantasy Hive, 2019. [cit. 27.10. 2023]. Dostupné z: <https://fantasy-hive.co.uk/2019/07/the-4-categories-of-fantasy-applying-some-ideas-from-rhetorics-of-fantasy-by-farah-mendlesohn/>

V příbězích o Morrigan nejsou hranice mezi reálným a fantazijním světem tak pevné jako v případě Harryho Pottera. Všichni obyvatelé Jackalfaxu jsou vyděšeni, neboť dochází divina, kterou ale ovládají Divomorové z jiného světa. Naproti tomu v obyčejném světě Harryho Pottera nemají lidé ani nejmenší ponětí o tom, že existuje kouzelnický svět, potažmo kouzla. V reálném světě se u Morrigan také objevují postavy, které by spíše náležely do fantazijního světa, například draci.

“Morrigan had seen pictures of dragons, of course. (They were considered both a Class A Dangerous Apex Predator and a Plague Proportions Pest in the Republic, and the Dangerous Wildlife Eradication Force often made headlines in culling season. Either for successfully destroying a nest, or for having their faces burned off.) But nothing compared to seeing the real thing.”⁹¹

I u této fantazijní série předpokládat, že by se postupně přiřadila k immersive fantasy, neboť se Morrigan do svého původního světa již nenavrátila a žije pouze ve světě Nikdyuše.

Fantasy příběhy je možné rozdělit dle několika různých hledisek do dvou kategorií: High Fantasy a Low Fantasy. Tomuto rozdělení se ve svém článku *High Fantasy vs Low Fantasy: What's the Difference?* podrobněji věnuje Murchison.⁹² High Fantasy je tradičnější. Jedná se o příběhy, které se odehrávají ve fiktivních světech. Nově vzniklý svět nemusí být vždy úplně odlišný od běžného světa, vždy v něm ale musí existovat nějaký element, kterým se bude odlišovat. Pod toto označení by spadaly známé fantazijní série jako *The Lord of Rings*, *The Chronicles of Narnia*. Low Fantasy se naopak odehrává v běžném světě. Realitu tohoto světa narušují prvky z fantastického světa, nejčastěji skrz magické schopnosti ústřední postavy. Termín Low Fantasy v tomto ohledu odpovídá intrusive fantasy. Místo děje je hlavním faktorem při určování, zda se jedná

⁹¹ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 311

⁹² MURCHISON, T. L. *High Fantasy vs. Low Fantasy: What's the Difference?* [online]. Laterpress, 2022. [cit. 27.12. 2023]. Dostupné z: <https://www.laterpress.com/blog/high-fantasy-vs-low-fantasy-whats-the-difference>

o High nebo Low Fantasy. Do Low Fantasy by bylo možné zařadit například příběhy *A Darker Shade of Magic*, *American Gods*.⁹³

V článku jsou popsány ještě další faktory, které mohou pomoci při rozlišování těchto dvou typů fantasy. Nejprve se autorka zabývá samotnou otázkou magie, která je klíčová pro většinu fantasy příběhů. S magií se pojí také magický/fiktivní svět, ve kterém se hrdina ocitá. V případě High Fantasy je žádoucí, aby čtenář pochopil jak zákony a fungování fiktivního světa, tak také principy fungování magie. V případě Low Fantasy se čtenář naopak ani nemusí dočkat řádného vysvětlení, například jak fungují všechna kouzla. Low Fantasy pracuje s prostředím, které je čtenářům známé, není proto třeba vše dopodrobna vysvětlovat.⁹⁴

Autorka v tomto případě porovnává sérii *Game of Thrones* se sérií o Harrym Potterovi. Sérii *Game of Thrones* lze přiřadit k High fantasy, neboť Martin musel vytvořit zcela nový svět – včetně fyzické podoby světa, jeho historie, vládnoucí aristokracie apod. Příběh Rowlingové začíná v moderním světě Londýna, který je lidem dobře známý. Neznamená to však, na což autorka sama upozorňuje, že by bylo lehčí napsat Low Fantasy, neboť i v tomto případě musí autor vytvořit jistou paralelu k již existujícímu světu, kde budou fungovat nové zákony.⁹⁵ Kouzelnický svět není zcela oddělen od mudlovského světa. Ministr kouzel spolupracuje s mudlovským ministrem a platí zde určitá dohoda o utajení kouzelnického světa.

Pro High Fantasy jsou typické rozmanité typy postav, je možné se zde setkat s různými bytostmi, nemusí se vždy jednat pouze o ty lidské. V High Fantasy vystupuje většinou velké množství postav, které oplývají různorodými schopnostmi. Low Fantasy je více zaměřena na lidský svět. I tady lze samozřejmě nalézt různé typy stvoření, které se v běžném světě nevyskytují, zpravidla se ale v příběhu neobjevují tak často. Hlavní postavy se většinou chovají jako úplně běžní lidé. U Low Fantasy nestojí v centru dění

⁹³ MURCHISON, T. L. *High Fantasy vs. Low Fantasy: What's the Difference?* [online]. Laterpress, 2022. [cit. 27.12. 2023]. Dostupné z: <https://www.laterpress.com/blog/high-fantasy-vs-low-fantasy-whats-the-difference>

⁹⁴ MURCHISON, T. L. *High Fantasy vs. Low Fantasy: What's the Difference?* [online]. Laterpress, 2022. [cit. 27.12. 2023]. Dostupné z: <https://www.laterpress.com/blog/high-fantasy-vs-low-fantasy-whats-the-difference>

⁹⁵ MURCHISON, T. L. *High Fantasy vs. Low Fantasy: What's the Difference?* [online]. Laterpress, 2022. [cit. 27.12. 2023]. Dostupné z: <https://www.laterpress.com/blog/high-fantasy-vs-low-fantasy-whats-the-difference>

tolik postav. Většinou se příběh soustředí na jednotlivce, popřípadě skupinu. Magickým stvořením, která se v těchto příbězích vyskytují, je ponechána zvířecí charakteristika. V případě Low Fantasy se čtenář dokáže pravděpodobně lépe ztotožnit s postavami. Nejčastěji se děj odehrává pouze na jednom, nebo dvou místech⁹⁶ – valná část příběhu Harryho Pottera se až na závěrečný díl odehrává pouze v Kvikálově v domě Dursleyových a po celý školní rok, až na určité výjimky (například Vánoce u Weasleyových), v Bradavicích. Prostředí je neměnné také v příbězích o Morrigan – zpočátku se příběh odehrává v domě jejího otce, poté převážně v prostorách hotelu Deucalion a školy.

V centru příběhů High Fantasy stojí bitva, která promění celý svět. Hrdinové putují napříč fiktivním světem a příběh se odehrává v delším časovém horizontu, někdy i v rámci desetiletí. Low Fantasy naopak vypráví příběh v poměrně kratším horizontu, nejčastěji dní, či měsíců – každá kniha z analyzovaných sérií popisuje jeden rok. Na závěr článku přichází autorka s myšlenkou, že je obtížné fantasy příběhy jednoduše zařadit k jednomu z typů, vše závisí hlavně na osobním pohledu čtenáře. Jak již bylo zmíněno výše, série *Game of Thrones* například přesně naplňuje znaky High Fantasy – kromě zmiňovaného vybudování úplně nového světa, jímž hrdinové cestují napříč, lze zohlednit také časový rozsah celé série. Na druhou stranu autorka upozorňuje na fakt, že magické prvky nebývají vysvětlené, navíc se příběh odehrává ve světě, který není úplně nepodobný reálnému světu.⁹⁷

1.3.3 Fantasy literatura pro děti

„English fantasy has at least six modes, each containing different authors – secondary world, metaphysical, emotive, comic, subversive and children’s fantasy.“⁹⁸

Tato kapitola bude věnována jednomu z těchto typů – dětské fantasy. Zatímco ve zbytku světa se fantastická literatura dostává do popředí až koncem 19. století

⁹⁶ MURCHISON, T. L. *High Fantasy vs. Low Fantasy: What’s the Difference?* [online]. Laterpress, 2022. [cit. 27.12. 2023]. Dostupné z: <https://www.laterpress.com/blog/high-fantasy-vs-low-fantasy-whats-the-difference>

⁹⁷ MURCHISON, T. L. *High Fantasy vs. Low Fantasy: What’s the Difference?* [online]. Laterpress, 2022. [cit. 27.12. 2023]. Dostupné z: <https://www.laterpress.com/blog/high-fantasy-vs-low-fantasy-whats-the-difference>

⁹⁸ MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children’s Fantasy in England*. s. 11

(výjimku tvoří díla Hanse Christiana Andersena či Heinricha Hoffmana), v anglické literatuře již dříve vznikala některá fantastická díla od autorů, kteří jsou známí dodnes, například Lewis Carroll, Edward Lear, Geogre MacDonald. Žánr se stal rychle populární a jeho obliba trvá dodnes. Za zlatý věk, éru fantastické literatury pro děti lze označit období od poloviny 19. století do první světové války. V této době vznikala díla mnoha významných autorů jako byli Dickens, Wilde či Kipling.⁹⁹

„As for children’s fantasy, it is fantasy either written or published for a child readership up to eighteen, and which some children have read, whether voluntarily or not.“¹⁰⁰

„Children’s fantasy is for most of its history a middle-class literature, written with a strong sense of family and educational values.“¹⁰¹

Stejně jako v pohádkách i ve fantastických knihách pro děti lze nalézt jistý morální aspekt a snahu čtenáře vychovat. I v rámci těchto příběhů se nakonec čtenář dočká šťastného konce. Dobro vždy zvítězí a zlo bývá po zásluze potrestáno. Neustálý boj dobra se zlem je také dalším motivem, který spojuje fantastické příběhy s pohádkami. V obou analyzovaných příbězích stojí v ústředí kladná postava hlavního hrdiny, která je odhodlána obětovat i svůj život proto, aby zachránila svět. Na druhé straně stojí zlo, protivník, který je rozhodnutý tento svět zničit a dostat ho pod svoji nadvládu. Znovu lze poukázat na morální otázky, se kterými se hlavní hrdinové potýkají uvnitř sebe samých. Součástí jejich osobnosti je něco, co je spojuje s temnou stranou. Harry je jedním z viteálů Voldemorta, proto lze u těchto dvou postav nalézt určité shodné charakteristiky. Harry kvůli tomuto spojení dokáže například ovládat hadí jazyk. Zároveň Harryho s Voldemortem pojí i společný rodinný osud. Oba pocházejí ze smíšené rodiny, o kterou přicházejí v brzkém věku, a následně jsou vychováváni v prostředí bez lásky. Morrigan je Divomorem, stejně jako Ezra Squall. Lidské hodnoty hlavních postav jsou utvářené také skrz zkoušky, kterými musejí projít, nejedná se totiž vždy pouze o zkoušky vědomostního typu, se kterými se lze běžné setkat ve škole. Jsou testovány zejména vlastnosti jako odvaha, loajálnost, schopnost poradit si s nenadálou a neznámou situací,

⁹⁹ MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children’s Fantasy in England*. s. 7-16

¹⁰⁰ MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children’s Fantasy in England*. s. 11

¹⁰¹ MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children’s Fantasy in England*. s. 11-12

a to nejen u hlavních hrdinů. Podrobněji se motivu zkoušek budou věnovat kapitoly věnované motivu školy a zkoušek v rámci analýzy jednotlivých děl.

„Children’s and young adult literature is the one area of writing where one age group writes for another. Children’s literature is therefore written at a distance, by people who have to try to remember what it feels like to be a child, or try to construct a childhood to write at.“¹⁰²

Příběhy pro děti nebývají tak složité jako ty pro dospělé, hlavně co se týká komplikovanosti příběhu, který musí být napínavý, aby dokázal udržet pozornost dětského čtenáře, či propracovanosti psychické stránky postav apod. Na druhou stranu čtenář nebývá překvapen nenadálým koncem, obdobně jako u pohádek převažuje šťastný konec. Dětské fantazijní příběhy se odlišují hlavně postavami. Hlavními hrdiny v těchto příbězích jsou děti. Manlove také uvádí, že v těchto příbězích bývá přesně odlišeno dobro od zla.¹⁰³

Ani jedna z analyzovaných knih nenaplnuje všechny znaky, které dle Manlova odlišují dětskou fantastickou literaturu od té pro dospělé. V obou knihách se lze setkat s postavami, které je obtížné jednoduše zařadit mezi dobré, nebo špatné postavy. Rozhodně se nejedná o černobílé charaktery. Do této skupiny by bylo možné zařadit oba nejvýraznější profesory z obou sérií – profesora Snapea a Onstalda, jejichž postavám se již věnovala část kapitoly o gotické literatuře. Dalším příkladem může být například postava Červíčka. Červíčka lze bezpochyby zařadit mezi záporné postavy. Je zbabělý, zradil Harryho rodiče jen proto, aby si sám zachránil život. Poté, co vyjde jeho zrada najevo, přidá se na stranu zla a stane se jedním ze smrtijedů. Dokonce obětuje svoji ruku, aby mohl Voldemort znovu nabýt svou lidskou podobu, čímž mu prokáže svoji loajálnost. Ani tato postava však není černobílá. V posledním díle se čtenář může i u této postavy setkat se zábleskem dobra.

„You’re going to kill me? ‘Harry choked, attempting to prise off the metal fingers. ‘After I saved your life? You owe me, Wormtail! ‘

¹⁰² MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children’s Fantasy in England*. s. 8

¹⁰³ MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children’s Fantasy in England*. s. 7-16

The silver fingers slackened. Harry had not expected it: He wrenched himself free, astonished, keeping his hand over Wormtail's mouth. He saw the ratlike man's small watery eyes widen with fear and surprise: He seemed just as shocked as Harry at what his hand had done, at the tiny, merciful impulse it had betrayed, and he continued to struggle more powerfully, as though to undo that moment of weakness. ¹⁰⁴

Z ukázky vyplývá, že i ty nejvíce proradné charaktery, u kterých by čtenář neočekával žádné dobré vlastnosti, se mohou zachovat správně, projevit milosrdenství, i když třeba pouze v rámci chvilkové slabosti.

Zatímco příběhy o Morrigan si zachovávají ten nejpodstatnější rys dětských příběhů – šťastný konec, ne každá kniha ze série Harryho Pottera tento rys naplňuje. Od čtvrtého dílu se Harry v závěru příběhu setkává se smrtí milovaných osob. Celá série je však dovršena šťastným koncem. Svět je zachráněn a dobro vítězí nad zlem.

Ve fantazijních dětských příbězích jsou to většinou právě děti, na nichž závisí záchrana světa. Oproti dospělým postavám disponují odvahou, důvtipem. V Bradavicích se Harry setkává s různými typy profesorů, někteří jsou moudří a nápomocní, ale ani oni nedokáží odhalit a zarazit zlo, které se ukrývá na Bradavickém hradě. Navzdory tomu, že by Bradavice měly být tím nejvíce bezpečným místem na světě, se i v učitelském sboru najde několik spojenců zla – například profesor Quirell, který se snaží pro Voldemorta získat Kámen mudrců. Pozice učitele obrany proti černé magii je v tomto ohledu nejvíce problémová, v této funkci se objevují i postavy, které sice nejsou spolčené se zlem, ale jejich povaha a nátura přináší do školního prostředí další bezprostřední ohrožení – například prolhaný profesor Lockhart, či profesorka Umbridgová.

Lurie poukazuje na to, že Harryho příběh do jisté míry představuje jednu z častých dětských fantazií. Děti si často představují, že nežijí se svojí reálnou rodinou, že by měli žít více vzrušující život se svojí „skutečnou“ rodinou. Tato představa může být doprovázena i dětskou fantazií o tom, že ony samy jsou výjimečné, mají určité schopnosti.¹⁰⁵

¹⁰⁴ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Deathly Hallows*. s. 470

¹⁰⁵ LURIE, A. *Boys and Girls Forever: Children's Classics from Cinderella to Harry Potter*. s. 113–123.

„When he had been younger, Harry had dreamed and dreamed of some unknown relation coming to take him away, but it had never happened; the Dursleys were his only family. Yet sometimes he thought (or maybe hoped) that strangers in the street seemed to know him.“¹⁰⁶

Harry i Morrigan pociťují, že do svých rodin nezapadají a opravdový pocit domova a lásky zažívají až za hranicí reálného světa.

¹⁰⁶ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Philosopher's Stone*. s. 31

2 Autorky

2.1.1 J. K. Rowlingová

Následující informace vycházejí z oficiálních stránek autorky.¹⁰⁷ Joanne Rowlingová se narodila 31. července 1965 v Anglii. Její rodným městem je Yate. Rowlingová začala s psaním už v útlém věku. Světovou popularitu jí přinesla až série o Harrym Potterovi, nicméně už v šesti letech napsala knihu s názvem *Rabbit*, nedlouho poté následoval také její první román.¹⁰⁸

„Jo conceived the idea of *Harry Potter* in 1990 while sitting on a delayed train from Manchester to London King’s Cross.“¹⁰⁹

První díl slavné série, *Harry Potter and the Philosopher’s Stone*, poprvé vydalo o sedm let později nakladatelství Bloomsbury Children’s Books. Rowlingová publikovala své knihy jako J. K. Rowlingová („K“ jako Kathleen – autorčina babička) na žádost vydavatele, aby nebylo hned na první pohled zřejmé, že autorkou příběhů je žena, a neodradilo to tedy od koupě chlapecké čtenáře. Ve Spojených státech amerických byl tento díl opět kvůli požadavku vydavatele, kterým bylo nakladatelství Scholastic, vydán pod odlišným názvem *Harry Potter and the Sorcerer’s Stone* o rok později. V roce 2001 se první díl dočkal svého filmového zpracování, za kterým stála společnost Warner Bros.¹¹⁰ Celá série čítá dohromady sedm knižních dílů. Po úspěšném vydání prvního dílu následovaly tyto knihy: *Harry Potter and the Chamber of Secrets* (1998), *Harry Potter and the Prisoner of Azkaban* (1999), *Harry Potter and the Goblet of Fire* (2000), *Harry Potter and the Order of the Phoenix* (2003), *Harry Potter and the Half-Blood Prince* (2005), *Harry Potter and the Deathly Hallows* (2007).¹¹¹ Dle knižních předloh bylo

¹⁰⁷J. K. ROWLING. *About* [online]. J.K. Rowling, 2016. [cit 07.02. 2024]. Dostupné z: <https://www.jkrowling.com/about/>

¹⁰⁸J. K. ROWLING. *About* [online]. J.K. Rowling, 2016. [cit 07.02. 2024]. Dostupné z: <https://www.jkrowling.com/about/>

¹⁰⁹J. K. ROWLING. *About* [online]. J.K. Rowling, 2016. [cit 07.02. 2024]. Dostupné z: <https://www.jkrowling.com/about/>

¹¹⁰J. K. ROWLING. *About* [online]. J.K. Rowling, 2016. [cit 07.02. 2024]. Dostupné z: <https://www.jkrowling.com/about/>

¹¹¹ELDRIDGE, A. *Harry Potter* [online]. Britannica, last updated: 2024. [cit. 07. 02. 2024]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Harry-Potter>

natočeno celkem osm celovečerních filmů (podle závěrečného dílu knižní série byly natočeny dva filmy). Poslední film měl premiéru v roce 2011.¹¹²

Rowlingová vydala několik knih, které jako tituly figurovaly také v kouzelnickém světě Harryho Pottera. V roce 2001 byly publikovány knihy *Fantastic Beasts and Where to Find Them*, *Quidditch Through the Ages*. *The Tales of Beedle the Bard* vydané v roce 2008 obsahují také *The Tale of the Three Brothers*, znalost tohoto příběhu je pro Harryho a jeho přátele nezbytná. Knižní série příběhů o Harrym Potterovi se stala nejlépe prodávanou knižní sérií v dějinách. Knihy byly přeloženy do 85 jazyků. Celosvětově se prodalo přes 600 miliónů kopií. V roce 2016 do kin vstoupil další film z kouzelnického světa *Fantastic Beasts and Where to Find Them*, ke kterému napsala Rowlingová scénář. Následovaly další dva díly *Fantastic Beasts: The Crimes of Grindelwald*, *Fantastic Beasts: The Secret of Dumbledore*. Všechny tři scénáře vytvořené autorkou byly vydány také v knižní podobě. Ve stejném roce vznikla i divadelní hra *Harry Potter and the Cursed Child*, na které se podílela Rowlingová společně s dramatikem Jackem Thornem a režisérem Johnem Tiffanym. Scénář pro první a druhou část příběhu vyšel rovněž v knižní podobě. I tato divadelní hra se těší velké oblibě a je stále možné ji zhlédnout v divadlech napříč světem.¹¹³

V roce 2023 přišla streamovací společnost HBO MAX, která bude v blízké době vystupovat už pouze pod jménem MAX, s oznámením, že se chystá seriálové zpracování již zfilmované série, které by mělo důvěryhodněji zachycovat knižní příběh. Autorka se na tvorbě seriálu bude sama podílet, a to jako výkonný producent.¹¹⁴ Jak se zdá, Rowlingová sama dle svých slov plánované seriálové zpracování a spolupráci s MAX vítá:

¹¹² J. K. ROWLING. *About* [online]. J.K. Rowling, 2016. [cit 07.02. 2024]. Dostupné z: <https://www.jkrowling.com/about/>

¹¹³ J. K. ROWLING. *About* [online]. J.K. Rowling, 2016. [cit 07.02. 2024]. Dostupné z: <https://www.jkrowling.com/about/>

¹¹⁴ THE WIZARDING WORLD TEAM. *First ever Harry Potter television series ordered by new streaming service, Max* [online]. Wizarding World Digital, 2023. [cit. 07.02. 2024]. Dostupné z: <https://www.wizardingworld.com/news/first-ever-harry-potter-television-series-coming-to-max>

„Max’s commitment to preserving the integrity of my books is important to me, and I’m looking forward to being part of this new adaptation which will allow for a degree of depth and detail only afforded by a long form television series.“¹¹⁵

I když tato fantastická série autorku bezpochyby proslavila nejvíce, nejedná se o její jediný literární počin. Autorka se pod pseudonymem Robert Galbraith věnovala také kriminálním příběhům, které sama v roli čtenáře vyhledává. Tyto příběhy se odehrávají v přítomnosti, hlavním hrdinou je detektiv Cormoran Strike. Série zachycující jeho kriminální případy obsahuje již sedm dílů, podle kterých byl natočený i seriál. Autorka se tedy nezaměřuje pouze na dětského čtenáře, píše knihy také pro dospělé. První kniha pro dospělé čtenáře, kterou vydala pod jménem J. K. Rowling, byla *The Casual Vacancy* (2012). Dále byla v knižní podobě pod názvem *Very Good Lives: The Fringe Benefits of Failure and the Importance of Imagination* vydaná řeč, kterou Rowlingová pronesla na Harvardské univerzitě v roce 2008. Vyšly také ještě dvě knihy pro dětské čtenáře *Ickabog* (2020) a *The Christmas Pig* (2021).¹¹⁶

J. K. Rowlingová byla za své literární dílo oceněna mnoho cenami, mezi něž patří:

Companion of Honour, for services to literature and philanthropy, 2017

PEN America Literary Service Award, 2016

Freedom of the City of London, 2012

Hans Christian Andersen Award, Denmark, 2010

Chevalier de la Legion d’Honneur: France, 2009

Lifetime Achievement Award, British Book Awards, 2008

South Bank Show Award for Outstanding Achievement, 2008

James Joyce Award, University College Dublin, 2008

The Edinburgh Award, 2008

Commencement Day Speaker, Harvard University, USA, 2008

Blue Peter Gold Badge, 2007

WH Smith Fiction Award, 2004

¹¹⁵ THE WIZARDING WORLD TEAM. *First ever Harry Potter television series ordered by new streaming service, Max* [online]. Wizarding World Digital, 2023. [cit. 07.02. 2024]. Dostupné z: <https://www.wizardingworld.com/news/first-ever-harry-potter-television-series-coming-to-max>

¹¹⁶ J. K. ROWLING. *Writing* [online]. J.K. Rowling, 2016. [cit. 07. 02 2024]. Dostupné z: <https://www.jkrowling.com/about/>

Prince of Asturias Award for Concord, Spain, 2003

Order of the British Empire (OBE), 2001

Children's Book of the Year, British Book Awards, 1998 and 1999

Booksellers Association Author of the Year, 1998 and 1999¹¹⁷

Následující část se bude zabývat spisovateli, kteří měli zásadní vliv na tvorbu J. K. Rowlingové, a jejich tvorbou. Tato část bude vycházet ze článku *Harry Potter And The Literary Allusions: J. K. Rowling's Influences*.¹¹⁸ V díle Rowlingové lze nalézt citace z bible, a to jak na hrobě Harryho rodičů „And the last enemy to be destroyed is death“, tak na hrobě rodiny Albuse Brumbála „Where your treasure is, your heart shall be also“. Osud hlavního hrdiny lze přirovnat ke Kristovu osudu, neboť i Harry vstal z mrtvých, aby zachránil lidstvo. Rowlingová využívá motivů z nejstarších literárních děl. Homérova *Iliada* inspirovala Rowlingovou při psaní kapitoly, ve které umírá Cedric Diggory a prosí Harryho, aby odnesl jeho mrtvé tělo zpět k otci. Touha po tom, aby bylo tělo řádně pohřbeno a duše našla klid se vyskytuje také v již zmiňované *Iliadě*, kdy rozezlený Achilles potupně vláčí Hektorovo tělo okolo hradeb Tróje a odmítá jej vydat jeho rodičům. Až poté, co zasáhne nejvyšší z bohů Zeus, je tělo navraceno. Inspirací pro vytvoření *The Tale of the Three Brothers* byl příběh Geoffreyho Chaucera *Pardoner's Tale*. Chaucer vypráví příběh tří mužů, kteří chtějí najít smrt, aby ji mohli zabít. Místo smrti však objeví zlato, pro které se navzájem zabijí. Jistou podobnost lze nalézt také mezi analyzovaným příběhem a dílem C. S. Lewise *The Chronicles of Narnia*, hlavně pokud se jedná o cestu do jiného světa. V obou příbězích se jedná o cestu skrz určitý portál – do Narnie se děti dostanou prostřednictvím skříně, v Harryho případě tvoří hranici mezi reálným a kouzelným světem zeď na nástupišti King's Cross.¹¹⁹

¹¹⁷ J. K. ROWLING. *About* [online]. J.K. Rowling, 2016. [cit 07.02. 2024]. Dostupné z: <https://www.jkrowling.com/about/>

¹¹⁸ HARRINGTON, P. – THE JOURNAL. *Harry Potter And The Literary Allusions: J. K Rowling's Influences* [online]. Peter Harrington – The Journal, 2017. [cit. 08. 03 2024]. Dostupné z: <https://www.peterharrington.co.uk/blog/harry-potter-and-the-literary-allusions-j-k-rowlings-influences/>

¹¹⁹ HARRINGTON, P. – THE JOURNAL. *Harry Potter And The Literary Allusions: J. K Rowling's Influences* [online]. Peter Harrington – The Journal, 2017. [cit. 08. 03 2024]. Dostupné z: <https://www.peterharrington.co.uk/blog/harry-potter-and-the-literary-allusions-j-k-rowlings-influences/>

2.1.2 Jessica Townsendová

O australské autorce fantastické série *Nevermoor*, Jessice Townsendové, není známo mnoho informací. Jelikož se jedná o začínající autorku, dostupných informací o jejím životě není mnoho. Z tohoto důvodu kapitola o Townsendové přináší pouze základní informace z jejího života, které byly získané z různých internetových zdrojů. Townsendová se narodila 18. dubna 1985 v Austrálii ve městě Caloundra.¹²⁰ Její knižní debut, *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*, byl velmi úspěšný. Autorka za svou první knihu získala hned několik ocenění, například:

2018

Book of the Year, Book of the Year for Younger Readers at Australian Book Industry Awards¹²¹

Waterstones Children's Book Prize for Younger Fiction¹²²

2020

Adelaide Festival Awards for Literature – získala následující ocenění:

- Premier's Award for best overall published work
- Children's literature award¹²³

První kniha ze série byla vydána v roce 2017. Společnost *20th Century Fox* ještě před prvním vydáním zakoupila filmová práva.¹²⁴ Následovaly další dva úspěšné díly

¹²⁰ LIBRARY CATALOG. *Jessica Townsend* [online]. University of Colorado Boulder. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z: <https://libcat.colorado.edu/Author/Home?author=Townsend%2C+Jessica%2C+1962->

¹²¹ JEFFERSON, D. *Nevermoor by first-time novelist Jessica Townsend wins Book of the Year at Australian Book Industry Awards* [online]. ABC NEWS, 2018. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.abc.net.au/news/2018-05-04/jessica-townsend-nevermoor-wins-australian-book-industry-awards/9726456>

¹²² LIBRARY CATALOG. *Jessica Townsend* [online]. University of Colorado Boulder. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z: <https://libcat.colorado.edu/Author/Home?author=Townsend%2C+Jessica%2C+1962->

¹²³ BOOKSANDPUBLISHING. *Adelaide Festival Awards for Literature winners announced* [online]. Booksandpublishing, 2020. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z:

<https://www.booksandpublishing.com.au/articles/2020/03/02/146672/adelaide-festival-awards-for-literature-winners-announced-2/>

¹²⁴ MCNARY, D. *Drew Goddard Producing ' Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow ' for Fox*. [online]. Variety. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z: <https://variety.com/2017/film/news/drew-goddard-nevermoor-the-trials-of-morrigan-crow-fox-1202597115/>

Wundersmith: The Calling of Morrigan Crow (2018), *Hollowpox: The Hunt for Morrigan Crow* (2020). Datum vydání zatím posledního dílu série *Silverborn: The Mystery of Morrigan Crow* je stanoveno na rok 2024.¹²⁵ Kariérní život Townsendové před tím, než se stala spisovatelkou, nebyl literatuře a psaní příliš vzdálený. Několik let pracovala jako copywriter, později byla zaměstnaná v zoologické zahradě, kde mimo jiné zastávala pozici editorky dětského magazínu.¹²⁶ Díky úspěchu své knižní série se může živit jako spisovatelka na plný úvazek.¹²⁷

Autorka začala se svojí tvorbou už v dětském věku, nicméně na knižní sérii *Nevermoore* začala pracovat teprve až po ukončení střední školy. Na prvním dílu série autorka pracovala přes 10 let.¹²⁸ Townsendová žila nějaký čas také v Londýně, který jí přinesl inspiraci:

„When I was 22 I moved to London. I needed to place the story somewhere that was big and bizarre and slightly frightening to explain why this character did grow up so peculiar. It was the matching of the character and this bizarre place that became *Nevermoor*.“¹²⁹

Z Londýnského prostředí převzala Townsendová inspiraci pro fantastický svět v rámci Svobodného státu:

„The Brolly Rail and Courage Square of the Free State, an alternate London, are affectionate nods to the Tube and Trafalgar Square.“¹³⁰

¹²⁵ GOODREADS. *Jessica Townsend* [online]. Goodreads. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z:

https://www.goodreads.com/author/show/16727429.Jessica_Townsend

¹²⁶ HACHETTE UK. *Jessica Townsend* [online]. Hachette UK Limited. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z:

<https://www.hachette.co.uk/contributor/jessica-townsend/>

¹²⁷ MORRIS, L. *Nevermoor author Jessica Townsend moves into JK Rowling territory*. [online]. The Sydney Morning Herald, 2017. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.smh.com.au/national/nsw/jessica-townsend-20170805-gxq24l.html>

¹²⁸ MORRIS, L. *Nevermoor author Jessica Townsend moves into JK Rowling territory*. [online]. The Sydney Morning Herald, 2017. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.smh.com.au/national/nsw/jessica-townsend-20170805-gxq24l.html>

¹²⁹ MORRIS, L. *Nevermoor author Jessica Townsend moves into JK Rowling territory*. [online]. The Sydney Morning Herald, 2017. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.smh.com.au/national/nsw/jessica-townsend-20170805-gxq24l.html>

¹³⁰ MORRIS, L. *Nevermoor author Jessica Townsend moves into JK Rowling territory*. [online]. The Sydney Morning Herald, 2017. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.smh.com.au/national/nsw/jessica-townsend-20170805-gxq24l.html>

Knižní série *Nevermoor* bývá často přirovnávána k sérii o Harrym Potterovi. Sama autorka nepopírá, že díla, která sama jako dítě četla, měla určitý vliv na její pozdější tvorbu.¹³¹ V jednom z poskytnutých rozhovorů hovoří o tom, že i když ji spojitost s J. K. Rowlingovou do jisté míry těší, neboť sama vyhledávala její tvorbu, motivy, které se v těchto příbězích často srovnávají jsou typické nejen pro svět Rowlingové a Townsendové, ale obecně pro dětskou fantasy – školní prostředí; dítě, které postrádá láskyplný domov a konečně utajený kouzelný svět.¹³²

¹³¹ MORRIS, L. *Nevermoor author Jessica Townsend moves into JK Rowling territory* [online]. The Sydney Morning Herald, 2017. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.smh.com.au/national/nsw/jessica-townsend-20170805-gxq24l.html>

¹³² THATIPALLI, M. *Nevermoor series author Jessica Townsend on crafting diverse characters, comparison to JK Rowling* [online]. Firstpost, 2019. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.firstpost.com/living/nevermoor-series-author-jessica-townsend-on-crafting-diverse-characters-comparisons-to-jk-rowling-5896241.htmlv>

3 Analyzované motivy ve vybraných dílech

Analýza se bude věnovat rozboru následujících motivů: věštba, výlučnost hlavního hrdiny; prostor jiného světa; přátelství, pomoc a překážky; nepřítel; smrt; škola a zkoušky; rodina a láska ve vybraných dílech J. K. Rowlingové a J. Townsendové uvedených v seznamu primární literatury. Je zajímavé, že obě literární série byly do češtiny přeloženy stejným překladatelem Vladimírem Medkem. Vladimír Medek přeložil do češtiny první dva díly fantastické série *Nikdyuš*. Spolu se svým bratrem stojí za překladem knih o Harrym Potterovi. Vladimír Medek se zhostil překladu prvního, druhého a čtvrtého dílu. Ostatní knihy z této série překládal jeho bratr Pavel Medek¹³³, který zemřel v roce 2015¹³⁴. O sedm let později, tedy v roce 2022, zemřel druhý z bratrů.¹³⁵

3.1 Harry Potter

Následující část se bude věnovat analýze děl J. K. Rowlingové uvedených v seznamu primární literatury. Analýza se soustředí na vybrané motivy a jejich úlohu v příbězích o Harrym Potterovi.

3.1.1 Výlučnost hlavního hrdiny

Příběh Harryho Pottera, jeho osud a úloha jsou dány ještě před jeho narozením, a to prostřednictvím věštby:

„THE ONE WITH THE POWER TO VANQUISH THE DARK LORD APPROACHES. . . . BORN TO THOSE WHO HAVE THRICE DEFIED HIM, BORN AS THE SEVENTH MONTH DIES . . . AND THE DARK LORD WILL MARK HIM AS HIS EQUAL, BUT HE WILL HAVE POWER THE DARK LORD KNOWS NOT . . . AND EITHER MUST DIE AT THE HAND OF THE OTHER FOR

¹³³ GÖTH, J. *Ve věku 82 let zemřel Vladimír Medek, překladatel Harryho Pottera* [online]. iDNES, 2022. [cit. 03. 04. 2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/vladimir-medek-pavel-medek-harry-potter-sto-roku-samoty-prekladatel.A220907_144412_literatura_jgo

¹³⁴ BEZR, O. *Zemřel Pavel Medek. Naučil Česky Harryho Pottera i drsné detektivy*. [online]. iDNES, 2015. [cit. 03. 04. 2024]. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/kultura/literatura/zemrel-pavel-medek.A150203_154519_literatura_ob

¹³⁵ GÖTH, J. *Ve věku 82 let zemřel Vladimír Medek, překladatel Harryho Pottera* [online]. iDNES, 2022. [cit. 03. 04. 2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/vladimir-medek-pavel-medek-harry-potter-sto-roku-samoty-prekladatel.A220907_144412_literatura_jgo

NEITHER CAN LIVE WHILE THE OTHER SURVIVES. . . . THE ONE WITH THE POWER TO VANQUISH THE DARK LORD WILL BE BORN AS THE SEVENTH MONTH DIES. . . .”¹³⁶

Tato věštba určila, že ten, kdo může zabít Pána zla se narodí na konci července, nikdy však neurčila, že to bude právě Harry. Ve stejnou dobu se svým rodičům, kteří se jako Lily a James Potterovi postavili Pánovi zla, narodil také Neville Longbottom. Osud tedy není nezvratný, vždy je možné jej nějakým způsobem změnit. Byl to právě Voldemort, kdo určil, že vyvoleným se stane Harry, což dokládá následující část věštby „[...] a Pán zla ho poznamená jako sobě rovného; [...]”¹³⁷ Harry se stane rovným protivníkem Voldemorta v momentě, kdy se ho Voldemort pokusí zabít, tím si ho vyvolí. Jizva je znamením, které spojuje Harryho s Voldemortem. Voldemort té noci vytvořil poslední viteál, a tím se stal právě Harry. Díky spojení, které mezi nimi vzniklo dokáže Harry mluvit s hady, společně mohou sdílet své myslí. Další část věštby hovoří o tom, jakým způsobem může vyvolený jedinec porazit Pána zla „[...]”; on však bude mít moc, jakou Pán zla sám nezná [...]”¹³⁸ Brumbál Harrymu vysvětluje, že tou mocí je láska, cit, který Voldemort nezná. Schopnost milovat, obětovat se pro druhé, to je tím, co odlišuje Harryho od Pána zla a činí z něj silného protivníka. Tento motiv spojuje příběhy o kouzelném světě s pohádkami. V pohádkách vždy zvítězí láska a dobro nad nenávisť a zlem. Stejně tak Harry nakonec porazí Voldemorta.

Když se čtenář seznámí s postavou Harry Pottera, patrně by na ní neshledal nic výjimečného. Harry je úplně obyčejný jedenáctiletý kluk, kterému se občas přihodí zvláštní věci, když pociťuje silné emoce (například mu přes noc dorostou vlasy, neboť má obavu, že bude ráno muset jít do školy s děsivým sestřihem od své tety). Poté, co se dozví pravdu o své minulosti, nedokáže najednou uvěřit tomu, že by na něm bylo něco výjimečného. Celý život vyrůstal v prostředí, kde byl upřednostňovaný jeho bratranec, a najednou by to měl být on, kdo oplývá zvláštními schopnostmi. V kouzelnických schopnostech spočívá tedy výjimečnost Harryho v rámci světa mudlů, kteří tyto schopnosti nemají, nedokáží kouzlit. Z chlapce, který byl nevýrazný a upozaďovaný se v rámci jiného světa ze dne na den stane celebrita. Harryho všichni poznávají, znají jeho

¹³⁶ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Order of the Phoenix*. New York: Scholastic Press, 2003. ISBN 0-439-35806-X, s. 841

¹³⁷ ROWLING, J. K. *Harry Potter a Fénixův řád*. Praha: Albatros, 2004. ISBN 80-00-01294-4, s. 770

¹³⁸ ROWLING, J. K. *Harry Potter a Fénixův řád*. s. 770

příběh, o kterém se sám Harry dozvěděl teprve nedávno. Nazývají ho „Vyvoleným“. Pro kouzelnický svět představuje hrdinu, někoho, kdo je osvobodil z područí Pána zla. A jak dokládá věštba, Harry je jediným čarodějem, který může Voldemorta definitivně zničit. I když mu tedy jeho jedinečnost přinesla přijetí a uznání ve společnosti kouzelníků, na druhou stranu vnáší do jeho života nebezpečí, které je až fatální. Harryho osud se může vyvíjet jen dvěma způsoby, jak praví další část věštby „[...] proto jeden z nich musí zemřít rukou druhého, neboť ani jeden nemůže žít, jestliže druhý zůstává naživu [...]“¹³⁹ Harry se s věštbou seznamuje ve věku patnácti let. V období dospívání je tedy postaven před krutou pravdu, buď zemře, nebo to bude právě on, kdo zabije. To znamená, že se sám stane vrahem. Jiná možnost není. Jedná se o jeden z hororových motivů, které se v díle Rowlingové objevují. Smrt, která je nevyhnutelná a se kterou se musí vyrovnat nedospělý jedinec.

3.1.2 Prostor jiného světa

„This is a different kind of literature. It expresses a child's ideal world and a child's way of seeing, because that is the unique ability J. K. Rowling has.“¹⁴⁰

Dle Manlova Rowlingová oplývá uměním vytvořit tento typ fantazijního světa. Její literární počínání vnímá jako snahu dospělého autora zachytit vzpomínky na svět dětství plný fantazie.¹⁴¹ Tato fantazie je vlastní jen dětem, později však zaniká, což je také hlavní myšlenkou knihy J. M. Barrieho *Peter and Wendy*, kde fantazijní svět Země Nezemě existuje jen v dětských představách a snech.

Ve své knize *From Alice to Harry Potter: Children's Fantasy in England*¹⁴² věnuje Manlove určitý prostor úvahám o příběhu Harryho Pottera. Rowlingová sice vytvořila typ nového fantazijního světa, zároveň se však jedná o svět, který se jen nepatrně liší od toho, který je čtenářům známý. Svět Bradavic a celého kouzelnického světa tvoří alternativu k současnému reálnému světu. Svět Rowlingové funguje na podobných principech jako ten běžný – v čele celého světa stojí ministr kouzel, kouzelníci mají své vlastní obchody, školy, banku, vězení. Tento svět se příliš neliší od světa dětí, které knihu

¹³⁹ ROWLING, J. K. *Harry Potter a Fénixův řád*, s. 770

¹⁴⁰ MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children's Fantasy in England*. s. 192

¹⁴¹ MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children's Fantasy in England*. s. 185-192

¹⁴² MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children's Fantasy in England*. s. 185-192

čtou. Obdobně jako normální děti chodí do školy, kde se učí, aby mohly jednou vykonávat nějaké povolání, malí čarodějové v kouzelnickém světě se ocitají ve stejném školním procesu. Existují zkoušky, které musejí vykonat, stejně jako děti v běžné škole, na rozdíl od nich je však vykonávají v oblasti magie. Problémy všedního dne zůstávají stejné – vznikají nová přátelství, ale také nepřátelství, děti se musejí učit, na prázdniny se vracejí domů za rodinou, věnují se různým sportům. Samotný famfrpál může být chápán jako jistá obdoba amerického fotbalu, s tím rozdílem, že místo na trávě se hra odehrává ve vzduchu. Pokud bude opomenuto nebezpečí, které Harrymu neustále hrozí ze strany Voldemorta, Rowlingová vytvořila v dětských očích zcela ideální svět plný přátelství, zábavy, ale také dobrodružství, které poskytuje život v „kouzelnické internátní škole“ a zvyky a tradice s ním spojené. Knihy mají stále stejnou strukturu, která se opakuje v každém díle. Příběh vždy začíná s příchodem nového školního roku. Nejsou opomenuty ani svátky – Halloween a Vánoce, které Harry v prvních ročnících také tráví ve škole. S postupem času Harry stále více zaujímá své místo v kouzelnickém světě a svátky začne slavit s nově nalezenou rodinou svých přátel.¹⁴³

Příběhy Rowlingové nejsou pouhým dobrodružným vypravováním o boji dobra se zlem. Postava Harryho stojí v centru dění. Rowlingová popisuje čtenářům život dospívajícího chlapce, se kterým není těžké se ztotožnit, neboť se jeho životem prolínají motivy vlastní všem jedenáctiletým, a později starším, dětem či dospívajícím. Harry navazuje nová přátelství, získává ve škole nové znalosti, musí vykonávat zkoušky. Později přichází první zamilovanost a rozepře v přátelství. Všechno jsou to elementy, se kterými se dětský čtenář setkává v rámci svého života a aktuálně je prožívá, stejně tak jako hlavní hrdina. Toto propojení čtenáře a hlavních hrdinů série o Harrym Potterovi, může být jedním z důvodů, proč se tato knižní série stala tak populární. Rowlingová nepíše pouze o fantastickém světě, popisuje Harryho život se všemi jeho aspekty, například život u Dursleyových (Harryho složité rodinné vztahy). Letní prázdniny tráví Harry v mudlovském světě u své tety a strýce. Svět, který byl dříve jeho jediným domovem, však není místem, kde nalézá skutečné štěstí. Štěstí a domov na něj čekají v jiném světě,

¹⁴³ MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children's Fantasy in England*. s. 185-192

kam nyní náleží. Velký prostor je pak obzvláště v prvních dílech věnován poznávání magického světa a jeho principů.¹⁴⁴

Manlove hovoří o tom, že se Rowlingová víceméně soustředí hlavně na život bradavických žáků a čtenář nezískává tak úplně přesnou představu o tom, jak funguje čarodějnická společnost. Celý příběh je uzavřen do svého vlastního světa – do Bradavic – v již alternativním světě. V Bradavicích se odehrává téměř skoro celý příběh, ale zbytek kouzelnického světa a jeho fungování zůstávají čtenáři v určitých oblastech nejasné.¹⁴⁵

„Mr Weasley and others who work in the wizard ministry seem to devote their energies solely to the concealment of wizards' existence. Diagon Alley might suggest a commercial basis to their society, but since no wizard shops anywhere else, this remains undeveloped.“¹⁴⁶

Manlove se však věnuje ale pouze prvním čtyřem dílům analyzované série, jelikož zbylé tři díly ještě nebyly v době vzniku jeho knihy vydány. Jak příběh pokračuje Rowlingová odkrývá principy fungování kouzelnického světa. Na ministerstvu funguje několik odborů, každý se věnuje jiné problematice. Čtenář postupně odhaluje stále více a více z fungování kouzelnického světa. V díle *Harry Potter and the Order of the Phoenix* se například dozvídá, že přepážka na nástupišti King's Cross není jediným portálem do kouzelnického světa. Jako vstup na ministerstvo kouzel poslouží tentokrát telefonní budka. Tímto vchodem se na ministerstvo dostávají návštěvy. Zaměstnanci se musejí spláchnout do záchodové mísy. Ve všech případech se jedná o obyčejné předměty, které mají moc přemístit hrdinu z běžného světa do kouzelnického. O fungování kouzelnického světa mimo Bradavice se hlavní hrdinové dozvídají také z novinových výtisků, které se v příběhu často objevují. I když tedy nejsou známy veškeré principy fungování kouzelnického světa, čtenář v rámci všech sedmi dílů získává celkem ucelenou představu o tom, jak magický svět funguje.

Vstup do tohoto světa, jak již bylo zmíněno, je hlavnímu hrdinovi umožněn přes přepážku na nástupišti King's Cross. Harry se o kouzelnickém světě a o svých

¹⁴⁴ MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children's Fantasy in England*. s. 185-192

¹⁴⁵ MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children's Fantasy in England*. s. 185-192

¹⁴⁶ MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children's Fantasy in England*. s. 190

schopnostech dozvídá od Hagrida, který se stane jeho prvním průvodcem v rámci neznámého světa. Společně také navštíví Příčnou ulici, jedná se o první moment, kdy Harry vstupuje na půdu kouzelnického světa. Součástí fantastického světa by se však nemohl stát, pokud by sám neměl kouzelnické nadání. Jelikož těmito schopnostmi oplývá, obdrží v období svých jedenáctých narozenin dopis ze Školy čar a kouzel v Bradavicích. Tento dopis lze považovat také za pozvánku do kouzelného světa, který jej nově přijímá. Tato cesta je pro hlavního hrdinu neobvyklá, musí projít skrz přepážku na nádraží, což není zcela běžné. Tento krok sám o sobě vyžaduje velkou dávku víry v to, že kouzelnický svět existuje a hlavní hrdina si nárazem do zdi neublíží. Nejedná se však o žádnou dramatickou cestu, Harryho do Bradavic společně s jeho spolužáky přepraví vlak, který odjíždí z nástupiště devět a tři čtvrtě, které se skrývá za přepážkou na nástupišti. Na hrad jsou poté přepraveni ve člunech. Jedná se tedy o zcela běžné dopravní prostředky, které k dopravě využívají také lidé v mudlovském světě.

K přepravě v rámci kouzelnického světa lze použít ale i méně obvyklé prostředky, například koště, lze také cestovat pomocí Letaxu, tj. kouzelný prášek, který skrze kamna kouzelníka přepraví na potřebné místo. Ve druhém díle, *Harry Potter and the Chamber of Secrets*, se Harrymu a Ronovi nepodaří projít přepážkou a dostat se k vlaku včas, proto se rozhodnou odcestovat do Bradavic pomocí kouzelného auta, které umí létat. Vznesou se k mrakům a sledují vlak, který odjíždí z nádraží směrem k bradavickému hradu. Z toho je patrné, že se nejedná o oddělené světy, nýbrž o světy, které existují souběžně. Kouzelnický svět, ve kterém se nacházejí Bradavice, se nachází uvnitř reálného světa současné Británie.

Manlove ve své knize dále zmiňuje, že v příbězích Rowlingové není patrná nadřazenost kouzelníků a těch, kteří studují na Škole čar a kouzel v Bradavicích, vůči okolnímu světu. Samotné studium na této škole je samozřejmě určitou výsadou, kterou mohou získat všichni jedinci, kteří se narodili s kouzelnickými schopnostmi, což je odlišuje od zbytku běžného mudlovského světa.¹⁴⁷ V rámci analýzy příběhů Townsendové bude zmiňována také jistá nadřazenost členů Divínské společnosti vůči zbytku světa Svobodného státu. Naproti tomu se většina kouzelníků nad mudly nikdy

¹⁴⁷ MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children's Fantasy in England*. s. 185-192

nepovyšuje. Studentem v Bradavicích se může stát každé dítě, nehledě na jeho původ. Školu navštěvují děti ze zcela mudlovského prostředí (například Hermiona), mnoho dětí je ze smíšených rodin, kde je kouzelníkem pouze jeden z rodičů a druhý kouzelnými schopnostmi neoplývá. To je případ hlavního záporného hrdiny Voldemorta. Pokud se objeví postava, která se nad mudly povyšuje nebo se vysmívá nečistému původu kouzelníků, kteří pocházejí z čistě mudlovské rodiny, vypovídá to spíše o jejím charakteru. Typickým příkladem čistokrevného kouzelníka, který mudly pohrdá je Draco Malfoy. V příběhu lze nalézt několik situací, které potvrzují myšlenku, že na původu čaroděje nezáleží, důležitá je jeho osobnost a schopnosti. I když je Hermiona mudlovského původu vyniká skoro ve všech předmětech a bez její pomoci by Harry nedokázal přemoci Voldermota.

V příběhu o Harrym Potterovi vyniká tedy prostředí školy, které bude podrobněji popsáno v kapitole věnující se škole a zkouškám. Kouzelnický svět existuje souběžně se světem obyčejným, světem lidí bez magických schopností. Oplývá ale řadou motivů, se kterými se nelze běžně setkat. Hlavní hrdinové se v rámci svého příběhu často ocitají v prostorech typických pro gotickou literaturu. Valná část příběhu se odehrává v budově středověkého hradu. I další místa však evokují záhadno, tajemno a někdy i strach. Ať už se jedná o kouzelnické uličky (Příčná ulice nebo Obrtlá ulice – plná černé magie), hřbitovy či Zapovězený les, do kterého je studentům vstup přísně zakázán. Zapovězený les a potažmo celý kouzelnický svět Rowlingové je plný nadpřirozených bytostí a záhad. Objevují se postavy kentaurů, obrů, jednorožců, skřetů, domácích skřítků apod. Jedná se o typické nadpřirozené postavy, se kterými se čtenář může setkat i v rámci jiných fantazijních či pohádkových příběhů. Rowlingová vytváří ale také úplně nové typy fantazijních postav a objektů. Jednu takovou postavu představují mozkomorové, kteří hlídají kouzelnické vězení nazývané Azkaban.

„Dementors are among the foulest creatures that walk this earth. They infest the darkest, filthiest places, they glory in decay and despair, they drain peace, hope, and happiness out of the air around them. Even Muggles feel their presence, though they can't see them. Get too near a dementor and every good feeling, every happy memory will be sucked out of you. If it can, the dementor will feed on you long enough to reduce

you to something like itself . . . soul-less and evil. You'll be left with nothing but the worst experiences of your life. [...]“¹⁴⁸

Mozkomorové představují jeden z hororových motivů, které se v příbězích o Harrym Potterovi objevují. V jejich postavách lze nalézt spojení mezi dílem Rowlingové a nejnámější básní E. A. Poea *The Raven*¹⁴⁹. Havranovo opakované „Nevermore“ představuje vše, co se člověku stane, pokud bude napadený mozkomorem a nebude se mu moci bránit. V jeho životě nezůstane nic dobrého, už nikdy nebude šťastný, zůstanou mu jen ty nejhorší vzpomínky. Obranou proti mozkomorům je kouzlo, kterým se přivolává patron. Ten na sebe bere podobu určitého zvířete, podle toho, který kouzelník ho přivolá, a dokáže kouzelníka ubránit před mozkomory. Obranou proti mozkomorům jsou vzpomínky na šťastné období v životě, tento motiv může přinést čtenáři morální poučení, že neštěstí a překážkám v životě může člověk vzdorovat jen tehdy, dokud nezapomene, že existuje také štěstí. Dalším odkazem na Poeovu báseň mohou být testrálové, stvoření, která táhnou kočáry do Bradavic. Nejsou však viditelná pro každého:

„The only people who can see thestrals, ‘she said, ,are people who have seen death.“¹⁵⁰

Testrálové jsou tedy obdobou havrana, symbolu bolesti po milovaných, kteří se už nevrátí. Testrálové mohou symbolizovat tuto bolest, jež nikdy nezmizí. Schopnost člověka vidět testrály je doživotní připomínkou jeho ztráty.

Kouzelnický svět plný fantazie a záhad tvoří protipól ke světu, ze kterého Harry pochází. Po smrti svých rodičů vyrůstá Harry u své tety a strýce v Kvikálkově v Zobí ulici. *Kvikálkov*, v anglickém originále *Little Whinging*. Kvikot, kňourání mohou symbolizovat právě povahu obyvatel Kvikálkova. Pan a paní Dursleyovi jsou velmi konzervativní lidé, kteří na vše, co se vymyká zavedeným pořádkům reagují velmi negativně. Této problematice se hlouběji bude věnovat kapitola věnovaná rodině.

¹⁴⁸ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Prisoner of Azkaban*. New York: Scholastic Press, 1999. ISBN 0-439-13635-0, s. 187

¹⁴⁹ POE, E. A. *The Raven* [online]. Poetry Foundation. [cit. 07. 03. 2024]. Dostupné z: <https://www.poetryfoundation.org/poems/48860/the-raven>

¹⁵⁰ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Order of the Phoenix*. s. 446

3.1.3 Přátelství, pomoc a překážky

Motiv přátelství provází příběh Harryho Pottera od začátku až do konce. V centru příběhu o chlapci, který přežil, stojí tři přátelé: Harry Potter, Ronald Weasley, Hermiona Grangerová. Jejich přátelství je opravdové, trvalé. Nehledě na následky jsou si věrni a vzájemně se ochraňují. Harry chce, aby Ron a Hermiona zůstali v bezpečí, což dokazuje například moment, kdy je odhodlaný vydat se bez jejich pomoci hledat vitezely. Oba jeho přátelé to však odmítají, jsou odhodláni Harryho následovat kamkoliv, nehledě na to, kolik nebezpečí a nesnází to přinese do jejich životů.

Postavy Rowlingové jsou uvěřitelné, protože žádná z nich není zcela dokonalá. Harry je odvážný a loajální, na druhou stranu bývá jeho chování často impulzivní, nepromyšlené. Ač je vnímán jako výjimečný, ve škole dosahuje průměrných výsledků, například oproti Hermioně. U ní lze samozřejmě nalézt také určité záporné stránky, v některých případech jedná se svými kamarády povýšeně a je žárlivá, například když je Harry úspěšnější v hodině lektvarů.¹⁵¹ Postavy hlavních hrdinů se v čase proměňují a dospívají. Z dětí se stávají mladí dospívající, kteří hledají své místo v životě. Stejně jako se proměňují hlavní hrdinové, vyvíjí se i vztah mezi nimi. Jejich přátelství je skutečné a pevné, avšak i toto spojení utrpí řadu trhlin, tak jak je tomu obvyklé v rámci mladistvých vztahů, potažmo vztahů obecně. Díky tomu se s nimi čtenář snáze ztotožní, neboť prožívá to samé, co hlavní hrdinové ve vztahu ke svým přátelům, nebo obdobné situace může vnímat ve svém okolí.

Přátelství hlavních hrdinů nejvíce narušuje obyčejná lidská vlastnost – žárlivost. Když se Harry stane šampionem v Turnaji tří kouzelníků, Ron žárlí, neboť jeho kamarádovi, který už je tak středem pozornosti, se dostane ještě větší publicity. Hermionu ovládá žárlivost, když Ron prožívá první citové vzplanutí. I když se tedy jedná o neobyčejné hrdiny, v jádru jsou zcela obyčejnými smrtelníky, kteří touží po tom samém, co ostatní lidé – uznání, lásce, přátelství apod. Důležité je, že i když toto přátelství musí překonat řadu překážek, nakonec si hlavní hrdinové vždy najdou cestu zpátky k sobě a jsou si navzájem oporou, což dokládá Ronova následující promluva:

¹⁵¹ LURIE, A. Boys and Girls Forever: *Children's Classics from Cinderella to Harry Potter*. s. 113–123

„We're with you whatever happens,' said Ron.“¹⁵²

Nezáleží na tom, co se stane, jak moc nebezpečné to bude, Harry má vedle sebe věrné spojence, kteří mu pomáhají již od jejich prvního setkání přemoci síly zla.

Harry je v Bradavicích obklopen celou řadou dalších přátel, kteří jsou ochotni mu podat pomocnou ruku. Spojuje je jednak přátelství, v pozdějších letech ale také touha osvobodit kouzelnický svět od stoupců zla. Oporu Harry nachází také v členech Fénixova řádu, což je obranná organizace, která byla založena v období, kdy se Voldemort poprvé pokusil ovládnout kouzelnický svět. Mezi členy tohoto spolku patřili také Harryho rodiče a jeho kmotr Sirius Black. Sirius Black je další výraznou postavou, která Harrymu pomáhá nejen v boji proti zlu. Harry v Siriusovi nachází oporu, člověka, který měl určité vazby na jeho skutečnou rodinu, a sám pro Harryho představuje rodinu a naději na nový společný život, tato naděje se však brzy rozplyne.

„But some part of him realized, even as he fought to break free from Lupin, that Sirius had never kept him waiting before. . . . Sirius had risked everything, always, to see Harry, to help him. . . . If Sirius was not reappearing out of that archway when Harry was yelling for him as though his life depended on it, the only possible explanation was that he could not come back. . . . That he really was . . . “¹⁵³

Výše citovaný úryvek zachycuje Harryho pocity bezprostředně po Siriusově smrti. Z ukázky vyplývá, jak významnou roli hrál Harryho kmotr v jeho životě. I přesto, že se Harry se Sirusem znal pouze krátkou dobu, se Sirius stal jeho velmi blízkou osobou, která v jeho životě představovala jistotu tak potřebnou pro dítě, které vyrůstalo v neláskyplném prostředí a které se konstantě nachází v ohrožení života.

Sirius není jediným opěrným bodem, s jehož ztrátou se bude muset Harry na své cestě za vítězstvím nad zlem vyrovnat. Jako svého ochránce vnímá hlavní hrdina ředitele Bradavic, Albuse Brumbál. Albus Brumbál je váženým kouzelníkem a také jediným člověkem, kterého se kdy Voldemort bál.

¹⁵² ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Half-Blood Prince*. New York: Arthur A, Levine Books, 2005. ISBN 0-439-78454-9, s. 651

¹⁵³ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Order of the Phoenix*. s. 808

„Directly above them, framed in the doorway from the Brain Room, stood Albus Dumbledore, his wand aloft, his face white and furious. Harry felt a kind of electric charge surge through every particle of his body — *they were saved*.“¹⁵⁴

Harry i jeho přátelé už od počátku svého studia věří v to, že je Brumbál dokáže ochránit. Brumbál představuje dobro a moudrost, je jedním z nejmocnějších čarodějů. Nakonec ale Brumbál není tím, kdo může vyhrát závěrečnou bitvu. Hlavním hrdinům poskytuje pocit bezpečí, jsou přesvědčeni, že na hradě je bezpečno a nic se jim nemůže stát, dokud nad nimi bdí jejich ředitel. Opak je však pravdou. Hrad je místem plným nástrah a nebezpečí i za Brumbálovy přítomnosti. Brumbálovi se nepodaří své studenty ochránit, naopak jsou to právě tři hlavní hrdinové, na jejichž bedrech leží záchrana školy. Děti jsou těmi, kteří dokáží vyřešit záhady, se kterými si nedokáže poradit nikdo z dospělých. Ve druhém díle je otevřena Tajemná komnata, ve které sídlí bájný netvor, který ohrožuje bradavické studenty. Opět je to Harry, kdo se svými kamarády odhalí, kde se komnata nachází, porazí Voldemorta, a tak zachrání životy bradavických studentů. Brumbál v rámci tohoto úkolu zastává roli pomocníka, který Harrymu poskytne předměty potřebné pro to, aby se mohl utkat se svým největším protivníkem. Harry zabije baziliška mečem Godrika Nebelvíra. Sám jeho útok přežije jen díky slzám fénixe, kterého mu na pomoc pošle Brumbál. Brumbál je tedy Harryho pomocníkem v boji se zlem, mentorem, který Harrymu ukazuje správnou cestu a připravuje jej na den, kdy se bude muset utkat s Pánem zla. Ochránce. Průvodce. Mentor. Všechna tato označení náleží také Hagridovi, dalšímu členovi učitelského sboru v Bradavicích. Hagrid je prvním průvodcem Harryho v kouzelném světě, později jeho úlohu převezmou Harryho přátelé, hlavně Ron, který se v kouzelnickém světě narodil.

Specifickou postavou je profesor Snape. Snape patří k nejvíce obávaným bradavickým profesorům. Harry sám má pochybnosti o Snapeově loajalitě vůči Brumbálovi a Fénixovu řádu, neboť se jedná o bývalého Smrtijeda, kterého s hlavním hrdinou nepojí příliš vřelé vztahy. Jak již bylo zmiňováno v rámci teoretické části, Snapeova nesnášenlivost Harryho pramení ze vztahu, který měl Snape k Harryho otci, Jamesi Potterovi. Jednalo se o nepřátele, Snape se často stával terčem Jamesových

¹⁵⁴ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Order of the Phoenix*. s. 805

vtipů. Protiváhu k této nenávisti tvoří cit, který Snape choval k Harryho matce, Lily Potterové. Postava Severuse Snapea také prochází vývojem. Z muže, který byl sobecký a krutý (žádal Pána zla, aby ušetřil Lily Potterovou, nezáleželo mu na tom, co by se stalo s jejím mužem a synem), místy také povýšený (nazval Lily mudlovskou šmejdkou), se stane člověk bez předsudků, kterému záleží na životech druhých. Nepřeje si, aby Hermiona byla nazývána mudlovskou šmejdkou a je ochotný riskovat, a nakonec také obětovat svůj život, aby ochránil dítě své životní lásky. Snapeově rozdvojené osobnosti odpovídá také přezdívka, kterou si sám pro sebe zvolil „*Princ dvojí krve*“. Někdo, kdo neustále musí předstírat, že je na straně zla, za které dříve bojoval, zároveň dobrý člověk, který hájí zájmy dobra, i za cenu pohrdání jeho osobou. Všichni Snapea obviňují z vraždy Brumbála a nenávidí jej za to, že se „navrátil“ ke straně zla.

3.1.4 Nepřítel

Úhlavním nepřítelem hlavního hrdiny je samotný Pán zla, lord Voldemort. Zlo, které Voldemort představuje je symbolizováno také skrz jeho vzhled. Voldemort se v průběhu svého života vyvíjí, z odmítaného chlapce se stane muž, který zcela propadl temnotě a černé magii, což se také odráží na jeho fyzické podobě.

„The door creaked open. There on the threshold, holding an old-fashioned lamp, stood a boy Harry recognized at once: tall, pale, dark-haired, and handsome — the teenage Voldemort.“¹⁵⁵

Voldemort byl dříve velmi pohledný. Harry společně s Brumbálem prozkoumávají jeho minulost. Ve vzpomínkách se v rámci svého dospívání Voldemort jevil lidem jako tichý chlapec. Nebyla pro něj typická ani povýšenost, ani arogance. Byl dychtivý po vzdělání. Poté, co začal provozovat černou magii, se jeho podoba změnila. Když pak Harry pozná Voldemorta, připomíná svým zjevem spíše obávaného netvora nežli lidskou bytost.

„The thin man stepped out of the cauldron, staring at Harry ... and Harry stared back into the face that had haunted his nightmares for three years. Whiter than a skull,

¹⁵⁵ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Half-Blood Prince*. s. 364

with wide, livid scarlet eyes, and a nose that was as flat as snake's, with slits for nostrils ...

Lord Voldemort had risen again. ¹⁵⁶

Hlavním znakem Voldemorta je jeho nelidský obličej, který se více podobá hadímu obličejí než tomu lidskému.

Jak již bylo řečeno v rámci analýzy věštby, Voldemort si sám Harryho vybral, musel jej označit, jedině tak se mohla naplnit věštba. Brumbál věří v to, že si Pán zla Harryho zvolil záměrně, neboť sdíleli podobné osudy. Oba byli z napůl kouzelnické rodiny. Harryho otec byl kouzelník, který se také narodil do kouzelnické rodiny, i Voldemortova matka byla kouzelnického původu. Harryho matka naopak pocházela z mudlovské rodiny, obdobně jako Voldemortův otec, po kterém zdědil nenáviděné jméno – Tom Riddle. Voldemort toto jméno nesnášel, jednak kvůli osobě svého otce, zároveň se mu zdálo příliš obyčejné pro osobu tak výjimečnou, za jakou se považoval. Byl dědicem Salazara Zmijozela a sám sebe viděl jako nejmocnějšího čaroděje na světě. V tomto ohledu se od sebe s Harrym velmi liší. Voldemort vždy toužil po slávě, viděl v sobě někoho výjimečného. Harry je o mnoho skromnější. Důkazem pro to může být fakt, že Voldemort mnohem rychleji uvěří tomu, že je čarodějem, tedy někým výjimečným, na rozdíl od nejistého Harryho. Oba také vyrůstali v nepodnětném prostředí bez lásky jako sirotci. Harryho rodiče zavraždil Voldemort a on musel vyrůstat u svých příbuzných nerespektujících jeho zvláštnosti. Voldemort poté, co jeho matka zemřela, vyrůstal v sirotčinci, neboť jeho otec s ním nechtěl mít nic společného. Této podobnosti si je vědom i sám Pán zla.

Na rozdíl od Voldemorta, Harry na lásku ve svém životě nezanevře a svá studentská léta prožije v obklopení přátel, přičemž ti nejbližší se pro něj postupem času stanou rodinou. Voldemort toto nedokáže. Není schopen milovat, lásce se vysmívá, podceňuje ji, je dokonce schopný zabít vlastního otce a své prarodiče. Za tuto vraždu je milně obviněn Voldemortův strýc. Voldemort se tedy neštítí zničit i poslední část své rodiny. I když je obklopen svými následovníky, které nazývá Smrtijedy, Voldemort nemá

¹⁵⁶ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Goblet of Fire*. London: Bloomsbury Publishing, 2014. ISBN 978 1 4088 5568 3, s. 541

žádného opravdového přítele. Zatímco Harryho vztahům s jeho nejbližšími dominuje láska, radost, přátelství, u Voldemortových stoupců lze pozorovat spíše strach. U většiny Smrtijedů se nejedná ani o loajalitu vůči někomu, koho obdivují, jako spíše o hrůzu z toho, co by mohlo nastat, kdyby se postavili Pánovi zla. Jak již bylo zmiňováno v rámci teoretické části této diplomové práce, jedná se o postavy „slabochů“ (například Červíček). Harry je naopak obklopený přáteli, kteří oplývají hrdinskými vlastnostmi, například statečnost, loajálnost, touha po spravedlnosti.

Jelikož Voldemort z Harryho vytvořil svůj osmý viteál, přenesl na něj také určité své schopnosti, například schopnost používat hadí jazyk. Jizva, která Harrymu na čele zůstala po útoku Pána zla, představuje spojení mezi osudovými nepřáteli. Později se toto propojení stane prostředkem, skrz který Voldemort ovládá Harryho mysl, je schopný mu ukázat své myšlenky. Harry se musí naučit bránit a také věřit v to, že on a Voldemort mají možná mnoho společných vlastností, ale rozhodně nejsou stejní.

Moudrý klobouk se rovněž rozhoduje, zda zařadit Harryho Pottera do zmijozelské či nebelvírské koleje, nakonec toto rozhodnutí nechá na hlavním hrdinovi samotném. Harry sám tráví čas úvahami nad tím, co vše jej spojuje s osobou Pána zla, což jej přivádí k otázce, zda by zařazen do správné koleje. Díky svému spojení s Voldemortem dokáže komunikovat s hady, což je vlastnost typická pro studenty Zmijozelu. Hlavní hrdina, potažmo člověk sám, je však jediný, kdo má moc rozhodovat o svém osudu. Moudrý klobouk zařadil Harryho do nebelvírské koleje na základě jeho přání, jeho vlastní volby. Harry do Nebelvíru patří, důkazem pro to může být skutečnost, že dokáže vyjmout Nebelvírův meč z moudrého klobouku. Následně přemůže hrozivého baziliška a osvobodí školu. Jedině ten, kdo skutečně patří do Nebelvíru, může tento meč získat.

I když není pravidlem, že každý student zmijozelské koleje musí nutně patřit na stranu zla, zmijozelskou kolej navštěvovala většina záporných postav, proto se s touto kolejí pojí jistá asociace temna. Studentem ze Zmijozelu byli i lord Voldemort, Lucius Malfoy a další smrtijedi. To je důvod, proč Harry prosí moudrý klobouk, aby ho zařadil do jiné koleje. Většina záporných postav studovala ve Zmijozelu, není ale pravda, že by všichni zmijozelští studenti patřili na stranu zla. Příkladem může být postava profesora Snapea. Navíc i v rámci jiných kolejí lze nalézt stoupence Pána zla. Červíček navštěvoval

společně s Harryho rodiči Nebelvír, navzdory tomu zradil své přátele a postavil se na stranu zla. Zařazení v rámci kolejí není tedy rozhodujícím aspektem.

Harry na své cestě za vítězstvím potká celou řadu nepřátel, nevyjímaje Smrtijedy. Nepřátelům se nevyhne ani v rámci školního prostředí. Mezi ostatními vyniká například profesorka Dolores Umbridgeová. Poté, co se Voldemort opět chopí moci v kouzelnickém světě, je Harry na seznamu nežádoucích lidí na první přičce, a i vysoce postavení úředníci z ministerstva se ho snaží zajmout.

Z dětských hrdinů se stal Harryho největším nepřítelem Draco Malfoy, kouzelník z čistokrevné rodiny, který pohrdá těmi, kdo nemají kouzelnický původ. Pochází z dobrých poměrů, rád se nad všemi povyšuje a vysmívá se jim. Nicméně čtenář postupem odhaluje, že Dracova rodina není jednou z nejoddanějších Pánovi zla. V závěru příběhu jsou to právě Malfoyovi, díky kterým se podaří Harrymu porazit Voldemorta. Draco jej odmítá identifikovat v jejich rodném sídle, což Harrymu a jeho přátelům umožní vymyslet plán na útěk. Dracova matka Narcisa lže samotnému Pánovi zla, když mu tvrdí, že je Harry Potter mrtvý, poté, co na něj Voldemort sešle smrtící kletbu. Postavy matek jsou si v mnohém podobné, ať už se jedná o matky kladných či záporných hrdinů. Jejich činy hýbe mateřská láska, Narcisa netouží po vítězství lorda Voldemorta, chce pouze ochránit své dítě. Možná jej v ten osudný moment vidí právě v postavě Harryho Pottera, a proto jej nedokáže odsoudit k jisté smrti.

3.1.5 Smrt

Motiv smrti se prolíná celým příběhem Harryho Pottera. Smrtí vše začíná. V noc, kdy Harryho rodiče zemřou, si Voldemort vyvolí Harryho za svého protivníka. Kdyby se tato noc neudála a Voldemort se nepokusil zabít Harryho, pravděpodobně by hlavní hrdina vyrůstal jako zcela obyčejný chlapec. Tato smrt zapříčiní jedinečnost hlavního hrdiny, neboť se stane viteálem, tedy částí Voldemortovy duše. Duši lze rozdělit pouze jediným způsobem, a to vraždou. Samotná věštbu, která ustanovuje někoho, kdo se dokáže postavit Pánovi zla, může být chápána jako snaha o zachování přirozeného řádu věcí, rovnováhy dobra a zla ve světě. Voldemort představuje čiré zlo a vůlí osudu mu do cesty vstoupí protivník, který je schopný jej zastavit.

Smrt provází Harryho celý život, již v novorozeneckém období ztrácí rodiče. Motiv smrti dříve nepatřil do knih pro dětského čtenáře, v tomto případě se jedná o motiv, se kterým se dětský hrdina musí konstantně vyrovnávat (ztratí svého kmotra; zemře ředitel školy, který byl jeho mentorem). Zároveň se v příběhu o Harrym Potterovi smrt nevyhýbá ani dětským hrdinům. Ve čtvrtém díle umírá Cedric Diggory, o dva roky dříve se Harry setkává se studentkou Uršulou, která byla zabita přímo ve škole. Během bitvy o Bradavice zahyne mnoho Harryho přátel, bojují i ti, kteří ještě nejsou v tomto světě plnoletí, i těm hrozí smrt. Smrt a s ní související pocit ohrožení provází Harryho celou jeho školní docházkou v Bradavicích, a i když se mu vždy podaří uniknout smrti, už od svých jedenácti let se nachází v neustálém ohrožení života. Tento motiv spojuje příběhy o Harrym Potterovi s hororovou literaturou. Smrt, která se nevyhýbá nikomu, ani dětem.

V názvu posledního dílu užívá Rowlingová termín relikvie smrti. Samotné slovo relikvie označuje „tělesný pozůstatek zemřelého světce nebo předmětu posvěceného kontaktem s jeho osobou“¹⁵⁷. Tento termín je tedy v rámci příběhu použit velmi neobvykle. Relikvie většinou odkazují k osobě světce, tedy někoho, kdo by měl hrdinu na cestě pozemským životem ochránit právě před nebezpečím, potažmo smrtí. Rowlingová se rozhodla vytvořit relikvie, předměty, které naopak smrti náleží. Existují tři relikvie smrti: kouzelný plášť (který jeho majiteli umožní skrýt se tak, že ho nenajde ani sama smrt), bezová hůlka (neporazitelná) a kámen vzkříšení (povolává zpět mrtvé). Kdo získá tyto předměty stane se pánem smrti.

„ [...] You are the true master of death, because the true master does not seek to run away from Death. He accepts that he must die, and understands that there are far, far worse things in the living world than dying. “¹⁵⁸

Výše uvedený citát pochází ze závěrečného dílu, z části, ve které Harry naposledy rozmlouvá s Brumbálem. Brumbál Harryho vnímá jako pána smrti. Sám bývalý ředitel Bradavic toužil po tom, že získá všechny relikvie a sám se tak stane pánem smrti. Hnal ho, jako lorda Voldemorta, touha po moci a životě, který nekončí. Harry je z nich jediný,

¹⁵⁷ PAPOUŠEK, D. *Relikvie* [online]. Religionistická encyklopedie, Sociologický ústav Akademie věd České republiky. [cit. 21. 03. 2024]. Dostupné z: <https://rg-encyklopedie.soc.cas.cz/index.php/relikvie> (JKI-K)

¹⁵⁸ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Deathly Hallows*. s. 720–721

kdo se dokázal postavit smrti a pokorně ji přijmout jako součást svého osudu, výměnou za životy těch, na kterých mu záleží. Stejně důležitý jako motiv smrti je totiž v těchto příbězích motiv lásky, která smrti vzdoruje a vždy nad ní zvítězí. Mateřská láska dokáže ochránit dítě před smrtícím kouzlem. Harryho láska dokáže překonat pud sebezáchovy, Harry nesobecky obětuje svůj život pro životy jiných, které miluje a záchranu domova a světa, který mu tento domov poskytl. Když se Harry stal součástí fantastického světa, neznal pravdu o svém osudu, ale vždy se snažil ochránit životy svých blízkých. Pravdu o svém osudu se dozvídá až na prahu dospělosti. Musí přijmout, co mu bylo předurčeno, je to jediná cesta k záchraně všeho, na čem mu záleží. V Harryho případě je láska silnější než smrt. Cit, který Harry chová ke svým blízkým, nezničí ani skon těchto osob. Jedná se o další charakteristiku, která odlišuje Harryho od Pána zla, jež k mrtvým nechová žádné city, stejně tak jako k živým.

„[...] as for the stone, whom would he want to bring back from the dead? He fears the dead. He does not love.“¹⁵⁹

Harry chápe, že na světě existují horší věci, než představuje smrt, umírání. Harry radši dobrovolně volí vlastní smrt, než aby viděl umírat své blízké. Láska je cit, který Voldemortovi není vlastní. Jedině ten, kdo se dokáže smířit s osudem každého člověka – před smrtí nelze utéct, neutekl ani třetí z bratří, přijal svůj osud a když přišel jeho čas, sám se dobrovolně vydal smrti – se může stát pánem smrti. V moment, kdy sám pochopí, že smrt je nevyhnutelná, pro něj smrt přestává být nepřítelem. Jiné způsoby a pokusy o to se smrti vyrovnat selhávají. Viteály sice udržely Voldemorta při životě, rozhodně se ale nejedná o plnohodnotný život, pouze o jakousi formu přežívání. Voldemort nabývá své fyzické podoby až ve čtvrtém díle, do té doby neexistuje jinak než v nehmotné podobě (parazituje na cizích tělech, vrací se zpět skrze jeden z viteálů, svůj starý deník).

3.1.6 Škola a zkoušky

Tom Brown's Schooldays je kniha, která mohla dozajista autorku inspirovat při tvorbě příběhu o Harrym Potterovi, neboť od vydání této knihy se dětské příběhy z prostředí internátní školy těší velké oblibě.¹⁶⁰ Jak již bylo zmíněno v rámci teoretické

¹⁵⁹ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Deathly Hallows*. s. 721

¹⁶⁰ MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children's Fantasy in England*. s. 185-192

části, toto prostředí je u dětských čtenářů velmi oblíbené zejména proto, že je jim dobře známé a představuje pro ně jisté útočiště. Škola je místem, kde platí pevně daný řád a zavedená pravidla. Pro děti by měla škola představovat jistotu, vědí, co mají očekávat, všechny dny probíhají v obdobném stylu, a bezpečí. Harry ve škole nachází svůj domov. Škola je místem, kde získá opravdové přátele a nové vědomosti, poprvé zažívá pocity úspěchu a uznání. Na druhou stranu nelze Bradavice považovat za bezpečné místo, i když ředitel školy představuje pro hrdiny jistou formu jistoty, neboť věří tomu, že se jim nemůže stát nic špatného, dokud je Brumbál přítomen. Zároveň se jedná o místo, kde se Harry setkává s různými typy kouzelných bytostí, některé jej dokonce ohrožují například pavouk Aragog, bazilišek. V Bradavicích se nacházejí různá nebezpečná zákoutí, do kterých je většinou studentům zakázán vstup a která skrývají rozličná tajemství, například Tajemná komnata, Zapovězený les, chodba ve třetím poschodí. Samotné názvy některých těchto prostorů evokují tajemno a nebezpečí, které v nich na žáky čeká.

Všichni žáci jsou na začátku své školní docházky přiděleni do jedné ze čtyř bradavických kolejí. Nazývají se následovně: „*Nebelvír, Mrzimor, Havraspár a Zmijozel*“. Rozdělení má na starosti moudrý klobouk, který zařadí žáky do zmiňovaných kolejí na základě vlastností, kterými oplývají. Jednotlivé vlastnosti charakteristické pro žáky bradavických kolejí popisuje moudrý klobouk ve své písni:

„[...]“

You might belong in Gryffindor,
Where dwell the brave at heart,
Their daring, nerve and chivalry
Set Griffindors apart;
You might belong in Hufflepuff,
Where they are just and loyal,
Those patient Hufflepuffs are true
And unafraid of toil;
Or yet in wise old Ravenclaw,
If you've a ready mind,

Where those of wit and learning,
Will always find their kind;
Or perhaps in Slytherin
You'll make your real friends,
Those cunning folk use any means
To achieve their ends.

[...]“¹⁶¹

Žáci bradavických kolejí by tedy měli oplývat samými ctnostnými vlastnostmi, typickými pro kladné hrdiny dětských příběhů. V rámci zmijozelské koleje se lze zamýšlet nad jistou dvojnácností vlastností, které jsou jim připisovány. Moudrý klobouk popisuje zmijozelské žáky jako ty, kteří se nebojí použít jakýchkoliv prostředků, aby dosáhli svého cíle. Jedná se tedy také o čestnou vlastnost? Jsou žáci houževnatí, vytrvalí a oplývající pevnou vůlí, což jim umožňuje dosáhnout předem vytyčených cílů? Nebo měla tato část písně poukazovat spíše na temnou stránku zmijozelských studentů, kteří si kladou vysoké cíle a nebojí se užít i nemorálních prostředků, aby jich dosáhli? Jako Voldemort, který neváhal usmrtit jiné na své cestě za nesmrtelností. Žáci ze zmijozelské koleje jsou často vnímáni jako padouši už jen proto, že do této koleje přísluší. Harry se nechce stát členem Zmijozelu, protože ví, že ze Zmijozelu pocházela také většina Voldemortových následovníků. Na druhou stranu, jak již bylo zmíněno, není to příslušnost k dané koleji, co rozhoduje o kvalitě člověka. Stejně tak jako vlastnosti, které zmiňuje moudrý klobouk, nejsou vlastní všem žákům dané koleje. Petr Pettigrew byl studentem Nebelvíru. Měl by být tedy odvážný a statečný. Postava Pettera Pettigrewa se naopak vyznačuje zbabělostí. Je to zrádce, který byl ochotný obětovat životy svých nejbližších přátel, aby zachránil ten svůj.

Harry během svého studia v Bradavicích musí vykonávat zkoušky, jak je tomu běžné na většině typů škol. Tyto zkoušky nekoná z předmětů, se kterými by se mohl setkat také jedenáctiletý čtenář ve své škole. Předměty, kterým se vyučuje na Škole čar a kouzel v Bradavicích, mají za úkol připravit čaroději a čarodějky na život v kouzelnickém společenství. Harry se tedy vzdělává například v lektvarech,

¹⁶¹ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Philosopher's Stone*. s. 126

přeměňování, jasnovidectví. Pro Harryho je stěžejní předmět *Obrana proti černé magii*. V rámci tohoto předmětu se hlavní hrdina učí, jak se bránit proti zlu. Hůlka představuje pro Harryho zbraň, kterou se může bránit před zlými silami. Každý ročník je zakončený zkouškami z předmětů, kterých se studenti v daném ročníku účastní. Stěžejní je pro čaroděje pátý ročník, ve kterém musí vykonat zkoušky NKÚ/angl. O. W. L. s (Ordinary Wizarding Level). Výsledek této zkoušky přímo ovlivní budoucí kariérní směr mladých čarodějů. Na základě těchto výsledků jsou poté připuštěni k jednotlivým zkouškám OVCE/angl. N. E. W. T. s (Nastily Exhausting Wizarding Tests¹⁶²), které se konají v závěrečném ročníku.

„Oh yeah, ‘said Ron. ‚Bound to be, isn’t it? O.W.L.s are really important, affect the jobs you can apply for and everything. We get career advice too, later this year, Bill told me. So you can choose what N.E.W.T.s you want to do next year. “¹⁶³

Zkoušky NKÚ se konají dva týdny, přičemž dopoledne jsou testovány teoretické znalosti studentů a odpoledne ty praktické. Studenti předvádějí před zkušební komisí, čemu se během pěti let svého studia čar a kouzel naučili. Rowlingová vytvořila také vlastní známkovací stupnici, kterou v Bradavicích užívají. Známkování je založené na stejném principu, jako v ostatních školách. Užívá se následující hodnotící stupnice od nejlepších výsledků až po ty nedostačující: O (Outstanding), E (Exceeds Expectation), A (Acceptable), P (Poor), D (Dreadful), T (Troll). Pokud student zvládne zkoušku na požadované úrovni, může pokračovat studiem předmětu v rámci šestého a sedmého ročníku a následně složit zkoušky OVCE. Harry se chce stát bystrozorem, a proto musí dosáhnout co nejlepších výsledků.

„They ask for a minimum of five N.E.W.T.s, and nothing under ‘Exceeds Expectations’ grade, I see. Then you would be required to undergo a stringent series of character and aptitude tests at the Auror office. It’s a difficult career path, Potter; they only take the best. In fact, I don’t think anybody has been taken on in the last three years. “¹⁶⁴

¹⁶² WIZARDING WORLD. *N.E.W.T.s* [online]. Wizarding World Digital. [cit. 05. 04. 2024]. Dostupné z: <https://www.wizardingworld.com/fact-file/magical-miscellany/n-e-w-t-s>

¹⁶³ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Order of the Phoenix*. s. 228

¹⁶⁴ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Order of the Phoenix*. s. 662

Zkouškám OVCE již v analyzovaném příběhu není věnována taková pozornost jako zkouškám NKÚ, zejména proto, že Harry společně s Ronem a Hermionou do sedmého ročníku studia nenastoupí. Mají důležitější úkol – najít zbylé viteály.

Jména zkoušek jsou také symbolická. Zkratky obou zkoušek odkazují na zvířata, jež jsou sama symbolem. Owl/sova, tedy symbol moudrosti. Kdo vykoná zkoušky O. W. L. s, prokáže, že už má určité znalosti v kouzelnické oblasti. Newt/mlok, v souvislosti se zkouškami může mlok symbolizovat vytrvalost, kterou studenti musí prokázat, aby dokončili své studium a také schopnost adaptace.¹⁶⁵ Zkoušky N. E. W. T. s jsou posledními zkouškami, které na studenty čekají, než se stanou součástí světa dospělých kouzelníků. Je tedy na těchto zkouškách, aby odhalily, jak moc jsou absolventi připraveni na dospělý život a své vyvolené povolání.

Harry a jeho přátelé procházejí během svého pobytu v bradavické škole mnoha zkouškami, nejedná se pouze o ty vědomostní. Každý rok soutěží jednotlivé koleje o školní pohár. Tuto trofej získá kolej s největším počtem bodů. Body získávají studenti za dobré chování, mimořádné činy atd. Naopak za špatné, nemorální chování jsou jim body odebrány. V jistém smyslu se tedy jedná o charakterovou zkoušku jednotlivých kolejí. Body lze získat například za odvalu. Nemusí se však jednat o typicky hrdinské projevy odvahy, například když se Harry s Ronem vydají společně do Tajemné komnaty, aby zachránili život Ronovy mladší sestry Ginny. Neville obdrží deset bodů za statečnost, protože dokázal vzdorovat svým přátelům. Nechtěl, aby celá kolej ztratila body proto, že Harry s Ronem a Hermionou opět porušují školní řád. I takto zdánlivě bezvýznamné činy se počítají, jako se počítá jakkoliv malý krok, který člověk učiní, aby zabránil šíření zla. Proto je to právě deset bodů, které nebelvírským studentům zajistí vítězství. Nebelvír získá školní pohár.

Samotní hrdinové pak stojí před svými osobními zkouškami, které čekají na každého člověka v průběhu jeho cesty životem a se kterými si musí každý poradit sám. Může se jednat o zkoušky jejich přátelství, jak je již popisováno v kapitole věnované přátelství a pomocníkům. Rowlingové hrdiny čtenář opouští až po dokončení jejich studia a záchraně světa. V Bradavicích si všichni tři hrdinové našli své životní partnery.

¹⁶⁵ ASTROLOGY. COM. *NEWT SPIRITUAL MEANING AND SYMBOLISM*. Astrology. com. [cit. 26.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.astrology.com/spiritual-meaning-animals/newt>

Pevnost jejich vztahů prověří také zuřící válka mezi dobrem a zlem. Vztah mezi Ronem a Hermionou musí projít zkouškou žárlivosti. Ron žije všechny roky ve stínu svého nejlepšího přítele.

„Least loved, always, by the mother who craved a daughter . . . Least loved, now, by the girl who prefers your friend . . . Second best, always, eternally overshadowed . . .”¹⁶⁶

Když Voldemort promlouvá skrze viteál, odhaluje Ronovy nejtemnější myšlenky. Pokaždé je až tím druhým za svým slavným kamarádem a obává se, že i jeho životní láska dává přednost jeho jedinečnému kamarádovi. Moment, ve kterém Ron viteál zničí, může symbolizovat vítězství nad jeho vlastní žárlivostí.

Největší zkouškou ve vztahu Harryho s Ginny je vzdálenost a odloučení páru. Harry musí svůj vztah s Ginny ukončit, neboť by jí hrozilo nebezpečí, kdyby Voldemort zjistil, že je jeho přítelkyní. Nicméně oba páry ustojí všechny problémy a jejich příběhy končí šťastně, čemuž se také bude věnovat následující kapitola o lásce a rodině.

3.1.7 Láska, rodina

Rowlingová vytvořila zcela nový fantastický svět. Osud hlavního hrdiny jejích knih může připomínat pohádkovou Popelku.¹⁶⁷ Jedná se taktéž o chudého sirotka, který vyrůstá v nepříliš laskavém prostředí, rodina je k Harrymu krutá, v mnohém může připomínat právě zlou macechu a nevlastní sestry. Navzdory těžké počáteční situaci se Harry stejně jako Popelka dočká svého šťastného konce. Podobně je tomu také u Morrigan, i když je její příběh stále otevřený, konec každé knihy je pro hrdinku svým způsobem šťastný. V prvním díle se Morrigan podařilo složit všechny zkoušky a zdá se, že najde své místo v divínské společnosti. V závěru druhého dílu odhalí své Jednotce, kým doopravdy je, a začíná studovat na škole Tajných umění.

V případě Harryho se motiv rodiny prolíná s motivem ztráty, se kterou se malé dítě jen těžce vyrovnává:

¹⁶⁶ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Deathly Hallows*. s. 375–376

¹⁶⁷ LURIE, A. *Boys and Girls Forever: Children's Classics from Cinderella to Harry Potter*. s. 113–123

„Yet for all this happiness and delight Rowling is no sentimentalist. Harry's parents are dead, and his sense of loss is always there, and the school can only partly assuage it.“¹⁶⁸

Harryho rodiče hrají v jeho životě velmi důležitou roli, i když jsou mrtví. Harry na ně neustále myslí. Jako pro každé dítě, které vyrůstá v neláskyplném prostředí, tak také pro Harryho je rodina jeho největším přáním a tužbou. Tato ztráta je o to horší, že Harryho opustili lidé, kteří ho nadevše milovali a Harry je přesvědčený o tom, že mohl prožít šťastné dětství, kdyby jeho rodiče zůstali naživu.

„It was in Godric's Hollow that, but for Voldemort, he would have grown up and spent every school holiday. He could have invited friends to his house. . . . He might even have had brothers and sisters. . . . It would have been his mother who had made his seventeenth birthday cake. The life he had lost had hardly ever seemed so real to him as at this moment, when he knew he was about to see the place where it had been taken from him.“¹⁶⁹

Harry má zcela jasnou představu o tom, jak by jeho život vypadal, pokud by nedošlo k oné osudné noci, kdy Voldemort zaútočil na jeho rodiče. Na rozdíl od hrdinky další analyzované série, která se také musí vyrovnat s odloučením od své rodiny (i když možná ne permanentním, protože ani jedna strana neumírá), je Harryho ztráta daleko bolestnější, neboť Harry už měl rodinu, která ho milovala a do které patřil. Voldemort mu nesebral rodinu, do které by nezapadal a která by mu neprojevovala žádnou náklonost. Místo idylického dětství ho čeká jedenáct let v prostředí, které rozhodně nikdy nebude nazývat svým domovem.

Harry se od svých příbuzných liší na první pohled. Je hubený a tmavovlasý. Jeho teta a bratranec Dudley jsou blondatí a Dudley má po otci silnější postavy. Vzhled není tím jediným, co Harryho od jeho příbuzných odlišuje. Rodina Dursleyových nesnáší odlišnost a jakoukoliv odchylku od normálního stavu věcí vnímá pouze negativně. Harryho jedinečnost a kouzelnické schopnosti jsou tedy tím, co jej oddaluje od rodiny, která nejvíce touží po normalitě. Dursleyovi Harrymu neprojevuji žádnou náklonost,

¹⁶⁸ MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children's Fantasy in England*. s. 189

¹⁶⁹ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Deathly Hallows*. s. 321

rozhodně ho nepřijmou za vlastního. Harry je neustále utlačovaný svým rozmazleným bratrancem Dudleyem, který má na rozdíl od Harryho úplně všechno – pozornost rodičů, každou věc, na kterou si pomyslí. Harry je rodině přítěží, vlastní pouze staré oblečení po svém bratranci, který je mnohem více robustní, Harrymu tedy nikdy poděděné oblečení neseďí. Nemá dokonce ani svůj vlastní pokoj, žije v přístěnku pod schody. Harry ani neočekává, že by se mu dostalo vlídného zacházení, proto je během svých prvních Vánoc, které stráví v Bradavicích, překvapený, když také dostane vánoční dárky.

Harry si postupně buduje nové vztahy v rámci kouzelnické společnosti. Motivy rodiny a lásky jsou pro hlavního hrdinu důležité, neboť domov a láska jsou tím, co jedenáctiletý sirotek postrádá nejvíce a po čem také nejvíce touží. Harry spatřuje svou rodinu stojící po jeho boku v Zrcadle z Erisedu. V Zrcadle, které zobrazuje největší touhy a přání jedince. V jiném světě nakonec toto všechno nachází prostřednictvím nově vzniklých přátelství. Studium v Bradavicích mu do života přineslo řadu osob, které stojí po jeho boku a na které se hlavní hrdina může spolehnout, a to i v ohrožení života. Poté, co se Harry seznámí se svým kmotrem, Siriusem, se v jeho životě nachází také dospělá osoba, na kterou se neváhá obrátit s prosbou o radu. Jak již bylo ale zmiňováno výše, Siriusova smrt je další z mnoha smrtí, se kterými se Harry musí na své cestě za vítězstvím nad zlem vyrovnat. Harry nejbližší pozná rodinu svého nejlepšího přítele. Rodina Weasleyových jej přijme za svého člena, dokazuje to dar, který od nich Harry dostane ke svým sedmnáctým narozeninám:

„Inside was a watch very like the one Mr. and Mrs. Weasley had given Ron for his seventeenth; it was gold, with stars circling around the face instead of hands. „It’s traditional to give a wizard a watch when he comes of age, ‘said Mrs. Weasley, , [...]”¹⁷⁰

Paní Weasleyová má obavu z toho, jak Harry jejich dárek přijme, neboť se nejedná o nové hodinky. Museli Harrymu z finančních důvodů darovat hodinky po bratrovi paní Weasleyové. Harry je za ně naopak velmi vděčný. Symbolizují pro něj rodinu, jejíž je součástí, když jako každý člen dostane k sedmnáctým narozeninám tradiční dárek.

¹⁷⁰ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Deathly Hallows*. s. 114

V závěru poslední knihy se Rowlingová v ději posune o devatenáct let dopředu. Poslední kapitola zobrazuje hlavního hrdinu jako dospělého muže, který má vše, co si odjakživa přál, tedy svoji vlastní rodinu a přátele. Žije ve světě, do kterého opravdu patří. Harry se ožení se svojí studentskou láskou Ginny a stane se formálně členem rodiny Weasleyových. Hermiona se provdá za Rona. Tři hlavní hrdinové tedy skončí jako členové jedné velké rodiny.

Motiv lásky prostupuje celým příběhem. Mateřská láska je tím, díky čemuž Harry přežil útok mocného černokněžníka. Lilyina oběť stvořila zlu jeho hlavního protivníka. Je to právě také láska, díky níž hlavní hrdina vyhraje svůj boj. Harry je ochotný postavit se tváří v tvář vlastní smrti. V závěru příběhu už totiž hlavní hrdina bojuje za svůj vlastní domov a rodinu, kterou získal.

3.2 Nikdyuš

Následující analýza bude vycházet z prvních dvou dílů knižní fantastické série J. Townsendové *Nevermoor*, které se nazývají: *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*; *Wundersmith: The Calling of Morrigan Crow*. Cílem této analýzy bude porovnání vybraných motivů s příběhy o Harrym Potterovi a také jejich vlastní analýza v rámci příběhu Morrigan Crowové. Překladatel, Vladimír Medek, vytvořil české výrazy pro popis světa Nikdyuše. S danými novotvary pracuje také v rámci české morfologie, jedná se tedy o tvary skloňované dle pravidel české gramatiky. Zajímavé je, že Medek užívá pro výrazy bezprostředně spojené se světem Nikdyuše velké počáteční písmeno, například Divodráha, Divomor, Společnost. V rámci analýzy bude respektován a zachován původní pravopis překladatele.

3.2.1 Výlučnost hlavního hrdiny

Autorka do centra svého příběhu, stejně jako J. K. Rowlingová, postavila postavu dítěte, které se už od narození liší od svých vrstevníků. Hlavní hrdinka, Morrigan Crowová, se narodila jako prokleté dítě. Je předurčena zemřít v následující Nejposlednější den věku. Výlučnost hlavní hrdinky ale nespočívá pouze v blížící se smrti, která je nakonec stanovena na den jejich jedenáctých narozenin, prokleté děti jsou také obviňované za veškeré neštěstí, které se stane v jejich okolí. Její vlastní jedinečnost má na Morriganin život pouze negativní dopady. Je obviňována za každou nehodu či tragédii, která se v oblasti Jackalfaxu stane. Žije osamocený život, je vyloučena ze společnosti. Všichni, se kterými Morrigan přijde do styku, se obávají, že by jim mohla způsobit nějakou újmu. Útěchu nenachází ani ve své rodině, která Morriganino prokletí a Morriganinu existenci vnímá jako přítěž.

V závěru prvního dílu navíc Morrigan odhalí, že žádná kletba neexistuje. Tento motiv falešné kletby může být také symbolem pro lidskou hloupost a omezenost. Prokleté děti jsou trestané za bizarní věci, například za to, že někomu popřejí hodně štěstí, a pak daný jedinec nezvládne udělat zkoušku; nebo za infarkt starého zahradníka. Lidé nechtějí za své činy nést odpovědnost, a proto z nich obviňují prokleté děti. Nicméně motiv kletby, a s tím spojené výlučnosti, provází Morrigan i ve světě Nikdyuše. I poté „co je kletba zlomena“ a Morrigan přežije Nejposlednější den věku, má tendenci

obviňovat sama sebe, kdykoliv se stane něco hrozného, například když se v hotelu Deucalion zřítí lustr. Není tomu jinak, ani když se dozví, že žádná kletba nikdy neexistovala. Prokletí je v ní ukryté dál. Když je obviněna, že je příčinnou nenadálých zmizení, hlavně Alfieho, studenta Nikdyuše, Morrigan není překvapená, je zvyklá, že lidé svádějí vinu za špatné věci na ni.

Motiv kletby se hojně vyskytuje také v pohádkách, často se jedná o postavy zakletých princezen, které osvobodí princ a odvede je do svého království, kde žijí šťastně až do smrti. Obdobně se i Morrigan svého prokletí zbaví ve chvíli, kdy ji Jupiter North zachrání před Honci z kouře a stínů a odvede ji do fantastického světa Nikdyuše. Teprve v tomto světě může Morrigan být tím, kým doopravdy je.

Morriganin příběh provází také otázka přijetí vlastní identity. Morrigan si ze začátku vůbec nepřipouští, že by na ní mohlo být něco výjimečného, nechápe, proč by si právě ji někdo vybral do svého učení. Ve světě Nikdyuše je ale jediným člověkem, jenž může napravit staré křivdy a navrátit oblibu těm, kteří se nazývají Divomorové. Divina je zdroj energie, který doposud dokázala ovládat pouze jediná osoba, poslední žijící Divomor, Ezra Squall. Všechny děti, které se narodily v Nejposlednější den věku a byly označeny za prokleté, se mohly stát Divomory. Squall je ale všechny zahubil dříve, než se pro něj mohly stát konkurencí. Morrigan si vyvolil, aby se stala jeho dědičkou, ta to však odmítá, vzhledem ke všem hrůzným činům, které provedl. Morrigan tak popírá i podstatu sebe sama, neboť nechce být tvorem, kterého se v Nikdyuši každý bojí. Morrigan má schopnost ovládat a shlukovat divinu, i když sama ještě neví jak. V dávných dobách bývali Divomorové dobří, chránili obyvatele Nikdyuše a pomáhali jim. Hrůzné činy Ezry Squalla mohou za to, že se lidé v Nikdyuši dnes bojí toto slovo i vyslovit nahlas. Morrigan je jediná, kdo mu opět může navrátit pozitivní význam a ukázat obyvatelům Nikdyuše, že Divomorové mohou být i dobří. V tom také spočívá její výjimečnost. Není tady nikdo jiný, kdo by se tohoto úkolu mohl zhostit. Na druhou stranu má Morrigan obavy, že by se celá Společnost mohla dozvědět pravdu o tom, kým je. Členové Nejvyšší rady starších rozhodli, že to prozatím zůstane tajemstvím, které bude ostatním obyvatelům členům Divínské společnosti prozrazeno až v závěru druhého dílu.

V rámci Divínské společnosti se tedy Morriganina jedinečnost projevuje zejména v tom, že existuje jen jeden další člověk, který by měl stejný dar/nadání. Celá Divínská

společnost je založena na principu shromažďování jedinečných osobností. Morrigan do jisté míry o svou jedinečnost vstupem do Společnosti přichází. Jediné, co ji odlišuje od zbytku Společnosti, je negativní postoj lidí k Divomorům jako takovým. V jiných ohledech našla společnost, do které zapadá, nijak v ní nevyčnívá. Existuje několik druhů grifů, které Společnost považuje za nebezpečné a u kterých se dožaduje záručních podpisů. Morriganin grif je považován za nejvíce nebezpečný. Členové Společnosti ji ze začátku odmítají přijmout, a to i její vlastní Jednotka 919, která se měla stát její rodinou. Morrigan je kvůli své výjimečnosti opět vyloučena z kolektivu. Kdyby se jí však podařilo názor Společnosti změnit, stala by se její zcela obyčejnou členkou.

Motiv výjimečnosti doprovází tedy jednak nebezpečí (Morrigan má čelit nebezpečí a možná i smrti ve světě, který vůbec nezná), na druhou stranu je toto jedinečné postavení spojené také s životním posláním. Morrigan je jediný člověk, který se může postavit Ezru Squallovi a znovu všechny přesvědčit, že Divomorové mohou být dobří. V tomto směru lze v příběhu nalézt morální poselství, což je velmi příznačné pro dětské knihy. Nezáleží tedy na tom, jestli se Morrigan narodila jako Divomor, důležité jsou její činy a to, jak se svým darem bude dále nakládat.

U obou hrdinů lze nalézt motiv předurčenosti, osudu. V případě Harryho Pottera byl jeho osud předem stanovený věštbou, která ho ustanovuje jediným, v jehož moci je porazit Pána zla. Morriganin osud je obdobně jako u Harryho dán datem jejího narození. Oba jsou tedy „zajatci svého osudu“ hned poté, co spatří tento svět. Morrigan se narodí v Nejposlednější den věku, se kterým je spjata kletba. Jedinečnost Harryho Pottera je naopak vnímána v kladném slova smyslu. Harry se už jako malé dítě stává pomyslným hrdinou pro kouzelnický lid. Je to právě on, kdo „přemohl“ nebezpečného čaroděje a osvobodil svět od jeho krutosti. A opět je to jedině on, kdo může Voldemorta porazit znovu a definitivně. Jeho postavení ve společnosti kouzelníků je pevně dané už od oné osudné noci, kdy zemřeli jeho rodiče a Voldemort se vytratil. Přitom se o svou slávu a přijetí svým způsobem nemusel vůbec zasloužit. Byla to oběť jeho matky, která mu zachránila život, díky této oběti se kletba odrazila a Voldemort byl poražen, i když ne definitivně. U Morrigan je tomu jinak. I když je ve své Společnosti zcela výjimečná, je jediným dalším žijícím Divorem (po Ezru Squallovi, který byl vyhnán z Nikdyše už před sto lety), nepřináší jí toto postavení žádnou slávu nebo obdiv. Nezaručuje dokonce ani

přijetí do Společnosti. Morriganin grif/dar je naopak tím, co ji staví na okraj Společnosti. Divomorové jsou v Nikdyuši považováni za extrémně nebezpečné osoby. Společnost se bojí Morriganiných schopností a toho, co by s nimi mohla dokázat. Zpočátku nepřipouštějí, že by Morrigan mohla dokonat dobro, a tak jí ani neumožňují své schopnosti dále rozvíjet. To se však změní poté, co jim Morrigan svými činy dokáže pravý opak:

„ [...] Indeed, by destroying the Ghastly Market and saving two Wondrous Society lives, Miss Crow has shown herself to be a force of good – a useful, interesting, good person, whom we are delighted to call one of our own. She may be a Wundersmith, but truly from today onwards, she is *our* Wundersmith. “¹⁷¹

Morrigan sice v rámci prvního dílu složí všechny zkoušky potřebné k tomu, aby se stala členkou Divínské společnosti. Společnost jako taková ji však přijímá až v momentě, kdy jim dokáže svou loajalitu a místo si zaslouží tím, že zachrání dvě členky své Jednotky a pomůže odhalit zločin. Jedná se o přelomový okamžik, neboť je to poprvé, co se celá Společnost dozví, jakým nadáním Morrigan oplývá. Zároveň je to první krok k tomu, aby Společnost dokázala věřit v to, že Divomorové mohou přinášet také dobro.

Je nutné upřesnit, že i když se v daných dílech pracuje s motivy osudu a předurčenosti, nejedná se o něco, co je pevně dané a nelze to změnit. Věštba a jejímu tématu v rámci děl o Harrym Potterovi se věnuje samostatná analýza, ze které je zřejmé, že Harry nemusel být tím, kdo se jako jediný může postavit Voldemortovi. Vyvoleného z něj udělá sám Voldemort, když si ho vybere jako svůj cíl útoku. Osud není nikdy předem pevně daný ani v příbězích o Morrigan. Bylo jí předurčeno zemřít. Squall se však rozhodl, že ji učiní svojí dědičkou a nechá ji žít. Paradoxně i u Morrigan o její jedinečnosti rozhodla volba jejího hlavního protivníka. Dále se její osud změní, když jí do života vstoupí postava Jupitera Northa a odvede ji do jiného světa. Jsou to lidské činy, které hýbou osudem.

¹⁷¹ TOWNSEND, J. *Wundersmith: The Calling of Morrigan Crow*. s. 399–400

3.2.2 Prostor jiného světa

Inspiraci pro svůj fantazijní svět *Nevermoor* nacházela autorka ve dvou známých fantazijních příbězích: *Alice's Adventures in Wonderland* (L. Carroll) a *Peter and Wendy* (J. M. Barrie).

V knize *Alice's Adventures in Wonderland*¹⁷² se Alenka propadne do imaginárního světa skrz králičí noru, která představuje portál mezi těmito dvěma světy. Celý svět by se dal charakterizovat anglickým slovem *Wonder*. Vše v rámci této společnosti vzbuzuje údiv. Obdobný název užila Townsendová pro svou fiktivní společnost „*Wondrous Society/Divínská společnost*“. Samotné slovo *Wondrous* neexistuje, jde o novotvar, který si autorka vytvořila pro svůj fantazijní svět, stejně jako vymyslela zcela nové názvosloví pro tvory žijící v Nikdyuši. Všechna slova, která se tohoto místa týkají, mají stejný základ a tím je div. *Divomedvěd. Divodráha. Divomor*. Společnost se tedy nezakládá na racionálním uvažování, jejím základem je fantazie, neobvyklost a jedinečnost. Pokud se Morrigan chce stát členkou Společnosti, musí tuto fantazii přijmout.

V rámci obou příběhů jsou všechny tyto absurdnosti (například když Alenka hraje kriket s plameňákem místo hole) předkládány jako věci zcela běžné, nad kterými se obyvatelé těchto světů nepozastavují. Alenka marně hledá smysl a souvislosti tam, kde nejsou. Zahradníci přetírají růže na červeno, protože vysadili bílé místo červených a bojí se královnina hněvu. Neobvyklost v obou světech spočívá také v plynutí a měření času. Hodinky v říši divů ukazují datum, ne čas. V Morriganině světě je čas měřen na věky, čemuž se bude tato kapitola ještě dále věnovat. Obě hrdinky jsou, alespoň ze začátku, v rámci svého dobrodružného příběhu značně pasivní. Alenka se neustále zvětšuje a zmenšuje – sní koláček bez jistoty, co se s ní stane dál. Příběh se vyvíjí dle postav, které Alenka na své cestě potká. Je to příznačné patrně pro všechny tyto typy fantazijních příběhů, kdy se hrdina dostane do nového světa, který je mu cizí, a potřebuje se nejprve sám zorientovat. Morrigan dělá vše, co jí Jupiter poradí, protože jí ze začátku nic jiného

¹⁷² CARROLL, L. *Alenka v kraji divů a za zrcadlem*. Praha: Městská knihovna v Praze, 2018. ISBN 978-80-7602-231-7 (pdf), s. 8–104

nezbývá. Hrdinové se stanou aktivními hybateli svého osudu teprve poté, co se stanou právoplatnou součástí nového světa.

Alenka je také v konstantním ohrožení, objevuje se motiv smrti (v říši divů mají král s královnou neustále touhu stínat svým poddaným hlavy). Nebezpečí a dobrodružství jsou také motivy, které spojují většinu dětských fantazijních příběhů. Říše divů je, stejně jako Nikdyš, plná zvláštních typů postav, se kterými se čtenář v rámci jiných fantazijních příběhů nesetká. Postavy krále a královny jsou zpodobněny jako hrací karty. Kočka Šklíba mohla autorku inspirovat k tvorbě Fenestry, maxikočky, která se vyznačuje svojí jízlivostí. Příběh tedy oplývá kouzelnými prvky, což je typické pro pohádku, vystupují v něm zvířata, která umí mluvit, nadpřirozené bytosti, objevují se lektvary a pokrmy, které Alenku zvětšují nebo zmenšují. Na konci příběhu Alenka procitá ze svého snu a čtenář se tak dozvídá, že tato fantazijní krajina je vlastně krajinou dětských snů, dětské fantazie, kde je možné úplně všechno.

Motiv dětských snů a fantazie zpracovává také druhé dílo, ze kterého autorka čerpala inspiraci *Peter Pan and Wendy. Neverland* v českém překladu *Země Nezemě*, odkazuje ke krajině, která existuje pouze ve fantazijních myslích malých dětí a která má mnoho podob.

„Of course the Neverlands vary a good deal. John's, for instance, had a lagoon with flamingoes flying over it at which John was shooting, while Michael, who was very small, had a flamingo with lagoons flying over it.”¹⁷³

Jak je patrné z této ukázky, každé dítě si v mysli utváří svůj vlastní Neverland. Postava Petera Pana představuje spojovací most mezi reálným světem a dětským světem fantazie. Jiný svět zaniká, jakmile se z dětí stanou dospělí a přestanou věřit v existenci Petera Pana, kterého nazývají legendou.

„We too have been there; we can still hear the sound of the surf, though we shall land no more.”¹⁷⁴

¹⁷³ BARRIE, J.M. *Peter Pan and Wendy*. London: Hodder & Stoughton, 1979. ISBN 0 340 24629 4, s. 6

¹⁷⁴ BARRIE, J.M. *Peter Pan and Wendy*. s. 6

Dospělí si v myslích uchovávají vzpomínku na Zemi Nezemi, na své dětství. Vstup do tohoto světa je jim však odepřen. Paní Darlingová sama kdysi věřila v postavu Petera Pana, dnes, jako dospělé ženě, se jí zdá nemožné, aby někdo takový existoval. Fantazie v jejím dospělém životě ustoupila do pozadí všedním starostem, a proto už není schopna navštívit Neverland. Podobně jako u Alenky v říši divů i v tomto světě neměří čas, jak je tomu běžné:

„ [...] it is quite impossible to say how time does wear on in the Neverland, where it is calculated by moons and suns, and there are ever so many more of them than on the mainland.”¹⁷⁵

Fantazijní svět má svůj vlastní řád a nevztahují se na něj pravidla běžného světa. Děti v Zemi Nezemi mohou létat. Petera obklopuje skupina dětí, které jsou v příběhu nazývané „*Lost Children*“. Ztracené proto, že nemají rodinu, do které by se mohly vrátet. Byly odebrány svým rodičům, aby mohly navždy žít jako děti ve světě Země Nezemě. Toto soužití má několik pravidel, mezi nimiž vyniká hlavně jedno – děti nesmějí dospět. Když dospějí jejich fantazijní svět zaniká:

„In his absence things are usually quiet on the island. The fairies take an hour longer in the morning, the beasts attend to their young, the redskins feed heavily for six days and nights, and when pirates and lost boys meet they merely bite their thumbs at each other. But with the coming of Peter who hates lethargy, they are all under way again: if you put your ear to the ground now, you would hear the whole island seething with life.”¹⁷⁶

Bez Petera Pana a potažmo dětské fantazie by tento svět nemohl existovat a zůstal by pouze všední, nezajímavý svět. Děti a jejich představivost jej utvářejí. Proto Peter nemůže nikdy dospět a ostatní ztracené děti to mají zakázané. Pokud dospějí, fantazijní svět, který vznikl uvnitř nich samých, zanikne. V postavách ztracených dětí a také samotného Petera Pana mohla jistě autorka nalézt svou inspiraci k tvorbě prokletých dětí. V obou případech se jedná o děti, které jsou odsouzené k tomu, že nikdy nedospějí. Morrigan má zemřít v dětském věku, nepředpokládá se, že by se měla dožít

¹⁷⁵ BARRIE, J.M. *Peter Pan and Wendy*. s. 84

¹⁷⁶ BARRIE, J.M. *Peter Pan and Wendy*. s. 55

dospělosti a žít plnohodnotný život, něco dokázat. Stejně tomu je i v případě ztracených dětí, které tráví veškerý svůj čas v rámci fantazií a nežijí skutečný život. Peter Pan chce i nadále zůstat dítětem, odmítá hodnoty všedního světa, naopak Wendy, její sourozenci a ostatní ztracené děti touží po návratu do svého světa, kam patří. Může to také symbolizovat vnitřní touhu dospět, posunout se kupředu, kterou lze pozorovat také u Morrigan. Morrigan nechce, aby se její život zastavil, přeje si, aby pokračoval dál a ona vstoupila do jeho další fáze. Je to patrné mimo jiné v její závisti vůči ostatním dětem. Morrigan touží po vzdělání a možnosti nějak se v životě uplatnit.

Jak se děti postupně stávají spíše součástí fantazijního světa, zapomínají na reálný svět, to se projevuje například tím, že pomalu zapomínají jména svých rodičů. Nakonec je to však opět láska, která je dovede na správnou cestu:

„See, dear brothers,’ says Wendy, pointing upwards, ,there is the window still standing open. Ah, now we are rewarded for our sublime faith in a mother’s love. ‘”¹⁷⁷

Motiv mateřské lásky a její síly lze nalézt také v příbězích o Harrym Potterovi, Harryho matka obětuje svůj život, aby zachránila svého syna. V příběhu Petera Pana je pro ztracené děti postava matky symbolem jistoty a vřelosti, která dětem žijícím v dobrodružném světě Země Nezemě schází. V případě Morrigan je jedním z činitelů událostí také láska, i když ne ta mateřská. Morriganina babička souhlasí, že podepíše smlouvu, která Morrigan umožní stát se kandidátkou Jupitera proto, aby ji zachránila. A to i za cenu toho, že ji už nikdy neuvidí.

Dospělost je tedy tím, co ukončí schopnost lidí putovat do světa fantazie, jak dokládají následující dvě promluvy Wendy, která obdobně jako její matka, považuje svoji dětskou fantazii spíše za smyšlenost, nežli za pravdu:

„Because I am grown up, dearest. When people grow up they forget the way. ‘”¹⁷⁸

„The way I flew! Do you know, Jane, I sometimes wonder whether I ever did really fly. ‘”¹⁷⁹

¹⁷⁷ BARRIE, J.M. *Peter Pan and Wendy*. s. 119

¹⁷⁸ BARRIE, J.M. *Peter Pan and Wendy*. s. 180

¹⁷⁹ BARRIE, J.M. *Peter Pan and Wendy*. s. 180

Wendy rozmlouvá se svou dcerou, která je samotná ještě dítětem, tedy nositelem následujících vlastností, které jsou pro vstup do Země Nezemě nutností „*gay, innocent, heartless*“. Dokud budou existovat děti, které oplývají těmito vlastnostmi, bude existovat také svět Země Nezemě a s ním i postava Petera Pana.

Townsendová vytváří dva rozličné nové světy. Svět, do kterého se Morrigan narodila, je také fiktivní. Morriganiným domovem je město Jackalfax ve státě Velká Vlčina, což je jeden ze čtyř států, které tvoří Zimořskou republiku. Svět, ve kterém Morrigan žije, se v mnohém podobá běžnému soudobému světu čtenáře. V čele republiky stojí prezident, Morriganin otec zastává funkci kancléře Jackalfaxu a jako běžný politik se snaží skrz média zapůsobit na své voliče. Morriganino prokletí představuje v tomto ohledu veliký problém. Na druhou stranu i v tomto světě se vyskytují motivy, které jej spojují se světem Nikdyuše a nejsou obvyklé v obyčejném světě, například se zde vyskytují postavy draků a maxikoček.

Morrigan by se do jiného světa nikdy nedostala nebýt Dne předkládání nabídek, během kterého děti, které dokončily přípravnou školu, dostávají nabídky na další vzdělávání. Takovou nabídku však nedostane úplně každý. Je to výsada. Opět se zde objevuje motiv jedinečnosti. Ve společnosti je velice neobvyklé, když dítě obdrží více než jednu nabídku. Dvě nabídky už vzbuzují údiv. K všeobecnému úžasu Morrigan dostane celkem čtyři nabídky. Jednu od Ezry Squalla, dále z Devereauxovy dívčí školy, Harmonské vojenské akademie a poslední od Jupitera Northa. Stejně jako u Rowlingové i u Townsendové působí dětské postavy opravdovým dojmem zejména proto, že nejsou dokonalé, mají také špatné vlastnosti a slabé stránky. U Morrigan je patrná touha někam v životě patřit, najít své místo a hlavně žít. Na Dni předkládání nabídek ji zasáhne pocit žárlivosti. Najednou okolo sebe vidí stejně staré děti, které mají budoucnost, a sama by si ji pro sebe také přála, i přestože ví, že se blíží den její smrti.

Nejedná se o jediný moment v příběhu, kdy se hlavní hrdinové nezachovají stoprocentně správně. Morrigan později závidí členům své Jednotky jejich normalnost a možnost se vzdělávat, ona sama má na začátku školního roku v rozvrhu pouze jediný předmět. Dětské postavy zůstávají dětmi, nejednají pouze dospěle a rozumně (při nástupu do školy touží Hawthorne po tom, aby jejich uniforma byla doplněna o superhrdinské pláště).

V Nejposlednější den věku přichází k Morrigan domů její budoucí patron Jupiter North, aby ji odvedl do světa Nikdyuše a zachránil ji tak před Honci z kouře a stínů a jistou smrtí. Morrigan přepraví do světa Nikdyuše velmi neobvyklý dopravní prostředek, který Jupiter nazývá arachnoidou. V knize popsany následovně:

„[...] a gleaming brass pod standing two storeys high on eight spindly legs like an enormous metallic spider. “¹⁸⁰

Portálem mezi obyčejným světem a světem Nikdyuše je městský orloj, který neukazuje čas jako běžné hodiny. Ukazuje fázi, ve které je aktuální věk. Čas je měřen na věky, které v sobě obsahují roky. Morrigan tedy žije v tomto světě jeden věk, narodila se v Nejposlednější den věku a údajně by měla zemřít následující Nejposlednější den věku, po 11 letech. Místo toho skrze orloj vstoupí do neznámého světa, do Svobodného státu. Svobodný stát je dalším státem, o kterém neměla Morrigan do této chvíle žádné informace. Není součástí republiky a pro většinu lidí, kteří v něm sami nežijí, zůstává utajený. Vstup do tohoto státu je umožněn pouze pozvaným osobám. Morrigan je ve Svobodném státě nelegálně. Město Nikdyuš, které se má stát Morriganiným novým domovem, tvoří protiklad k nudnému Jackalfaxu, kde vše bylo řádně uspořádané. Ulice jsou zalité vodou a lidé se na nich plaví v člunech. Nikdyuš je popsán jako idylické město.

„Everywhere Morrigan looked there were rolling green parks and tiny church gardens, cemeteries and courtyards and fountains and statues, illuminated by warm yellow gaslights and the occasional rouge firework. “¹⁸¹

I když se jedná o zcela běžné výjevy, Morrigan reaguje nadšeně, z čehož lze usuzovat, že prostředí Jackalfaxu nebylo zdaleka tak rozmanité. Tyto všední lokace ozvláštňují místa, jakými jsou například zákeřné cesty, či ošidné uličky, které už byly zmiňované v kapitole věnované gotické literatuře. Zákeřné cesty jsou méně nebezpečnou variantou, pokud do nich někdo vkročí, vyjde na úplně jiném místě, než by očekával. Ošidné uličky se dokáží proměňovat. Mohou úplně změnit svoji lokaci a putovat po Nikdyuši, zároveň se nejedná o obyčejné uličky. Pokud do nich hrdina vstoupí, musí se vypořádat s něčím nepříjemným, například v půlce cesty ulička člověka

¹⁸⁰ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 57

¹⁸¹ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 68

sama otočí a on jde zase zpátky; ulička se může začít zužovat. Bývají označené cedulí, která ukazuje míru rizika, jež představují pro toho, kdo do nich vstoupí. Od nejmírnějšího rizika (růžová barva), přes střední riziko (červená barva), až po nejvíce rizikové uličky (černá barva), ve kterých hrozí nebezpečí smrti.

V rámci obou analyzovaných sérií mají tajuplné uličky své zvláštní postavení. Příčná ulice je místo, kde si Harry obstará své školní pomůcky, aby mohl nastoupit do Bradavické školy čar a kouzel. Naproti tomu Obrtlá ulice je centrem všeho špatného, lemovaná obchody s předměty černé magie. Stěžejním místem v rámci druhého dílu Morriganina příběhu se stane Pekelná ulička. Jak už název vypovídá na jejím konci, ani cestou, hrdinu nečeká nic příjemného. Cesta Pekelnou uličkou je spojena s nevolností, na konec dojde jen ten, kdo je opravdu odhodlaný. Na konci Pekelné uličky se koná Přízračná tržnice. Údajně toto místo vůbec neexistuje. Je to centrum nelegálního obchodu, například s divočichy nebo lidskými orgány. Obdobně jako tomu bylo v případě Harryho Pottera a Tajemné komnaty, kdy dospělí nechtějí věřit v její existenci a až děti dokáží, že se jedná o skutečnou místnost, Morrigan také odhalí, že se nejedná o žádné smyšlené legendy a že obchody na Přízračné tržnici stále probíhají. O Přízračné tržnici Morrigan a její Jednotce vypráví jejich učitel Mildwaye, který její existenci popírá. Vypráví jim také o Kostrounech. Kostrouni jsou dalším typem nebezpečných stvoření, na které je možné narazit ve světě Nikdyuše:

„The “Skeletal Legion” they’re also called. ‘He rolled his eyes. ,Proper bogeyman stuff. Supposedly they used to emerge from dark, lonely places where carcasses were plentiful – graveyards, battlefields, riverbeds, you know – spontaneously, assembling themselves from the jumbled leftovers of the dead. ‘“¹⁸²

Hororové motivy prostupují celým příběhem, jak je patrné z ukázky, jedná se hlavně o motivy smrti, které budou v rámci této analýzy ještě přiblíženy, temnoty, osamění. Pro dětské fantastické příběhy je typické, že hlavní dětští hrdinové do řešení záhad nezapojují dospělé, třeba i z toho důvodu, že by jim nevěřili. Podobně je tomu také u Morrigan, která se rozhodne za pomoci svých přátel nalézt ztracené osoby.

¹⁸² TOWNSEND, J. *Wundersmith: The Calling of Morrigan Crow*. s. 193

Prostředí Nikdyuše je hodně rozmanité, v tomto městě je možné nalézt prakticky cokoliv, například Trolloseum, kde se každou sobotu konají zápasy trollů. V Trolloseu je možné vidět i jiné nadpřirozené bytosti jako kentaury, oživé mrtvolky, jednorožce nebo draky. Morrigan už před vstupem do světa Nikdyuše nežila v úplně běžném světě. Přítomnost draků či kentaurů pro ni není ničím překvapujícím. Sama si ale není jistá, zda si z ní Jupiter neutahuje, když o nich hovoří, z čehož lze usuzovat, že nadpřirozená stvoření jsou možná známá i v jejím světě, nicméně setkání s nimi nebývá obvyklé.

Rozdílný je v obou světech také přístup k nadpřirozeným bytostem. Když Morrigan poprvé pozná kočičí pokojskou Fenestru, okamžitě ví, že jde o maxikočku. V jejím světě vlastní maxikočky také prezident, jedná se o stvoření, která nemluví, nosí obojky a jsou zapřahána do kočáru. Fenestra se na rozdíl od nich živí lidskou prací, umí mluvit a rozhodně není ničím mazlíček.

Funkci jednoho z radních pak vykonává býk, jenž ovládá lidskou schopnost mluvit. Těmto tvorům se říká divočichové, radní je jedním z dominantních divočichů. Existují také divočichové, u kterých převažují lidské znaky. Jedním z nich je i profesor Hemingway Q. Onstald, který má želví rysy.

„Wunimals were sentient, self-aware, intelligent creatures capable of complexities such as language, invention and artistic expression, just like humans. Unnimals were not.“¹⁸³

Autorka vytvořila zcela nové názvosloví, vše, co je spojené se světem Divínské společnosti v sobě obsahuje předponu divo – divočichové. Každý divočich užívá pak běžné označení pro nečicha s předponou divo – například divomedvěd. Nikdyuš obývají různé nadpřirozené bytosti, například čarodějnice. Většinou mají ale určité charakteristiky, se kterými nebývají tyto postavy povětšinou spojovány, například postava upířího trpaslíka. Ve druhém díle se objevuje postava anděla Israfela. Jedná se o postavu z islámského náboženství, ve kterém má Israfel důležité postavení, neboť až zatroubí na trubku, údajně nastane soudný den. Mimo to je ale také andělem hudby.

¹⁸³ TOWNSEND, J. *Wundersmith: The Calling of Morrigan Crow*. s. 90

„ [...] Israfel is also revered as the “Angel of Music,” a celestial being whose divine melodies transcend the heavens and stir the souls of those who listen. “¹⁸⁴

Andělé jsou nebeské bytosti, symboly dobra a nositelé ctnostných vlastností. Israfel naplňuje tyto charakteristiky alespoň navenek. Je nadpozemsky krásný. Když zpívá, dokáže svým hlasem vyvolat v lidech pocit dokonalého štěstí, který však pomine, jakmile jeho zpěv ustane. Spíše než charakteristiky nadpozemské bytosti, vykazuje dále vlastnosti typicky lidské. Zjevem připomíná padlého anděla, jeho křídla jsou černá, protkaná zlatými nitkami. Israfel pořádá koncerty, jeho hlas je návykový, má na lidi srovnatelné účinky jako droga. Lidé pak chodí na jeho vystoupení, aby se zbavili svých problémů. V zákulisí se však ukrývá jeho pravá tvář. Žije v nepořádku, neváží si darů, které mu posílají jeho obdivovatelé, nevyhýbá se ani alkoholu. Autorka tedy představuje nebeské stvoření, které je nositelem stejných negativních vlastností jako běžní smrtelníci. Inspiraci pro tuto postavu našla autorka, jak je uvedeno v bibliografických údajích druhého dílu, v básni Edgara Allana Poea *Israfel*.

Středobod nikdyušského světa tvoří Divínská společnost, jde o vybrané jedince, kteří oplývají neobvyklými grify/talenty a kteří zvládli úspěšně projít zkouškami dokazujícími jejich šlechetné vlastnosti a schopnosti. Členové divínské společnosti jsou označeni jehlicí, mají výhody, jsou slavní a vážení. Jsou ve svém světě privilegovaní, v knize se nachází také situace, kdy je patrná jistá nafoukanost ze strany členů Divínské společnosti, například když Morigan s Hawthornem konají poslední zkoušku, Hawthorne nemůže letět na dracích, které zná, protože nejsou majetkem Společnosti. Divínská společnost je přesvědčena, že její draci jsou lepší. I tato Společnost musí mít nějaké vnitřní uspořádání, aby mohla fungovat. V čele Společnosti stojí Nejvyšší rada starších. Společnost řídí tři radní. Na pořádek dohlížejí smrdŕochové a slídilové. Smrdŕochové jsou obdobou policistů, kteří dohlíží na méně závažné zločiny a přestupky. Slídilové jsou tajní policisté, kteří vyšetřují hlavně nepravosti týkající se členů Divínské společnosti.

¹⁸⁴ KHERINGTON, S. *Archangel Israfel: Angel of Music and Angel of Resurrection* [online]. A Higher View, 2024. [cit. 02.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.a-higher-view.com/archangel-israfil-angel-of-music/>

Je zajímavé, že obě autorky zvolily pro způsob cestování v rámci jiného světa vlakovou dopravu. V rámci Svobodného státu je možné se přepravovat tzv. Divodráhou. Studenty do školy vozí jejich vlastní vagon. Dalším způsobem cestování v rámci Nikdyuše je Paraplová dráha, hrdinové na ní cestují pomocí svých deštníků. Existuje také nelegální způsob dopravy a tím je Pavučinová dráha. Tento způsob vynalezl a využívá Ezra Squall, hlavní záporný hrdina této knižní série. Jelikož byl Squall vyloučen z Nikdyuše a musí pobývat za hranicemi tohoto města, navrácí se zpět pomocí této dráhy, k pohybu po ní opět slouží vlak. Pavučinovou dráhou cestuje pouze mysl pasažéra, jeho tělo zůstává na bezpečném místě.

Obě autorky vytvořily zcela specifický nový fantastický svět. Oba světy, jak svět Nikdyuše, potažmo celého Svobodného státu, tak kouzelnický svět, mají být před světem obyčejných lidí utajeny a vstup do těchto světů je hlavním hrdinům umožněn skrz portál (přepážka na nádraží King's Cross v případě Harryho Pottera; u Morrigan pak portál tvoří orloj). Obyčejný člověk se nemůže stát členem, důležité je mít určitou formu nadání, být něčím výjimečný. Harrymu postačí jeho schopnost čarovat k tomu, aby se mohl stát členem kouzelnického světa. Morrigan si místo v Divínské společnosti musí zasloužit. Postavení Divínského spolku je zvláštní tím, že se nejedná o celou společnost nadanou určitými schopnostmi a žijící v rámci jednoho státu jako takovou, ale jde o uzavřenou společnost v rámci této společnosti, společnost těch úplně nejlepších. Každý, kdo se stane členem Divínské společnosti, je svým způsobem vyvolený a jedinečný.

Prostředí obou příběhů je výjimečné, do děje vstupují nadpřirozené bytosti a kouzelné prvky. Townsendová vytváří zcela nové typy nadpřirozených postav, se kterými se nelze setkat v žádné jiné literatuře, například divočichy. Jedním z nositelů moci je v jejím příběhu divina, tedy zdroj energie, která se dá využít mnoha způsoby. Nemusí se jednat pouze o osvětlení domácností, pohánění Divodráhy apod. Ezra Squall je schopný hýbat objekty, dokázat lidem přimět, aby dělali, co chce on. Podlé umění do jisté míry připomíná čarodějnické schopnosti, zatím však nelze posoudit do jaké míry, neboť Morriganin příběh není ještě uzavřen a nejsou známy veškeré detaily. Schopnosti Divomora, tedy postavy, která ovládá divinu a je specifická pro fantastický svět Nikdyuše, ještě nebyly přesně definovány. Morrigan se v rámci svých schůzek s Ezrou Squallem učí Podlému umění, čtenář ale nemá přesnou představu o tom, co všechno se pod tímto

označením skrývá. Podobný chaos až nonsense panuje i ve zbytku Nikdyuše. Zatímco Rowlingová pracuje ve svém příběhu s běžnými typy fantazijních postav – vystupují zde čarodějnice, obři, draci, vždy se jedná o postavy, se kterými je možné se setkat i v rámci jiných fantastických či pohádkových příběhů (lze samozřejmě nalézt i postavy zcela jedinečné – například mozkomorové, testrálové). V případě kouzelného světa Nikdyuše si čtenář naopak nemůže být jistý, jaká další postava se objeví.

S ohledem na to, že knižní série Townsendové ještě nebyla ukončena, je pochopitelné, že některé elementy zůstávají nevysvětlené, například co se týká uspořádání Společnosti. Je známo, že v čele Společnosti stojí Nejvyšší rada starších, ale detailní principy fungování Společnosti nejsou zatím známy. Svobodný stát se skládá ze sedmi sfér, Morrigan žije v první a není jasné, co se nachází ve zbývajících sférách. Není řečeno, jak dlouho bude muset Morrigan studovat, nyní bude studovat nižší stupeň, pak ji čeká postup do vyššího. Příběhy Harryho Pottera mají ucelenější a přehlednější strukturu fungování společnosti. Existuje ministerstvo kouzel, v jehož rámci fungují různé odbory, které mají na starosti svá odvětví – například odbor záhad, odbor zabývající se komunikací /kontakty s mudly. V kouzelnickém světě funguje jejich vlastní banka, každý kouzelník musí udržovat jejich komunitu v utajení a nepoužívat kouzla před mudly. Mladí kouzelníci do svých sedmnácti let nesmějí používat hůlku apod. V rámci Nikdyuše žádná pravidla nefungují, zdůrazněné je jediné, vstup do Svobodného státu je možný pouze tehdy, pokud je do něj dotyčný pozvaný. Morrigan se tedy dostane do Nikdyuše nelegálně. I když se pohybuje po Nikdyuši ilegálně, tento svět jí není tak vzdálený, jako kouzelnický svět Harrymu. Pro Harryho se jedná o úplně nový svět, nikdy se nesešel s tvory, kteří v něm žijí, nezná pohádky, které si čarodějové vyprávějí apod. Morrigan se v rámci fantastického světa orientuje lépe, neboť ani svět, ze kterého pochází, není zbaven nadpřirozena.

Prostředí, ve kterém se hlavní hrdinové nejčastěji pohybují, naplňuje znaky gotické literatury. Rodinný domov pro oba hrdiny neznamena bezpečné místo, a i když fantastický svět nepředstavuje prostor, kde by jim žádné nebezpečí nehrozilo, útek do jiného světa je jejich jedinou možností, jak si zachránit život. Harry se musí naučit čarovat, aby jednoho dne naplnil svůj osud a mohl se utkat s Voldemortem, bez kouzel by v takovém souboji nemohl uspět. Morrigan musí opustit svoji rodinu, protože věří, že

by ji v opačném případě zastihla smrt. V tomto případě se pravděpodobně také jedná o definitivní rozloučení, neboť Morriganina rodina (vyjma její babičky) věří, že je Morrigan mrtvá. Hranice mezi těmito dvěma světy je pro Morrigan daleko nepropustnější než v Harryho případě. Harry každé letní prázdniny tráví u Dursleyových. Bradavičtí studenti mají možnost se během veškerých prázdnin navracet do svých domovů, i když se jedná o studenty pocházející z mudlovského prostředí. Morrigan vstupem do Společnosti naopak ztratila jakékoliv vazby ke svému předchozímu světu.

Oba hlavní hrdinové se dostávají do neobvyklého prostředí. Harryho novým domovem se na několik let stane hrad. Morrigan se dostává do prostředí hotelu Deucalion, který není o nic méně tajemný, obývají ho kouzelné bytosti. Vykazuje také neobvyklé schopnosti, například Morriganin pokoj dokáže měnit svůj vzhled podle jejích aktuálních potřeb a také nálady. I v rámci hotelu se nacházejí tajemné místnosti a zákoutí, kam má Morrigan zakázaný vstup, například Síň stínů. Morrigan začne chodit do školy v rozlehlém domě, který se nazývá Hrdonožkův dům – v originále *the Proudfoot House*. Název může symbolizovat již zmiňovanou nadřazenost Divínské společnosti. Je možné, že poté, co se Morrigan dostane z nižšího stupně do vyššího, se stane Hrdonožkův dům jejím domovem a ona bude ve škole po celý školní rok bydlet. Internátní školy jsou typické pro anglofonní kultury. Školní prostory v obou případech obklopuje tajemné prostředí lesa. Zatímco ve světě Rowlingové se jedná o Zapovězený les, který v sobě ukrývá řadu tajemství a nebezpečí, Townsendová vytvořila Ufňukaný les, který pro Morrigan nepředstavuje nebezpečí, naopak se stane místem, kde může pracovat se svými schopnostmi.

I když oba příběhy pojednávají o nadpřirozenu, v každém příběhu se věnuje čas slavení běžných křesťanských svátků. Harry i Morrigan v rámci svých světů oba slaví Vánoce a dodržují vánoční tradice. Dalším svátkem, který se objevuje v obou zmiňovaných sériích je předvečer Všech svatých.

3.2.3 Přátelství, pomoc a překážky

Typickou postavou v rámci fantastických příběhů je průvodce, který hrdinu přicházejícího z jiného světa seznamuje s fungováním a pravidly fantazijního světa. Tuto úlohu splňuje postava, pro kterou autorka zvolila stejné jméno, jaké nosil nejvyšší římský

bůh¹⁸⁵ - Jupiter. Jupiter North je Morriganin patron, ochránce, průvodce. Jedná se o vysoce postaveného člena Společnosti, což signalizuje také jeho jméno, který Morrigan předloží svou nabídku.

Obdobně jako funkci ochránce Harryho Pottera zastává Albus Brumbál (Harry věří, že dokud je Brumbál v Bradavicích, nemůže se mu nic stát, neboť Brumbál je nejmocnějším kouzelníkem všech dob a taky jediným, koho se Voldemort bojí), Jupiter představuje jistou formu jistoty a bezpečí pro Morrigan. Je majitelem hotelu Deucalion, ve kterém Morrigan žije. Slibuje jí, že vše dobře dopadne a ona se stane členkou Společnosti. Později ji přesvědčuje o tom, že patří na stranu dobra. Základem každého dobrého přátelství je věrnost a loajálnost, tyto vlastnosti tvoří také podstatu vztahu mezi patronem a jeho schovankou. Jupiter o Morrigan nikdy nepochybuje, ani o jejích dobrých úmyslech. Zároveň pro ni má pochopení. Morrigan sama o sobě pochybuje neustále a hledá pravdu o tom, kým vlastně je. Jupiter se proto rozhodne nalézt důkazy, které potvrdí, že kdysi dávno existovali i dobří Divomorové.

Morrigan je pro Jupitera výjimečná také v tom, že se jedná o jeho první kandidátku do Divínské společnosti. Jupiter si ji vybral kvůli tomu, že je Divomorem. I přesto, že Jupiter několikrát prokáže Morrigan svoji oddanost a ochrání ji (propašuje ji nelegálně do Svobodného státu; odmítá ji vydat úřadům; přimlouvá se u radních, aby měla v rozvrhu i jiné předměty), Morrigan má neustále problém s důvěrou ke svému patronovi, jelikož se jí nedostávalo podpory a lásky ze strany vlastní rodiny, má pochybnosti také ohledně vztahu se svým patronem. Když se Morrigan s Hawthornem dozvedí, že je Ezra Squall Divomorem, přemýšlejí, jestli se má Morrigan svěřit Jupiterovi. Morrigan si však není jistá, jestli by byl Jupiter ochotný ji chránit i v případě, že by také byla někým jako je Ezra Squall. Hawthornovi věří více než svému patronovi, její kamarád zná celou pravdu.

Jak je v těchto příbězích běžné, děti zde přebírají funkci dospělých, jsou vždy o krok před nimi, odhodlané řešit problémy i bez jejich pomoci. Jsou to právě dětští hrdinové, komu se nakonec podaří vyřešit záhadu zmizení a osvobodit z Přízračné tržnice

¹⁸⁵ THE EDITORS OF ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA. *Jupiter* [online]. Britannica, last updated: 2024. [cit. 16. 03. 2024]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Jupiter-Roman-god>

členy své Jednotky. Morrigan svému patronovi vždy řekne jen část pravdy. Jak již bylo zmíněno, ani tyto dětské charaktery nejsou černobílé. Mají své záporné vlastnosti, stejně tak jako ty kladné, a v jistých situacích jednají dětinsky. Zároveň jsou nositeli nejméně záporných vlastností, jsou odvážní, věrní, loajální. I když je patron osobou, která by měla svého chráněnce bránit, u Morrigan v jednu chvíli nastane právě opačná situace. Má strach z toho, že by mohla neuspět a zničit tak Jupiterovi jeho život a spolu s tím také životy obyvatelů hotelu Deucalion, zvažuje proto návrat ke své rodině. Hlavní dětské charaktery pojí tedy také nesobeckost.

Motiv přátelství je v příběhu Morrigan velmi důležitý, protože je to něco, po čem Morrigan velmi touží. Nejhlubší přátelství Morrigan naváže s Hawthornem, Jupiterovým synovcem Jackem a Cadence. Tito přátelé zároveň plní úlohu pomocníků na její cestě, pomáhají jí překonat různá úskalí a překážky, které jí život v Divínské společnosti přináší. S Hawthornem se spřátelí hned v prvním momentu, kdy se potkají na slavnosti před Hrdonožkovým domem. Oba se dokáží postavit Noelle, která představuje společného nepřítele. Postava Noelle je obdobou Draca Malfoye z příběhů Harryho Pottera. Jedná se o dívku, která se chová nadřazeně, je přesvědčená o svém úspěchu a přijetí do Divínské společnosti a ráda se vysmívá slabším. Společně se svým patronem Bazem Charltonem, jehož postava bude dále rozebírána v následující kapitole o nepřátelích, se neobávají využít ani podvodu, aby dosáhli svého cíle. Přátelství Morrigan a Hawthorna navíc utužují dětské lumpárny, například když na zahradní slavnost propašují sud plný ropuch. Autorka ponechává hlavním postavám dětské charakteristiky. I když se jedná o hlavní hrdiny, kteří mají nemálodky na starost záchranu svých blízkých a Divínské společnosti, zůstávají především dětmi. Děti, které se touží bavit, hrát si a objevovat svět. Morrigan svěří Hawthornovi celý svůj příběh. Hawthorne ji neodsoudí, ani ji nenazývá ilegálkou, jako určití členové Společnosti, včetně Noelle, naopak jí slibuje, že její tajemství u něj zůstane v bezpečí:

„Hawthorne held out his little finger. „Morrigan Crow, “he said solemnly. „I pinkie promise to keep your secret and not tell another soul. [...] „I’ve never broken a pinkie promise in my life. *Never.* ““¹⁸⁶

¹⁸⁶ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 180

Obdobně jako Jupiterova postava, tak také postava Hawthorna je nositelem zejména kladných vlastností. Hawthorne je loajální, věrný, nikdy nepochybuje o tom, že je Morrigan dobrá. Je to jediný dětský hrdina, na kterého se může Morrigan spolehnout hned od začátku. Tato postava by mohla být připodobněna k postavě Ronalda Weasleyho, který doprovází Harryho na jeho dobrodružné cestě od jeho prvních dnů v kouzelnickém světě.

Přátelství mezi Morrigan a Jackem vzniká postupně, zpočátku mezi nimi panuje jistá nevraživost. Jupiter je Jackovým strýcem, a proto Jack o prázdninách pobývá v hotelu Deucalion. Jack je o rok starší než Morrigan a působí na ní nafoukaně. Vysmívá se jí, že je hloupá, protože ještě nechápe, jak funguje fantastický svět v Nikdyuši, a také kvůli tomu, že nezná svůj grif. Neustále si dělají různé naschvály a vznikají mezi nimi drobné rozepře. V nejtěžších momentech však Jack stojí při Morrigan. Ač se jí posmívá, přijede ji podpořit na Předváděcí zkoušku. Postupem času mezi nimi nastane příměří, které přeroste v přátelství. Jack má stejné nadání jako jeho strýc, Jupiter North, je Svědek, pozná, když Morrigan něco trápí. Morrigan v něm nachází pomyslnou vrbu, o kterou se může opřít a které může svěřit všechna svá tajemství. Jak již bylo zmíněno, Morriganin patron zastává důležité funkce v rámci Divínské společnosti, je členem Ligy výzkumníků, jeho postavení ho často přespříliš zaměstnává. Opatrovatelé obou hlavních hrdinů, jak Jupiter, tak profesor Brumbál, nejsou vždy k dispozici, když je jich zapotřebí. Přátelství má tak výsadní postavení v těchto příbězích, protože mnohdy jsou to právě přátelé, na které se hlavní hrdina může obrátit s prosbou o pomoc, a ne ti, kteří by měli plnit roli jejich patronů. Jack zastává roli Jupitera ve chvílích, kdy se na něj Morrigan nemůže obrátit. Vyslechne veškerá Morriganina trápení a dá jí kouzelný papír, s jehož pomocí si dokáže přivolat pomoc, kdyby byla v nebezpečí.

Morriganin vztah s Cadence se řídí hlavně heslem *nepřítel mého nepřítele je můj přítel*. Cadence také nenávidí Noelle, i když je tedy zpočátku neváže žádné přátelské pouto, rozhodne se Morrigan pomoci. Morrigan je také jedinou osobou, která se na Cadence pamatuje a poznává ji. Jelikož je Cadence hypnotizérka, ostatní lidé na ni hned po setkání zapomínají. Motiv osamělosti je tím, co spojuje tyto dvě postavy dohromady. Na Cadence si nikdo nepamatuje, není pro ni lehké nalézt si kamarády. Pro Morrigan, která je v tomto světě nováčkem, navíc bez grifu, je toto rovněž obtížné. Cadence se

v prvních chvílích jeví jako Morriganin nepřítel, ale poté, co přede všemi odhalí svůj grif, Morrigan pochopí, že Cadence nebyla jejím nepřítelem. Zasloužila se o to, aby Morrigan postoupila ke třetí zkoušce, i když ji paradoxně kvůli Cadence nejprve vyloučili. Když po Předváděcí zkoušce hrozí, že Morrigan zatkne inspektor, protože je ve v zemi nelegálně, zachrání Cadence situaci. Inspektora zhyponotizuje a přesvědčí ho, že je Morrigan občankou Svobodného státu. Cadence a Morrigan se podobají také v tom, že jsou obě ještě výjimečnější než zbytek Jednotky. Musely mít záruční smlouvy, neboť jejich grify jsou pro Společnost nebezpečné. Cadence stačily tři podpisy, Morrigan jich musela získat devět.

Ve druhém díle se k okruhu Morriganiných nejbližších zařadí také celá Jednotka 919, již je nyní součástí. Opět se zde projevuje rozpor mezi světem dětí a světem dospělých. Když se Jednotka 919 dozví o Morrigan pravdu, většina patronů je rozhodnuta, že jejich svěřenci musí opustit Divínskou společnost. Rozhodnutí však nezávisí na dospělých, o svém osudu mohou rozhodnout děti samy. Žádné z dětí dobrovolně ze Společnosti neodejde, i když je patrné, že nová situace je pro ně také překvapující. Děti jsou více odvážné než jejich dospělí patronové. Celá knižní série klade důraz na význam přátelství a pospolitosti mezi dětmi. Jednotka musí fungovat jako celek, pokud kdokoliv z nich zklame důvěru (vyzradí tajemství o Morriganině grifu), čeká celou Jednotku 919 vyloučení ze Společnosti. Svou loajalitu projevují především tím, že plní požadavky, které jim předkládají anonymní vyděrači. Pokud tyto požadavky nesplní, bude vyzraženo tajemství celé Jednotky. Každý požadavek je specifický a vyžaduje jistou míru sebezapření od členů Jednotky. Dále je tato záležitost rozebírána v kapitole věnující se zkouškám. Morrigan si důvěru svých spolužáků z Jednotky musí zasloužit, opět nestačí, že se stala členkou a že její členství bylo schváleno Radou starších. Důvěru si získá až svými činy.

Hrdinové obou analyzovaných sérií mají poslání, kterého by nemohli nikdy naplnit nebýt podpory zvenčí. V případě hlavních hrdinů hraje významnou roli motiv přátelství. Oba hlavní hrdinové bojují s padouchy za pomoci svých přátel, dosahují vítězství i zásluhou těchto postav. Už od prvního dílu je patrné, že by Harry svých úspěchů nikdy nedosáhl nebýt jeho přátel. Až ke Kameni mudrců jej dostanou Hermioniny schopnosti a Ronovo umění hrát šachy. Stejně tak Morrigan by se nikdy

nestala členkou Společnosti, nebýt Cadence, která ji svým uměním zachránila před vyhoštěním ze Svobodného státu. Zároveň jsou to právě i hlavní hrdinové, kteří neváhají raději vystavit nebezpečí sami sebe nežli své přátele. Morrigan pobízí Hawthorna, aby opustil Přízračnou tržnici sám a zachránil jejich kamarádky, slibuje mu, že je bude následovat, i přestože sama neví, co by měla podniknout dál, ani jestli přežije.

Příběhy pro děti s sebou často přinášejí určitá morální poselství. Přátelství má v rámci Morriganiny Společnosti velkou hodnotu. Zkouška Jednotky 919 v jejich prvním ročníku je postavená na tom, že se musí semknout, nesmí zradit jeden druhého a nesmí dopustit, aby bylo vyzrazeno jejich tajemství. Jakmile selže jeden, selžou všichni.

3.2.4 Nepřítel

V příběhu o Morrigan se vykytuje hned několik postav, které je možné označit za její nepřátele. Mezi nimi vynikají zejména Baz Charlton, který je sám patronem několika kandidátů do Divínské společnosti včetně Cadence a Noelle. Jak již bylo řečeno, Noelle šikanuje ostatní uchazeče, povyšuje se nad ně. Uráží také Morrigan. Hawthorne se rozhodne Morrigan pomstít a polije Noelle želem. V závěru knihy Morrigan odhaluje, že to byla právě Cadence, kdo Hawthorna přiměl k tomuto činu. Již od začátku příběhu si tedy nevědomky pomáhají.

Morrigan několikrát stojí před hrozbou vyhoštění a je si jistá, že za tím není nikdo jiný než její úhlavní nepřítelkyně Noelle, která ji nazývá ilegálkou, a také její patron. Navzdory tomu, že se Noelle nestane členkou Společnosti a v rámci druhé knihy už se o ní tedy čtenář nic nedozvídá, postava Baze Charltona se objevuje i nadále a budou to právě další jeho svěřenci, kteří se pokusí Morrigan ublížit. Protože není znám Morriganin grif, rozhodnou se Morrigan napadnout a dostat z ní tuto informaci třeba i násilím. Morrigan se jim však za pomoci svých schopností, které ovládá Ezra Squall, dokáže ubránit. Posléze je obviněna ze zmizení jednoho ze studentů (Alfieho), který ji ohrožoval. Tato situace dokazuje Morriganinu nesobeckost, i když by měla naopak toužit po pomstě, zachová se šlechetně a pokusí se zachránit život někomu, kdo ji šikanoval a kvůli komu ji dočasně vyloučili ze školních pozemků.

Hlavním nepřítelem Morrigan a nositelem zla v příběhu je paradoxně jediná další žijící osoba, která má stejný grif jako Morrigan, která je Divomorem. Označení Divomor

vyvolává strach. Pod tímto označením by se měla ukrývat nějaká nestvůra, které se každý obává. Obyvatelé hotelu Deucalion ho popisují následovně:

„ [...] Certainly he was once a man. He once looked like a man although almost all photographs and portraits from his younger days have been destroyed. Some people say he has turned inside out, and the darkness within him is now on the outside, for everyone to see. They say he is hideously deformed, that his teeth and mouth and the whites in his eyes have turned black like a spider. That his skin is greyed and decaying like his decaying soul. “¹⁸⁷

„A monster who made monsters of his own, who was so brilliant – so talented and *twisted* - that he decided to play God. He built a great army of fearsome creatures with which he planned to conquer Nevermoor, to enslave the people of our city. “¹⁸⁸

Jak vyplývá z výše uvedených ukázek, Divomor je obávaný tvor, který toužil ovládnout celý svět. Náměstí odvahy je pojmenované na památku lidem, kteří se mu vzepřeli, bojovali proti němu a na náměstí zemřeli. Po boji na Náměstí odvahy Divomor zmizel. Město je chráněno kouzelníky, policisty, kterým se říká smrděochové, a tajnými. Samotné město Nikdyuš má údajně moc držet Divomora za svými hranicemi. Není známo, co se s Divomorem dělo po této bitvě, nicméně od té doby má Divomor zákaz vstupu na území Svobodného státu, a tedy i do Nikdyuše. Více než sto let jsou hranice sledované, aby mu bylo zabráněno proniknout zpět. Morrigan poprvé potká Ezru Squalla na Dnu předkládání nabídek. V té chvíli ještě netuší, že se právě setkala s druhým nejmocnějším mužem v republice (po prezidentovi), jak on sám sebe tituluje, neboť před ní svou pravou identitu skrývá a představí se jako pan Jones. Morrigan by se měla stát učednicí Ezry Squalla a jednoho dne také jeho dědičkou. Squall je majitelem firmy, která dodává celému státu divinu, je jediný, kdo ji dokáže ovládat. Z rozhovoru vyplyne, že to hlavní, co jí Squall může nabídnout je moc a obdiv celého státu, možná větší, než má sám prezident:

„Ezra Squall is the nation’s greatest hero, ‘he continued. ,More than that – he is their benevolent god, the source of their every comfort and happiness. The only living

¹⁸⁷ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 224

¹⁸⁸ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 224–225

person with the ability to harvest, distribute and command Wunder. Our Republic relies on him totally. “¹⁸⁹

„His eyes had taken on the unsettling gleam of fanatic. “¹⁹⁰

Ezra Squall sám sebe vidí jako boha, někoho, kdo má neuvěřitelnou moc. Tato nabídka je samozřejmě hodně lákavá. Morrigan však více než po moci nad celým světem touží právě po uznání, které jí Squall nabízí, a přijetí od lidí, kteří ji doted odmítali, neboť je prokletá.

„Sign, and I promise you: one day you will be able to buy and sell every person who has ever made you unhappy. “¹⁹¹

Otázka moci a správné morální volby je pro tento typ příběhů typická. Morrigan nakonec Squallovu nabídku nestačí přijmout, neboť jsou během svého rozhovoru vyrušeni a pan Jones záhadně zmizí. Morrigan několikrát potká Ezru Squalla v hotelu Deucalion před tím, než odhalí jeho pravou identitu. Vždy se k ní chová mile a stále znovu jí připomíná, že nabídka do učení ke Squallovu je i nadále aktuální. Pravou totožnost pana Jonese odhalí Morrigan díky staré fotografii, kterou jí daruje jedna z obyvatelk Deucalionu. Portrét byl namalovaný před sto lety, Squall však vůbec nezastárl. Morrigan (stejně jako Harry) uvažuje o tom, zda se svým protivníkem nemá až příliš mnoho společného, jestli ona sama nepředstavuje zlo. V Morriganině případě je otázka přijetí vlastní identity a pochopení toho, že každý člověk odpovídá za své činy, které jsou otázkou jeho volby, ztížena motivem kletby. Prokletí z dětství Morrigan neustále pronásleduje, neboť pro ni bývalo běžné, že vina za vše špatné byla lidmi, kteří ji obklopovali, svedena na ni. Sama sebe se tedy ptá, jestli tito lidé neměli pravdu a ona nepředstavuje zlo.

¹⁸⁹ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 33

¹⁹⁰ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 33

¹⁹¹ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 34

„The truth was, no matter what Jupiter said, no matter how much he insisted that being a Wundersmith didn't mean being evil, Morrigan found it hard to shake the thought that somewhere, deep down, she was just like Ezra Squall.“¹⁹²

Morrigan naprosto odmítá být tím samým tvorem, jakým je Ezra Squall. I přesto, že je nevyhnutelné, aby Morrigan svou pravou podstatu přijala, odmítá být osobou, jakou je Ezra Squall. Squall je popisován jako obyčejný muž. Má světlehnědé vlasy, tmavé oči kontrastující s jeho bledou pokožkou. Za zvláštnost lze považovat jizvu, která mu protíná jedno obočí. Morrigan mu zpočátku důvěřuje, ale poté, co se dozví pravdu, v něm začíná vidět nestvůru, kterou se sama odmítá stát.

„For the smallest of moments, a brief flash, she could swear she'd seen the shadow of the Wundersmith on his face. Black eyes and black mouth and sharp, bared teeth. The hollowed-out face of a creature who was neither man nor monster, but something else Morrigan dared not imagine.“¹⁹³

Squall neovládá pouze divinu, je schopný manipulovat s věcmi. Není prozatím jasné, čeho všeho jsou Divomorové schopni. Squall představuje tvora ne nepodobného kouzelníkovi, pomocí diviny je schopný přestavit Morriganin dům, vytvořit ledové sochy z vody, proměnit maxikotě v obrovskou šelmu atd. Obdobně jako Voldemort, také Squall je nelítostný a nemilosrdný. Je mu jedno, kolik lidských životů bude muset obětovat na cestě za svým cílem. Sám se doznává k několika vraždám, nebo alespoň odpovědnosti za smrt lidí. Neprojevuje při tom žádnou lítost. Lidské životy pro něj nic neznamenají. Na cestě za ovládnutím světa stvořil sluhy, přízraky, kteří jsou nazýváni Honci z kouře a stínů a před kterými se Morrigan večer Nejposlednějšího dne věku podařilo uniknout. Morrigan zůstala naživu, protože si to přál. Hraje důležitou roli v jeho budoucích plánech. Ezra Squall hovoří o společném nepříteli, kterého s Morrigan mají a kterému se budou muset postavit. Prozatím není jasné, o koho, nebo o co se jedná.

Když se Morrigan seznámí s profesorem Onstaldem a začne docházet na jeho hodiny, učí se pořád dokola o ohavných činech Divomorů. Profesor Onstald ji označí za

¹⁹² TOWNSEND, J. *Wundersmith: The Calling of Morrigan Crow*. s. 93

¹⁹³ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 351

netvora, kterého už nelze zachránit. Tohle uvědomění je dle něj jedinou podstatou tohoto předmětu. Navzdory tomu, že má Morrigan nejvzácnější nadání a Společnost mimořádné grify sama vyhledává, se jí nedostane vlídného zacházení. Místo toho, aby Morrigan získala vzdělání, které si zaslouží, se jí Společnost paradoxně snaží upozadit, aby nemohla plně rozvinout své schopnosti a nestala se pro ně tak hrozbou. Morrigan svůj grif začne neúmyslně využívat v momentech nebezpečí, například, když má Squall v úmyslu ublížit její rodině, využije svůj grif jako obrannou zbraň a uhasí plameny pohlcující její rodný dům. Morriganin grif pro ni stále však představuje pouze přítěž, něco, čeho by se ráda zbavila, protože to do jejího života nepřináší nic dobrého:

„Morrigan wondered how she would feel if somebody told her she wasn't a Wundersmith any more. Given that the whole situation had caused her nothing but grief, she suspected she might throw a party. “¹⁹⁴

Sama si dovede představit, že by nebyla Divomorem, protože svůj dar ještě nepřijala jako část sebe sama, na druhou stranu přemítá o tom, že pro někoho, kdo si svého grifu váží, může být nesmírně těžké o něj přijít. Je to jako přijít o část sebe. Poprvé Morrigan zatouží naplno ovládat své schopnosti a být Divomorem v pravém slova smyslu, když se ocitne v oklopení Kostrounů. Uvědomuje si, že by se jim měla dokázat ubránit. Squall jí vyčítá, že svůj dar promrhává, když nechce vstoupit do jeho učení a přijmout svou vlastní podstatu.

„You have been given a gift, a gift people would kill for, a gift people have died for, and you are SQUANDERING IT. “¹⁹⁵

Morrigan se nemůže smířit s tím, že by měla být netvorem, který zabíjí lidi a ničí svět okolo sebe, tak jak jí to předkládá profesor Onstald. Jupiter však dodrží svůj slib a přesvědčí Morrigan o tom, že Divomorové mohou konat také dobré věci. V této souvislosti lze profesora Onstalda vnímat také jako Morriganina nepřítele. Tato diplomová práce rozebírá postavu profesora Onstalda už v rámci kapitoly o gotické literatuře. Profesor Onstald se v mnohém podobá postavě Severuse Snapea. Ze začátku

¹⁹⁴ TOWNSEND, J. *Wundersmith: The Calling of Morrigan Crow*. s. 251

¹⁹⁵ TOWNSEND, J. *Wundersmith: The Calling of Morrigan Crow*. s. 287-288

se jedná o vesměs zápornou postavu. Profesor Onstald je k Morrigan hrubý, nedává jí žádnou naději. Naopak ji považuje za ztracenou, je toho názoru, že by tvorové jako ona neměli existovat. Nutí ji číst knihu o hrůzných činech Divomorů, kterou sám napsal a o které ví, že není pravdivá. Udržuje tedy Morrigan ve lži. Zároveň ale nezaváhá a rozhodne se obětovat svůj život pro životy svých studentů, tedy i pro ten Morriganin.

Protiklad k postavě profesora Onstalda, tvoří postava Morriganina dalšího učitele, kterým je Mildmay. Učitel, jenž se na první pohled jeví jako kladný hrdina, vyučuje předmět *Jak se vyznat v Nikdyuši*. Jedná se o jediný další předmět, kterému se Morrigan může učit. V závěru druhého dílu je odhalena jeho pravá tvář. Squall využil Mildmaje, který se stal jeho loutkou ve Společnosti. Byl to právě Mildmay, kdo Squallovi přinášel důležité informace o zázračných grifech a podobně a také Mildmay se zasloužil o to, aby byly uneseny Cadence a Lambeth a jejich grify následně vydraženy na Přízračné tržnici. Nedá se říct, že by Mildmay nejednal ze své vlastní iniciativy. Zpočátku se snaží Morrigan přesvědčit, že jsou si podobní, oba okrajové články vlastní Jednotky. Mildmay byl vždy nejslabším článkem, jeho grif spočívá v práci s mapami. Tvrdí, že mu Squall slíbil moc, místo po jeho boku, a to jej dohnalo k těm hrůzným činům. Čtenář se však dozvídá, že Mildmayovo odhodlání pramení hlavně z touhy po penězích. Z každého prodeje má svůj podíl. Není jisté, co se stalo s postavou učitele Mildmaje. Squall slíbil, že se o něj postará, Morrigan se ale prozatím nedozvěděla, jak a jestli vůbec se mu to podařilo.

Škola samotná stejně tak jako lidé, kteří v ní pracují, už nepředstavují pro dětského čtenáře jistotu a bezpečí, naopak by měli vyvolávat ostražitost, protože ani v tomto dětem důvěrně známém prostředí není hrdina v bezpečí. Pro dětské čtenáře se může jednat o jistou formu varování, například že nesmějí věřit dospělým jen proto, že se k nim chovají mile. Postavu učitele, který je ochotný zradit své žáky, pokud se jedná o jeho vlastní prospěch, lze nalézt také u Harryho Pottera v postavě Zlatoslava Lockharta. Velmi obdivovaný čaroděj, který píše knihy o svých dobrodružstvích a hrdinských činech, na druhou stranu zbabělá osoba, která dá přednost záchraně vlastního života před životem své studentky a neštítí se použít kouzla proti vlastním studentům. Jeho postava přináší také obecné poučení, že co je krásné navenek, nemusí být takové i uvnitř. Lockhart je ideálem krásy, vyhrává soutěže o nejkouzelnější úsměv,

svými vlastnostmi ale určitě nepřipomíná člověka, kterého by chtěl kouzelnický lid obdivovat.

Motiv hlavního protivníka se v analyzovaných dvou sériích liší. Voldemort představuje čiré zlo, je odhodlaný zabít Harryho při první příležitosti, která se mu naskytne, jen proto, aby mohl být jediným vůdcem světa. Squall si naopak Morrigan zvolil, aby byla jeho dědičkou, a zachránil ji před jistou smrtí. Zdá se, že až se Morrigan naučí ovládat své schopnosti, budou si rovnocenní, jakožto jediní žijící Divomorové na světě. Squall také hovoří o jejich možném společném nepříteli. Na rozdíl od Harryho a Voldemorta, kteří nemohou existovat současně, Squall v budoucnu předpokládá jistou formu spolupráce a možného spojenectví.

Obě postavy na druhou stranu spojuje mnoho společných rysů. Jedná se o bezcitné jedince, které ovládá touha po moci a kteří jsou ochotní obětovat vše pro to, aby se stali nejmocnějšími tvory v rámci svých světů. Vytváří si armádu, která za ně bojuje. Voldemort má své Smrtijedy, Squall vytvořil vlastní bojovníky tzv. Honce z kouře a stínů. Názvy jsou symbolické – stíny, kouř a jed, jedná se o motivy, které evokují nebezpečí, tajemno, zlo. Tady představují formu obrany pro Voldemorta a Squalla. Oba byli už jednou poraženi a je u nich patrná snaha dostat se zpět ke svému původnímu postavení a do centra děje ve světě, který je jim vlastní. Squall je vykázán z Nikdyše, do města může cestovat pouze za pomoci Pavučinové dráhy. To mu umožňuje navštívit město, které si toužil podmanit, má v něm ale nehmotnou podobu. Nesmí se ničeho dotknout, nemůže používat své nadání, není schopen ovlivnit tok událostí. Squall to popisuje jako muka. Obdobnou situaci zažívá také Voldemort, kterého před vlastní smrtí zachrání viteály. Produkt černé magie, který mu umožňuje přežít. Voldemort může ale nabývat skrze viteály také pouze nehmotnou podobu:

„, See what I have become? ‘the face said. ,Mere shadow and vapour ... I have form only when I can share another’s body ... [...] ‘”¹⁹⁶

Squallova situace se změní v momentě, kdy se okolo Morrigan začne shlukovat divina. Morrigan s ní nedokáže pracovat, čehož Squall využije a ovládá ji Morriganiným prostřednictvím. Několikrát ji použije k tomu, aby Morrigan zachránil, aniž by o tom ona

¹⁹⁶ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Philosopher’s Stone*. s. 316

sama věděla. Obrátí vrhací hvězdy proti spolužákům, kteří ji šikanují, přemění maxikotě v obrovskou šelmu. Prozradí Morrigan, kde se koná Přízračná tržnice, údajně proto, aby ona mohla být tím, kdo zachrání situaci. Squallova postava je velmi rozporuplná. Na jednu stranu by bez jeho pomoci Morrigan nezachránila své přátele z Přízračné tržnice, na druhou stranu je to právě on, kdo může za to, že se tam ocitli.

3.2.5 Smrt

Dílo Townsendové spojuje hned několik motivů s básní E.A. Poea *The Raven*. „*Nevermore*“¹⁹⁷, jediné slovo, které zazní z havranových úst a které vyjadřuje konečnost, beznaděj a bolest ze ztráty milované osoby, která je trvalá, a také symbolizuje smrt. Ústřední postava básně už se nikdy nesetká se svou láskou, neboť po smrti už nic není. Jedná se o hororové prvky. Autorka záměrně užívá symboliky jmen, které je v sobě ukrývají. *Nikdyuš*, v originále *Nevermoor*, zde se jedná o přímý odkaz na Poeovu báseň. Nikdyuš je místo, kde Morrigan konstantě hrozí smrt. Ona sama pro sebe představuje neustálou hrozbu, neboť se kolem ní shlukuje divina, která ji může zničit, pokud se ji Morrigan nenaučí ovládat. Ke smrti odkazuje také Morriganino jméno. *Crow* – vrána a havran jsou nejčastěji vnímány jako symboly smrti. Jejich motivy jsou však často spojovány také s budoucností. Bílý havran byl poslíčkem zpráv v rámci římské mytologie. Postava havrana z Poeovy básně přináší jasné a pochmurné poselství. Morrigan představuje budoucnost pro svět Nikdyuše, je někým, kdo má moc ji ovlivnit. Symbolizuje jeho osud. Vrána také není spojována jen se zápornými elementy. Může být chápána jako pozitivní symbol, kdy představuje inteligenci, jasnozřivost, štěstí, přízeň osudu.¹⁹⁸ Morriganino příjmení zcela vystihuje podstatu jejího knižního charakteru. Morrigan může být obojím, ničivým Divomorem, který si podmaní svět a obyvatele Nikdyuše, nebo někým, kdo nad tímto světem bude bdít, ochraňovat ho. Stejně jako Poe pracuje ve své básni s mytologickými náměty (objevuje se zde postava boha Pluta, bohyně Afrodity), tak také Morriganino jméno je přejato od bohyně. Jedná se o bohyni Morrigan, která má svůj původ v keltské mytologii:

¹⁹⁷ POE, E. A. *The Raven* [online]. Poetry Foundation. [cit. 07. 03. 2024]. Dostupné z: <https://www.poetryfoundation.org/poems/48860/the-raven>

¹⁹⁸ BIRDFACT. *Crow Symbolism: Exploring Ancient Myths and Modern Interpretations* [online]. Birdfact, 2023. [cit. 07.03. 2024]. Dostupné z: <https://birdfact.com/articles/crow-symbolism>

„She was both feared and revered as the goddess of war, fate, and death and worshipped for her association with victory, magic, strategy, and sovereignty.“¹⁹⁹

Jméno opět odkazuje na to, jak je Morrigan vnímána ostatními. Na jedné straně se jí lidé bojí, vyhýbají se jí a nechtějí, aby byla součástí Společnosti. Na straně druhé jsou její schopnosti zcela výjimečné a určitě zasluhují obdiv, který je prozatím provázený respektem a strachem. Hororové motivy lze nalézt u obou analyzovaných příběhů, motiv smrti provází hlavního hrdinku už od dětství:

„Morrigan’s heart pounded with each footstep. *Is this* it? she thought. *Is this Death, come to take me? Does Death wear boots?*“²⁰⁰

Smrt provází celý Morriganin život, je jeho součástí. Už od útlého dětství musí počítat s tím, že má na zemi pouze omezený čas. Když přijde den jejich jedenáctých narozenin, který je zároveň Nejposlednějším dnem věku, považuje svůj osud za nezvratný. Její rodina se nepokusí v ten den udělat nic proto, aby její osud ještě změnila. Její otec, Corvus, reaguje přinejmenším popuzeně, když se v jeho domě objeví Jupiter North a snaží se Morrigan přesvědčit, že tento den nemusí být jejím posledním. Dokonce vytkne Jupiterovi, že se snaží rozrušit jeho rodinu. Říká, že by rád nad smrtí Morrigan v klidu truchlil, zároveň ale stojí vedle své živé dcery a je naprosto smířený s jejím tragickým osudem. Jupiter jako první projeví zájem o Morriganin názor, když se jí zeptá, zda chce žít.

„Of course I want to live, ‘she said quietly. It was the first time she’d ever spoken the words aloud.“²⁰¹

Hororovost příběhu spočívá právě v motivu smrti. Konkrétně smrti dítěte, které určitě není se svým osudem smířené a chce žít. Touha po životě je tím, co Morrigan přiměje podepsat smlouvu mezi ní a Jupiterem, i když je sama přesvědčena o tom, že už ji nic nezachrání. Je seznámena se svým osudem a přesvědčena, že mu nemůže

¹⁹⁹ HOSECK, N. *The Morrigan: A Goddess of Fate, War, and Death* [online]. Ireland Wide, 2023. [cit. 07.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.irelandwide.com/the-morrigan/>

²⁰⁰ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 46

²⁰¹ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 51

uniknout. Jedná se o přesvědčení, ve kterém žila celý svůj život. Nicméně pořád je uvnitř ní malá část, která touží věřit.

„Of course she'd signed the contract, because it had been wonderful, *glorious* to pretend – just for five minutes – that it was all true.“²⁰²

Podepsání smlouvy představuje jistou formu úniku z reality, která je pro jedenáctileté dítě nesnesitelná. Morrigan si vytvoří v hlavě vlastní fantazii o tom, že přežije. Na Jupiterovu otázku nemůže tedy odpovědět jinak. Skutečnost, že tuto myšlenku poprvé vysloví nahlas, může také představovat její první vzpouru proti osudu a odhodlanost přežít.

I když Morrigan uteče Honcům z kouře a stínu, stále nemůže uvěřit tomu, že by mohla přežít Nejposlednější den věku. Po transportu do Nikdyše opět přemýšlí nad tím, jestli se už konečně jedná o to místo, do kterého se člověk dostane po smrti. Nechápe, jak je možné, že přežila svou vlastní smrt, i když jí jako prokletému dítěti bylo předurčeno zemřít. Jupiter jí říká, že její smrt měla nastat až o půlnoci a ona tím, že opustila svůj domov ještě před ní a transportovala se do Nikdyše, který leží v jiném časovém pásmu, obelhala smrt. Jedná se samozřejmě o pouhý výmysl. Nicméně Morrigan tomu uvěří a naplní ji to pocitem štěstí:

„But the words in her heart were *I'm alive*.“²⁰³

Motiv smrti se prolíná celou knihou. V některých situacích toto pojetí smrti působí až hororově či groteskně. V Morriganině domě se nachází místnost, kterou Morrigan nazývá *Síň nebožtíků*. Jedná se o pokoj, ve kterém se nacházejí portréty všech mrtvých členů rodiny. Morriganin portrét tam visí také. Nechali jej zhotovit ještě před její smrtí, poslední práce na něm probíhaly právě během Nejposlednějšího dne věku. Její nevlastní matka přispěchala, aby Morrigan mohla vzít míry potřebné k tvorbě rakev. Morrigan přistupuje ke smrti a ke všemu, co se kolem ní děje, s jistou chladností. Nevyjadřuje totiž žádné obavy kromě jediné, a to že její rakev bude růžové barvy. Morrigan uvažuje o své vlastní smrti v ironickém a morbidním smyslu, což je pro dítě nepřirozené. Poté, co se dozví pravdu o své existenci, u ní navíc panuje obava, že by ona

²⁰² TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 48

²⁰³ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 83

sama mohla být nositelem smrti. Morrigan odmítá být Divomorem. Pro ni je to stvoření, které zabíjí a ničí. Odmítá se stát vrahem jako Ezra Squall. Sám Squall se však považuje za pána smrti, protože má moc rozhodovat o životě druhých:

„Is that what you believe a Wundersmith is? An instrument of death? I suppose you're half right. Destruction and creation. Death and life. All tools within your grasp, once you know how to use them.“²⁰⁴

I když Nikdyuš kdysi vytvořili Divomorové, kvůli Squallovým hanebným činům na ně všichni obyvatelé Nikdyuše zanevřeli. Lidé Morrigan odsuzují, aniž by ji poznali, zpočátku nenalézají pochopení ani ve Společnosti, ve škole nebo v rámci své Jednotky. Profesor Onstald, který v závěru druhého dílu pomůže Morrigan na svobodu, i když ví, že sám nemůže přežít, vyjadřuje krátce po jejich seznámení myšlenku, že by vůbec neměla existovat:

„Your kind are ... all ... dead, ‘continued Professor Onstald. ‚And if they're ... not – ‘he blinked his watery eyes at her and took a long rasping breath – ,they should be.“²⁰⁵

Téma smrti je v dětské literatuře poměrně nové. Původně převažoval názor, že by se smrt neměla v příbězích pro děti objevovat. Nicméně obě autorky s tímto motivem ve svých dílech pracují. V současné době se v rámci fantastických příběhů pro děti a mládež nejedná o nic neobvyklého. Smrt provází oba hrdiny už od jejich narození. Harryho rodiče byli zavražděni a on sám měl zemřít ještě jako nemluvně, což mu připomíná jeho jizva, která symbolizuje také jeho propojení s Voldemortem. Na rozdíl od Morrigan se nemusel potýkat s obavami ze smrti už od svého raného dětství. Oba hrdinové zoufale touží po životě, zároveň ví, že svému osudu nemohou vzdorovat. Rozdíl je v tom, že se Harry dozví pravdu o svém osudu až v období dospívání. Ze Snapeových vzpomínek je zřejmé, že musí zemřít. Postava, která se s tímto faktem musí vyrovnat, je ale už téměř na prahu dospělosti. V případě Morrigan čtenář sleduje dítě mladšího školního věku, které se musí vyrovnat se skutečností, že za několik hodin již nebude existovat. Harry má odjakživa protivníka, kterému se může postavit, může bojovat, aby

²⁰⁴ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 356

²⁰⁵ TOWNSEND, J. *Wundersmith: The Calling of Morrigan Crow*. s. 96

uchránil svůj život. I poté, co se vydá na smrt a Voldemort zničí svůj vlastní viteál, má šanci se mu ještě jednou postavit a také vlastní nástroj, který ho činí Voldemortovi rovným – hůlku. Morigan nemá šanci se bránit. Kletba není protivníkem, nikým, s kým by mohla bojovat. Jako dítě kancléře v Zimořské republice k tomu nemá ani prostředky, ty nezíská ani svým vstupem do Společnosti, která ji v rámci jejího nadání nechce vzdělávat. Jedinou cestou, jak ochránit svůj život, který byl až do této doby v rukou Ezry Squalla, je se svým největším protivníkem začít spolupracovat a učit se od něj.

3.2.6 Škola a zkoušky

Motiv školy se objevuje v obou analyzovaných příbězích. Nejedná se o běžnou školu, tato instituce má za úkol především hrdiny naučit ovládat své nadpřirozené schopnosti. Slouží k tomu předměty speciálně zaměřené na rozvoj těchto schopností, dále předměty, které mají hrdinovi pomoci přežít ve fantastické společnosti. Proto se ani zkoušky, které hrdinové konají v rámci své školy, příliš nepodobají těm, které zná běžný čtenář ze své školní docházky. Základ tvoří znalosti, základní fakta, mnohem důležitější je však pro vykonání všech zkoušek hrdinův charakter. Jedná se o zkoušky morálního charakteru, které netestují hlavní hrdiny v rámci jejich znalostí, testují naopak jejich osobnost.

Vstup do Divínské společnosti je podmíněn vykonáním čtyř zkoušek. Může se jednat například o *Zkoušku projevu*, *Honbu za pokladem*, *Zkoušku nervovým zhroucením*. Na závěr přichází *Předváděcí zkouška*, účastníci musí předvést svůj grif, určitou dovednost, ve které vynikají. Zkoušky mají za úkol otestovat především vlastnosti kandidáta, jeho silné a slabé stránky. Radní na závěr popisují zkoušky pro tento rok a vlastnosti jimi testované následovně:

„ [...] We had the Book Trial, to see who was honest and quick-thinking. The Chase Trial, to see who was tenacious and strategic. The Fright Trial, to see who was brave and resourceful [...] “²⁰⁶

²⁰⁶ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morigan Crow*. s. 365

Pro to, aby se dítě dostalo do společnosti není klíčovým faktorem, jaké má nadání nebo dar. Důležitější je, jaké má vlastnosti. Žádné dítě, jakkoliv mimořádně nadané, by se nedostalo do Společnosti, pokud by neprokázalo, že oplývá také vlastnostmi výše zmíněnými, kterých si Společnost cení.

První, Sešitová zkouška, se skládá ze tří otázek, na které musí uchazeč upřímně odpovědět. Jedná se o následující otázky „*Proč se chtějí stát členy společnosti? Čeho se nejvíce bojí? Jak zajistí, aby na ně lidé vzpomínali?*“ Pokud uchazeči neodpovídají upřímně, jejich papír začne hořet. Morrigan se podaří uspět v první části Sešitové zkoušky. Ve druhé části musí předstoupit před radu a odpovídat na otázky ohledně Nikdyše a Svobodného státu. Neočekávají se od ní však nazpaměť naučené odpovědi. Očekává se, že uchazeč bude o otázkách přemýšlet a nebude pouze replikovat naučené informace. Morrigan uspěje až u poslední otázky, kdy se radní zeptá, kdy došlo k masakru na náměstí Odvahy. Místo, aby Morrigan radním sdělila datum této události, odpoví, že se jednalo o velmi pochmurný den v dějinách, který už se nesmí opakovat.

Další zkouška, která Morrigan čeká je *Lovčí zkouška*. Na tuto zkoušku se má dostavit s dvou až čtyřnohým zvířetem, které nelétá. Morrigan vykoná zkoušku s Fenestrou. Jedná se o velmi nebezpečnou zkoušku, na začátku musí účastníci podepsat dokument, ve kterém souhlasí s tím, že se vzdávají práva Společnost zažalovat, pokud by při zkoušce došlo k nějakému úrazu, klidně i smrtelnému. V Lovčí zkoušce nejde o rychlost. Cílem není dorazit jako první do cíle, nýbrž najít terč, který musí uchazeči zasáhnout svou dlaní, pokud se jim to podaří, budou připuštěni k další zkoušce. Existuje také deset speciálních zlatých terčů (pět viditelných, pět jich vypadá jako ty obyčejné), kdo uhodí do jednoho z nich, tak si, kromě postupu k další zkoušce, zajistí také místo na večeři s radními. Tento úkol nemá za cíl pouze otestovat fyzickou zdatnost svých uchazečů. Cílem je také zjistit, jací doopravdy jsou. Jsou praktičtí a vyberou si jeden z prvních terčů, aby si zajistili své místo na příští zkoušce? Nebo se naopak nebojí riskovat, mají rádi výzvy, jsou ctižádostiví a obyčejný terč jim bude málo? Zlaté terče čekají na náměstí Odvahy, čekají na nejodvážnější kandidáty. Morrigan ale prokáže svou odvahu zcela jiným způsobem, poté, co je další z účastnic shozena svým zvířetem a leží nehybně na zemi, rozhodne se dívku, která by dozajista neunikla smrti ušlapáním, zachránit. A to i přesto, že se jedná o kandidátku Baze Charltona, kterého Morrigan

nesnáší, a také za cenu toho, že se možná nedostane včas ke zlatým terčům. Rozhodnutí je těžké. Morrigan s Fenestrou už jsou blízko k jejich cíli, ke zlatému terči, který by Morrigan zajistil vítězství, nakonec však zvolí správně a pro kandidátku Baze Charltona, Cadence, se vrátí. Ne vždy je správné rozhodnutí zároveň tím nejlepším, které pro sebe mohou hrdinové udělat, Cadence Morrigan podrazí a sama uhodí do zlatého štítu. Morrigan to přinese nejen nové spojení, ale také poučení do života

„Why does everyone think valour and sportsmanship are going to win them any favours? We ´re testing for tenacity and ambition, not bloody niceness.“²⁰⁷

Dobré chování nebývá vždy odměněno a nespravedlnost potrestána. Morrigan je vyloučena ze zkoušek, ovšem jen do chvíle, než Cadence zhypnotizuje jednoho z pořadatelů a přesvědčí jej, že jiný účastník jednal podvodně. Zajistí tak Morrigan místo na další zkoušce. I když u hlavních hrdinů převažují kladné vlastnosti, Morrigan ani Cadence netrápí, že se do další části zkoušek obě dostaly podvodem. Je to jejich další záporný rys, který je přibližuje obyčejným smrtelníkům. Zachovávají se sobecky proto, aby si udržely své místo ve Společnosti.

Třetí zkouška, která Morrigan čeká je *Zkouška strachem*. Přichází zcela nečekaně během oslav dne Všech svatých. Morrigan a její kamarád Hawthorne se rozhodnou pomoci stařence, která uvízla v kanálu a tvrdí, že má zlomený kotník a nemůže se sama dostat ven. Poté, co Morrigan překoná svůj strach a sleze do kanálu, aby mohla paní pomoci dostat se ven, se ukáže, že se jedná právě o Zkoušku strachem. Morrigan je obklopena čarodějnicemi, které dle svých slov mají za úkol rozeznávat „[...] chrabré od chabých.“²⁰⁸ Autorka pracuje s motivem magické číslky sedm – zkoušku Morrigan zadává sedm čarodějnic. Ten večer mají uchazeči zažít dvě hrůzy – ta první bude viditelná, ta druhá je uhrane. Townsendová využívá typické hororové prvky a také prostředí. Zkouška začíná na hřbitově, jedná se o typické prostředí hororů, které vyvolává hrůzu. Morrigan se s pomocí Hawthorna ubrání mrtvolám, které vylézají z hrobů, sami musí skočit přímo do jednoho čerstvě vykopaného hrobu. Objevuje se tedy také motiv smrti, hrob představuje místo posledního odpočinku. Děti jsou nuceny

²⁰⁷ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 213

²⁰⁸ TOWNSEND, J. *Nikdyš: Zkoušky, jež podstoupila Morrigan Crowová*. Praha: Albatros, 2018. ISBN 978-80-00-05058-4, s. 295

překonat svůj strach ze smrti a skočit přímo tam, kde jednou jejich život pravděpodobně skončí. Druhá hrůza představuje pro každého účastníka něco jiného. Autorka tak poukazuje na jedinečnost každého dítěte. Každý jedinec má své vlastní obavy. Morrigan uvěří, že nezvládla zkoušku strachem a je pronásledována Honci z kouře a stínů. Paradoxně jí pomohou slova Ezry Squalla, která jí řekl při jednom ze setkání v hotelu Deucalion:

„Shadows are shadows, Miss Crow.

They want to be dark.“²⁰⁹

Morrigan si uvědomí, že jediný možný způsob, jak se Honcům ubránit je vyhledat světlo. Vyšplhá se tedy na pouliční lampu a tím dokončí svou Zkoušku strachem. Světlo odjakživa symbolizuje dobro. Stíny jsou služebníky Ezry Squalla, jsou temné. Jediná možnost, jak se jim tedy ubránit je zůstat na světle. Jedinou možností, jak se bránit zlu, je zůstat dobrým člověkem.

Poslední zkouška, Předváděcí, není už pro Morrigan zkouškou v pravém slova smyslu. Každý uchazeč na ní musí předvést svůj grif, svoje nadání. Morrigan stále neví, čím je právě ona výjimečná. Jupiter jí to nepoví, ale pomocí svého grifu ukáže radním, kdo Morrigan doopravdy je (Jupiter je Svědek, vidí věci takové, jaké doopravdy jsou, se vším, co k nim patří; například když se podívá na čajovou konvičku, nevidí pouze konvici s čajem, dokáže říct, kde ji vyrobili, kdo byl jejím prvním majitelem atd.). Radní jsou přesvědčeni, Morrigan skončí na prvním místě v seznamu uchazečů, kteří se dostanou do budoucí jednotky Divínské společnosti. Jelikož je Morrigan pro Společnost krajně nebezpečná, požadují, aby Jupiter sehnal devět ručitelů, což se mu také podaří. Poté už nic nebrání Morrigan ve vstupu do Společnosti.

Devět dětí se stane novými studenty Jednotky 919 Divínské společnosti. Význam číslovky devět se spojení s „[...] dokonalostí, konci i novými začátky.“²¹⁰

²⁰⁹ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 247

²¹⁰ DĚDIČ, J. *Význam čísla 9 – nový začátek* [online]. Institut numerologie, 2022. [cit. 07.03. 2024]. Dostupné z: <https://numerologie.cz/numeroblog/vyznam-cisla-9/>

Devět členů Jednotky přesně odpovídá tomuto popisu, každý z nich představuje pro společnost dokonalého kandidáta, který oplývá nejen neobvyklými schopnostmi, ale také vlastnostmi, kterých si Společnost cení. Pro každého z kandidátů také končí jedno období jeho života a začíná období nové, jako člena Divínské společnosti.

Prostředí školy se z části věnuje také kapitole o prostoru jiného světa. Jak již bylo zmíněno, nejedná se o běžné a bezpečné místo. Výuka se odehrává v Hrdonožkově domě, což samo o sobě opět naznačuje nadřazenost členů Divínské společnosti. Děti se do školy dostávají neobvyklým způsobem. Do jejich domovů byly umístěné dveře, které vedou na jejich vlastní zastávku Divodráhy. Odemykají se pomocí zlatého znaménka ve tvaru písmene D, které se každému z dětí objevilo na ukazováčku poté, co byly oficiálně přijaté jako noví členové společnosti. Jehlice je odlišují od ostatních obyvatel Nikdyše. Znaménko je viditelné pouze pro členy Divínské společnosti, kteří se tak navzájem poznávají. Dopravují se do školy ve svém vlastním vagonu, ve kterém dělá průvodčí Marina Cheeryová. Townsendová opět zvolila symbolické jméno. Úkolem slečny Cheeryové je svou Jednotku povzbuzovat, rozveselovat. Jejich vagon se nazývá *Vlak domů* a slečna Cheeryová jej vybavila tak, aby skutečně navozoval pocity domova. Členové jednotky stráví nyní pět let na nižším stupni. Během těchto pěti let bude slečna Cheeryová také plnit funkci jejich rádce, řešit požadavky ohledně školy a komunikovat s patrony a vedením školy tak, aby jim bylo umožněno, co nejlépe rozvinout svůj grif. Škola samotná opět přináší řadu záhad. V jejím čele stojí dvě ředitelky: slečna Dearbornová, ředitelka školy Světských umění, a slečna Murgatroydová, ředitelka školy Tajných umění. Jedná se o dvě osoby, které sdílí totéž tělo, které se proměňuje. Zajímavý je také způsob cestování po škole. V Bradavicích existují pohyblivé schody, v Morriganině škole se studenti přemísťují mezi několika poschodími gondolami.

V knihách Rowlingové jsou studenti rozřazeni do čtyř kolejí dle toho, jaké vlastnosti u nich odhalí moudrý klobouk. U studentů Divínské společnosti záleží na jejich nadání. Do školy Světských umění jsou řazeni studenti, jejichž grif se dotýká oblasti zdravotnictví, umění, sportu apod. Očekává se od nich, že jednou budou pro společnost přínosem a budou v ní oblíbení, díky čemuž zajistí financování Divínské společnosti. Do školy Tajných umění patří studenti, jejichž grif by mohl být užitečný při obraně společnosti. Do této školy jsou řazeni také studenti s nebezpečným grifem. Jedná se tedy

o různá nadání z oblasti nadpřirozena. Členové škol jsou od sebe odlišeni podobně jako v Bradavicích barvou svého oblečení. Všednost je symbolizována šedou barvou, jakou mají košile studentů studujících na škole Světských umění. Bílé košile patří studentům Tajných umění. Moudrý klobouk studenty vždy rozřadí spravedlivě, Morrigan je však přiřazena ke studentům Světských umění, místo toho, aby byla zařazena do školy Tajných umění, kam patří.

Studenty čekají na škole zajímavé předměty, například *Jak se chovat kradmo, unikat nebezpečí a ukrývat se; Jak navázat rozhovor s mrtvými; Umění výslechu* atd. Morrigan však zbyde na rozvrhu jediný předmět: *Dějiny ohavných činů Divomorů*, který vyučuje profesor Hemingway Q. Onstald. Později na žádost jejího patrona dostane celá Jednotka další společný předmět – *Jak se vyznat v Nikdyuši. Jak se zdárně pohybovat po nejbezpečnějším a nejsměšnějším městě Svobodného státu*. Zkoušek, které Morrigan čekají v rámci školy, není tento rok příliš. U profesora Onstalda se jedná o běžnou zkoušku, založenou na zapamatování všech nekalých činů Divomorů. Zkouška z předmětu *Jak se vyznat v Nikdyuši* více připomíná zkoušky, které Morrigan absolvovala, než se stala členkou Divínské společnosti. Je založena na týmové spolupráci. Jednotka je rozdělena do tří týmů. Nemohou si vybrat, s kým budou spolupracovat. Pokud selže kdokoliv z celé Jednotky, selžou úplně všichni. Jejich učitel, Mildmay, je odveze na neznámé místo v Nikdyuši a oni se musí dostat zpět a cestou nalézt tři klíče. Autorka znovu využívá magické číslovky, které jsou typické pro pohádkové příběhy – tři klíče, tři úkoly pro prince, tři úkoly v boji o Pohár tří kouzelníků. Morriganin tým bohužel zkoušku nesplní. Morrigan se dostane do smrtelného nebezpečí, je obklopena Kostrouny a nedokáže s nimi bojovat. Poprvé se v ní probudí touha použít svůj grif, což přivolá Squallovu Honce z kouře a stínů.

Vzdělání se Morrigan nedostává pouze v rámci školy. Své schopnosti rozvíjí za pomoci Ezry Squalla, který ji učí *Podlému umění dokonalého Divomora*. Každá dovednost, kterou si Morrigan osvojí má svůj vlastní název, zároveň ovládání diviny do jisté míry připomíná kouzlení. Morrigan se naučí *Podlému umění Nokturna*, tedy přivolávání diviny. Divina se přivolává pomocí písňe. Během lekce *Podlého umění Inferna* naučí Squall Morrigan ovládat oheň, který se uvnitř ní tvoří. Morrigan dokáže zapálit věci. Sama se zdokonaluje v přivolávání diviny ve skrytu Ufňukaného lesa, jedná se o její

formu vzdoru. Vzdoru dítěte, které bylo neprávem odsouzeno a kterému bylo odepřeno vzdělání, které potřebuje. Závěrečnou *Zkoušku věrnosti*, pátou v pořadí, složí Jednotka poté, co Morrigan celé Společnosti přizná, že je Divomora. Jak bylo zmíněno v kapitole o přátelství, celé Jednotka je vydírána a musí plnit požadavky, které vyžadují dávku sebezapření a obětování se. Posledním požadavkem je, aby Morrigan řekla celé Společnosti pravdu o tom, kým je. Morrigan to udělá, protože ví, že není jediná, kdo má tajemství, které musí být ochráněno. Další členka jednotky (Lambeth) je ve skutečnosti princeznou z Republiky, a kdyby se o jejím tajemství někdo dozvěděl, měla by velké problémy. Celou dobu strážila Jednotka tedy tajemství Lambethino, ne Morriganino. Morrigan se rozhodne říci pravdu, protože nedokáže ublížit Lambeth, tím prokáže svou věrnost Jednotce, stejně jako ji prokázali ostatní členové předtím, a zkouška je ukončena.

Hlavní hrdinové nekonají tedy pouze zkoušky týkající se jejich znalostí. Pobyt ve fantastickém světě a ve škole prověřuje zejména to, jací doopravdy jsou, jestli jsou odvážní, co všechno jsou ochotní obětovat pro druhé. Škola je nepřipravuje pouze na dospělý život a jejich budoucí povolání, slouží také jako příprava pro boj se zlem. V Bradavicích je k tomu určený předmět *Obrana proti černé magii*. Morrigan se prozatím o schopnostech Divomora a možnostech obrany dozvídá pouze od Ezry Squalla, který ji učí tzv. *Podlému umění dokonalého Divomora*. Lze očekávat, že v průběhu dalšího dílu dojde ke změně průběhu jejího vzdělávání, protože se Morrigan na konci druhého dílu stala studentkou školy Tajných umění, která se zaměřuje na obranu Divínské společnosti. Pravděpodobně se tedy Morrigan bude učit bojovým technikám a také tomu, jak ovládat divinu a pracovat se svým grifem.

Harry Potter nalézá ve škole také svůj domov. V Divínské společnosti se nejedná o internátní školu, Morrigan a další členové její Jednotky se každý večer vracejí domů ke svým rodinám. Morrigan nachází domov v hotelu Deucalion, který vlastní Jupiter. Podrobněji se tématu domova a rodiny věnuje následující kapitola. Ve druhém díle je naznačeno, že po dokončení nižšího stupně mohou studenti také přebývat v prostorách Hrdonožkova domu. Je tedy možné, že i Morrigan se v dalších dílech spolu se svojí Jednotkou ubytuje v prostorách školy.

V rámci obou světů se hlavní pozornost upírá na školy, které navštěvují hlavní hrdinové, ani v jednom případě se však nejedná o jediné školské zařízení v rámci jiného světa. Poháru tří kouzelníků se účastní také studentky z Krásnohůlek a studenti Kruvalu. V rámci Nikdyuše také existují jiné školy, pro děti, které se nedostaly do Společnosti, nebo nechtěly být jejími členy, například Jack navštěvuje Šedinovu školu pro slibné mladé muže.

3.2.7 Láska, rodina

Morriganina rodinná situace je bezútěšná. Její rodinu tvoří otec Corvus Crow, o matku Morrigan přišla. Její další jedinou pokrevní příbuznou, která v příběhu vystupuje, je její babička. Se svojí rodinou toho Morrigan nemá příliš společného. Již na začátku příběhu je zmíněno, že kromě černých vlasů a křivých nosů spolu dcera a otec nemají příliš společného. Otec je ve vztahu k Morrigan velmi chladný, nedává jí najevo žádné city. Zdá se, že se ho nedotýká ani blízká smrt jeho jediného dítěte, dokonce Morrigan odmítá platit soukromého učitele, neboť je to dle jeho slov naprosté plýtvání penězi:

„Yet *paying* for an education seems rather pointless when this particular childhood is about to be *cut short*. Personally I think we should never have bothered in the first place. I'd better off sending my hunting dogs to school; they've got a longer life expectancy and are much more useful to me.“²¹¹

Z výše citovaného je patrné, že Corvus Crow ke své dceři nechová vřelé city. Jeho jméno je symbolické a opět odkazuje ke krkavcům, tedy symbolům smrti. Motiv smrti lze spatřovat také v absenci jeho otcovských citů. Jediný, komu projevuje náklonnost, je Morriganina nevlastní matka Ivy, která je vzhledově pravým opakem Morrigan a její rodiny. Dle Morrigan je Ivyn vzhled jedním z důvodů, proč si ji otec vybral. Velmi mu záleží na dobré pověsti, a to zejména kvůli volbám. Přítomnost dítěte, které způsobuje jedno neštěstí za druhým, je nežádoucí. Tak je také s Morrigan často nakládáno, členové rodiny ji přehlížejí, nevěnují jí pozornost. Když požádá svého otce, aby se společně s ním

²¹¹ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 11

mohla zúčastnit Dne předkládání nabídek, je okamžitě odmítnuta. Corvus nechápe, proč by to Morrigan mělo zajímat, když stejně brzy zemře.

„I just – ‘Morrigan paused, suddenly unsure. ,Well, it *is* my birthday this week. It could be my birthday present. ‘Her family continued to stare blankly, which confirmed Morrigan’s suspicions that they’d forgotten she was turning eleven the day after tomorrow. “²¹²

Morriganina rodina dokonce ani nebere v potaz její narozeniny. Corvus souhlasí, že vezme Morrigan s sebou na Den předkládání nabídek, pouze proto, že se jeho rádcové domnívají, že ho fotka s dcerou, která brzy zemře, dostane na titulní stránku novin. Tento vynucený skutek má tedy Corvuse v očích veřejnosti polidštit. Rodina mu paradoxně slouží jako prostředek, kterým se může veřejnosti přiblížit a ukázat jí tak svoji zranitelnou stránku osobnosti, která ale bohužel v realitě vůbec neexistuje. Ani poslední Morriganiny chvíle s rodinou před tím, než odcestuje do jiného světa neprobíhají idylicky. V den, kdy má zemřít, její nevlastní matka oznámí, že čeká dítě. Ivy o tomto dítěti hovoří jako o nové dceři a vnučce, která zaujme Morriganino místo.

Nový domov nachází Morrigan v prostředí hotelu Deucalion, jehož majitelem je právě Jupiter. Deucalion je vybaven rozličnými místnostmi, například kouřovým salónek, který neslouží ke kouření. Dým/kouř, ve kterém návštěvník tohoto pokoje pobývá, u něj navozuje určitou náladu. Mění se také Morriganin pokoj. Zpočátku je to obyčejná, holá místnost se základními kusy nábytku, čím déle je však Morrigan jeho obyvatelkou, tím více se jí přizpůsobuje. Mění se jeho vybavení, a dokonce i tvar a velikost.

„ [...] - and for the first time ever, Morrigan Crow felt that she was in exactly the right place. “²¹³

Jupiter a všichni ostatní obyvatelé hotelu se postupně stanou její novou rodinou. Jupiter je také jediný, od koho Morrigan dostane dárek k narozeninám. Dárek má pro Morrigan velkou hodnotu zejména proto, že její narozeniny bývaly přehlížené. Morrigan v novém prostředí zažívá pocity, které ještě nikdy předtím neměla možnost pocítit.

²¹² TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 21

²¹³ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s.144

Jupiter je na ní pyšný, obdivuje ji, když sama poprvé skočí s deštníkem, aby se vznášela vzduchem s ostatními obyvateli Nikdyuše. Má slzy v očích, když se koná uvítání do Divínské společnosti a ona slavnostně skládá slib. Nahrazuje jí tím rodiče, o které přišla. Její matka zemřela ještě před začátkem prvního dílu a otec je přesvědčený o tom, že je jeho dcera mrtvá. Rok na to pro ni obyvatelé Deucalionu připraví velkolepou oslavu narozenin, první, kterou Morrigan zažila.

Motiv narozenin a narozeninové oslavy se objevuje také v příbězích o Harrym Potterovi. Harry se dočká první narozeninové oslavy také až v prostoru jiného světa. Do té doby jsou jeho narozeniny, obdobně jako ty Morriganiny, všem okolo lhostejné. Stejná situace nastává v období Vánoc, které jsou pro mnoho dětí nejšťastnějším obdobím z celého roku. V Morriganině rodině nebylo zvykem příliš obdarovávat druhé. Morrigan je šťastná, když u sebe v pokoji o Vánocích objeví punčochu plnou dárků a vzpomíná na to, jak od Corvuse místo dárku obdržela seznam, ve kterém byly zapsány všechny škody, které způsobila, a odškodné, které za ně musel Corvus zaplatit.

I když hlavní hrdinové vyrůstali u svých rodin, příbuzných, nedostávalo se jim vřelého přijetí a lásky. Nejšťastnější chvíle jejich dětství se pak paradoxně odehrávají v odloučení od jejich skutečných pokrevních příbuzných. Jak již bylo rozebíráno v rámci teoretické části této práce, většina příběhů pro děti bývá zasazena do školního prostředí zejména z toho důvodu, že škola pro děti představuje bezpečné prostředí plné jistot a vnitřního řádu, který děti vyhledávají. Obojí naleznou hlavní hrdinové až v prostoru jiných světů. Navzdory tomu, že je v tomto prostředí čeká také řada nebezpečí, které by jim možná nikdy nehrozilo, kdyby zůstali součástí svého původního světa, poprvé za svůj život nalézají jistotu a prožívají pocit sounáležitosti.

Morriganina nová rodina nebude ale tvořena pouze obyvateli hotelu Deucalion. Když Jupiter Morrigan zasvěcuje do fungování Divínské společnosti, zdůrazňuje jí, že tato společnost funguje zejména jako rodina. Novou rodinu pro Morrigan bude tedy představovat hlavně její Jednotka. Morrigan se touží stát členkou Společnosti, aby měla tohle všechno. Když koná Sešitou zkoušku upřímně přiznává, že to, co od Divínské společnosti očekává, je právě rodina. Touží po tom někam patřit, být součástí nějaké skupiny. Zároveň se přiznává k tomu, že největší strach má právě ze zapomnění. Lhostejnost, se kterou k ní přistupovala její rodina, v ní vyvolala pocit, že by její příbuzní

nejraději zapomněli, že někdo takový jako Morrigan vůbec existoval. Myšlenka na návrat do Republiky Morrigan děsí. Velký strach má z Honců z kouře a stínu, dokázala by jí její rodina vůbec ochránit? A jak by reagovali na to, že je Morrigan živá?

Když se Morrigan vrátí do svého světa pomocí Pavučinové dráhy, nikdo z přítomných ji nemůže vidět, pokud si to ona sama nepřeje. Po návratu do svého „domova“ vidí úplně jinou rodinu než tu, kterou opouštěla. Její otec je najednou velmi společenský, usmívá se a pořádá večírky. Obývací pokoj je plný rodinných fotografií Corvuse, jeho ženy a jejich dvojčat – díky tomu Morrigan zjistí, že má dva bratry. Jediný, s kým dokáže promluvit je její babička, která chce, aby se Morrigan vrátila zpět do Nikdyše, protože pro ni není v Republice bezpečno. Babička představuje jediného člena rodiny, kterému nebyl lhostejný Morriganin osud. Snažila se ji ochránit, a proto podepsala smlouvu s Jupiterem, aby se Morrigan mohla stát jeho kandidátkou. O návrat do Nikdyše ji žádá také Jupiter, neboť on, Jack, Fenestra a ostatní obyvatelé Deucalionu jsou teď její rodinou. Corvus zaslechne Morriganino jméno, velmi ho to rozčílí a žádá svou matku, aby jej už nikdy nevyslovovala. Jejich rozhovor zakončí následovně:

„The name is dead.“²¹⁴

Poté, co Morrigan zvládne projít všemi zkouškami, obdrží zlatou jehlici člena Divínské společnosti. S ní by měla získat také přátelství, rodinu, jistotu a pocit sounáležitosti.

„The imprint felt different; it was a part of her. And it proved that she was a part of something important, something bigger than just herself. A family.“²¹⁵

Zlaté znamení ve tvaru písmene D se objeví na prstu každého člena Divínské společnosti. Členové společnosti jsou také jediní, kdo toto znamení může vidět. Je to jejich skrytý znak, podle kterého se poznávají, symbol pro Divínskou společnost. Zároveň se jedná o trvalé znaménko, jehlici nebo deštník, tedy předměty, kterých si Morrigan momentálně nejvíce cení, je možné zničit, znaménko se stává součástí jich samých. Stejně tak, jako by se jejich částí měla stát celá Společnost. Morrigan si, i přes všechna

²¹⁴ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 295

²¹⁵ TOWNSEND, J. *Wundersmith: The Calling of Morrigan Crow*. s. 40

tato znamení, že je členkou Společnosti, není jistá tím, jestli do ní opravdu patří, zda bude přijata, i když je tím, kým je.

„You have just as much right to be in the Society as they do, Mog, ‘he said, as if he’d read her mind. He leaned in, dropping his voice to a whisper. ,More, really. Don’t forget who finished the Show Trial in the number one spot on the leaderboard. ‘He paused for a moment, then added, ,It was you. In case you actually did forget. “²¹⁶

Jupiter opět stojí na její straně a ujišťuje ji, že má stejné právo na to stát se členkou Společnosti jako všichni ostatní. Také jí připomíná, jak výjimečná je, neboť se v seznamu uchazečů díky svému neobvyklému grifu umístila na prvním místě. Morrigan doufá, že ji Divínská společnost a také její Jednotka přijmou. Rodina a přijetí je však něco, čeho už se jí dostává, a to v hotelu Deucalion. Tam se uchyluje, když má problémy, cítí se zde v bezpečí, doma:

„Her terrible first week at Wunsoc began fading to a memory. She was *home*. “²¹⁷

Rodina a láska jsou jedny z nejdůležitějších motivů, které provází oba analyzované příběhy. Je to právě láska, která zachrání životy hlavních hrdinů. Harryho zachrání oběť jeho matky, Morrigan zase rozhodnutí babičky. Oba hlavní hrdinové pocházejí z nefunkčního prostředí, kde se jim nedostává potřebného přijetí a pochopení. Rodinu, která jim toto nabízí, získávají až v prostředí neznámého světa. Život v tomto světě je plný nebezpečí a nástrah, zároveň se však jedná o jediné místo, kde mohou nalézt přijetí a naplnit své osudy.

²¹⁶ TOWNSEND, J. *Wundersmith: The Calling of Morrigan Crow*. s. 40

²¹⁷ TOWNSEND, J. *Wundersmith: The Calling of Morrigan Crow*. s. 106

3.3 Harry Potter a Morrigan Crowová

Tato část diplomové práce bude závěrečným zamyšlením nad osudy hlavních hrdinů analyzovaných knižních příběhů. Budou zdůrazněny rozdíly mezi nimi, stejně tak jako motivy opakující se v rámci obou příběhů. Prostor bude věnován adaptaci hlavních hrdinů na zcela nové prostředí.

Oba hlavní hrdinové poměrně rychle přivyknou novému prostředí a stanou se jeho součástí, což je dáno hlavně tím, že přicházejí ze světů, do kterých nezapadají. Určitou svou vlastností vždy vynikají, a proto nemohou svůj život žít plnohodnotně v obyčejné společnosti. Hrdiny analyzovaných sérií spojuje také jejich rodinný osud. Oba pocházejí z nepříliš laskavého prostředí. Lidé, se kterými vyrůstají, jsou možná jejich pokrevními příbuznými, ale neprojevují vůči nim žádné city. Pro hlavní hrdiny tedy není těžké opustit rodinu, která neplní své základní funkce. Pravou rodinu a pocit sounáležitosti nacházejí oba až ve fantastickém světě, do kterého skutečně patří.

Jak již bylo zmiňováno v rámci analýzy, kouzelnický svět přijme Harryho okamžitě, není pro něj tak obtížné stát se součástí fantastického společenství jako pro Morrigan. I když jsou oba hrdinové zcela jedineční, a to jak v obyčejných, tak i v jiných světech, přesto se od sebe liší. Morrigan přitahuje pouze negativní pozornost členů Společnosti, naopak Harry je vnímán jako hrdina kouzelného světa, každý jej obdivuje. Kouzelníci jsou mu vděční za to, že je Pán zla pryč. Nicméně pro oba hlavní hrdiny je v prvních chvílích těžké uvěřit, že by mohli být opravdu tak výjimeční a důležití, jak ve svém světě jsou. To je dáno právě nevlídným rodinným prostředím, ze kterého pocházejí. Oba hrdinové se dostávají do světa, který se liší od všeho, co doposud poznali. Oba jsou zvědaví, chtějí se učit, umět ovládat své schopnosti a porozumět světu, který je nyní jejich domovem.

Srovnávat vývoj postav hlavních hrdinů je v tuto chvíli nemožné, s oběma postavami se čtenář setkává ve věku jedenácti let. Příběhy Rowlingové sledují osudy Harryho Pottera až do jeho dospělosti, poslední kapitola zobrazuje hlavního hrdinu jako dospělého muže, který je ženatým otcem několika dětí. Analýza příběhů Townsendové se naopak týkala pouze prvních dvou dílů této fantastické série, které byly publikovány v době, kdy diplomová práce vznikala. Lze předpokládat, že také Townsendová, po vzoru

Rowlingové, představí svou hlavní hrdinku v dospívajícím věku a možná dá čtenářům možnost nahlédnout i do jejího dospělého života. Zatím lze však v rámci porovnávání pracovat jen s dětskou verzí hlavních hrdinů.

Obě autorky ve svém díle hojně využívají humor, jehož funkcí je získat dětského čtenáře, a zároveň zvýšit autenticitu dětského světa, který je sám o sobě plný her a zábavy. Dětské postavy obou analyzovaných hrdinů působí velmi opravdově. Jednají a reagují jako děti. Nechají se uchvátit Vánoce, rády porušují pravidla atd. I když se jedná o hlavní kladné hrdiny, mají své negativní vlastnosti a slabé stránky, což je dozajista také přibližuje současnému čtenáři.

Obě autorky mají tendenci prostřednictvím svých příběhů přenášet na čtenáře jistá morální poselství. V rámci obou příběhů je důležitý motiv přátelství. Autorky s pomocí hlavních hrdinů učí dětské čtenáře tomu, že přátelský vztah je důležitý a lidé si musí pomáhat. Dalším poselstvím může být vítězství dobra nad zlem. V případě Harryho Pottera se jedná o konečné vítězství, Morriganina postava zažívá teprve dílčí vítězství ve svém boji s padouchem/zlem. Obava z padoucha a uvědomění si nevyhnutelnosti budoucího konfliktu je dalším motivem, který hrdiny spojuje. Zajímavé je, že téma rozhovoru hlavních hrdinů s postavami zastávajícími funkci jistých mentorů ve fantazijním světě je v závěru obou prvních dílu takřka totožné. Obě postavy vyjadřují obavu ze svého nepřítele a z možnosti, že by se s ním měly ještě v budoucnu setkat.

„ He'll be back, won't he? 'she asked quietly. „Squall. He'll come back. With his monsters. ‘

Jupiter's face was grim. „I imagine he'll try. “²¹⁸

„ [...] Well, Voldemort's going to try other ways of coming back, isn't he? I mean, he hasn't gone, has he? ‘

²¹⁸ TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. s. 370

,No, Harry, he has not. He is still out there somewhere, perhaps looking for another body to share ... not being truly alive, he cannot be killed [...]“²¹⁹

Jejich „mentorové“, Brumbál a Jupiter, pro ně sice představují jistotu, ani oni je však nedokáží uchránit před jejich úhlavním nepřítelem. Brumbál a Jupiter znají celou pravdu o osudech hlavních hrdinů. Jupiter od první chvíle ví, že je Morrigan Divomorem, proto si ji také vybral. Brumbál si je vědom toho, že Harry bude muset zemřít, neboť je jedním z viteálů Voldemorta. Oba však tyto podstatné informace před hlavními hrdiny zatajují a čekají na chvíli, kdy si budou jisti, že se s tím jejich mladí svěřenci dokáží vyrovnat, přijmout svůj osud a rozhodnout se správně.

Harry i Morrigan se s řadou tajemství, týkajících se jich samotných, vyrovnávají jen stěží. Chtějí znát pravdu o své minulosti a svém osudu. To do vztahu k jejich mentorům přináší řadu konfliktů, a i když se Jupiter s Brumbálem obávají, že se hlavní hrdinové se svým osudem nedokáží ve svém mladém věku zcela vyrovnat, opak je pravdou. Možná v první chvíli svou podstatu a osud odmítají, nakonec jsou ale odhodláni udělat vše pro to, aby splnili to, k čemu byli předurčeni. Svoji cestu si tedy každý hrdina musí najít sám. Jak je pro tento typ příběhů charakteristické, postavy dospělých mohou ty dětské nasměrovat a pomoci jim při plnění jejich úkolů, jsou to ale dětské charaktery, které jsou vždy o krok napřed a na nichž závisí záchrana světa.

Pro oba příběhy je charakteristický motiv smrti a s ním spojená jistá hororovost příběhu. Autorky ve svých dílech nepotřebují strašidelné bytosti, které by příběhu dodávaly hororový nádech, neboť největší hrůza spočívá v osudu obou hlavních hrdinů. Jedná se o děti, které jsou předurčené zemřít. V příbězích o Harrym Potterovi motiv smrti doprovází smutek a zoufalost, pocit konečnosti. Postupem času, jak hlavní hrdina dospívá, se jeho myšlenky stávají stále hlubšími. Harry si uvědomuje konečnost lidského života. Smrt není tím, čeho se nejvíce bojí. Vyjde vstříc smrti v momentě, kdy je přesvědčen, že svým činem může zachránit životy svých blízkých. Nejvíce se tedy bojí ztráty toho, co je pro něj v životě nejcennější – blízké osoby, domov, svět, jaký zná, kterému nevládne zlo. Morrigan takto o smrti nepřemýšlí, což je do jisté míry ovlivněno

²¹⁹ ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Philosopher's Stone*. s. 320

jejím věkem. Morrigan se obává smrti, chce žít jako každé jiné dítě. V rámci analýzy bylo také zmiňováno, že ke své vlastní smrti přistupuje s morbidním humorem. Protiklad ke smrti tvoří láska, která jediná jí může vzdorovat a která ovlivní také osudy hlavních hrdinů.

Hlavní hrdinové, ač v některých věcech rozdílní, sdílejí podobný osud. Autorky využívají prvků gotické literatury a spolu s pohádkovými motivy je spojují ve fantastické příběhy o výjimečných dětech, které své místo nacházejí v neznámé společnosti, jejíž součástí se nakonec samy stanou.

Závěr

Tato diplomová práce zpracovávala srovnávací analýzu dvou oblíbených fantastických sérií. Jednalo se o úspěšnou fantasy sérii o Harrym Potterovi, jejíž autorkou je J. K. Rowlingová. Příběhy o Harrym Potterovi jsou stále velmi oblíbené (o čemž svědčí neustálý zájem fanoušků o nové filmové adaptace a literární příběhy z prostředí kouzelnického světa Rowlingové), i když od vydání prvního dílu už uplynulo téměř třicet let. První díl knižní série *Nevermoor*, se kterou bylo dílo Rowlingové porovnáváno, byl publikován dvacet let po vydání první knihy o Harrym Potterovi. Jedná se knižní debut australské spisovatelky J. Townsendové.

Samotná srovnávací analýza zmiňovaných děl vycházela z teoretických východisek zpracovaných v první části diplomové práce. Byly zpracovány základní charakteristiky pohádek, gotické literatury a fantastické literatury. Pozornost byla věnována také vývoji zmiňovaných žánrů. Analýza zpracovávala následující motivy: věštba, výlučnost hlavního hrdiny; prostor jiného světa; přátelství, pomoc a překážky; nepřítel; smrt; škola a zkoušky; rodina a láska. Na základě této analýzy bylo dokázáno, že v dílech obou autorek lze nalézt mnoho podobností.

Townsendová čerpala při tvorbě svých děl inspiraci právě z děl Rowlingové. Oba příběhy popisují osudy jedinečných dětských hrdinů, kteří se určitým portálem dostali do fantastického světa. V tomto světě na ně čekala řada překážek, včetně jejich životních nepřátel. Porovnání motivu nepřítele v rámci analyzovaných příběhů bylo problematické, neboť Harry znal svého úhlavního nepřítele už od počátku své školní docházky v Bradavicích. Voldemort představoval čiré zlo, zabil Harryho rodiče a Harry jej nedokázal vnímat jinak než jako svého nepřítele. Jinak tomu bylo v příbězích o Morrigan. Padoucha zde zpodobnil Ezra Squall, který se Morrigan představil jako pan Jones, nejprve se tedy vydával za svého zaměstnance. Morrigan v něm zpočátku neviděla nepřítele, ale naopak ho měla za svého rádce, který byl vždy ochotný ji vyslechnout. Když se o něm hlavní hrdinka dozvěděla pravdu, jejich vztah se změnil. Ezra Squall začal pro Morrigan náhle představovat hlavního protivníka, sama autorka však v rámci svého příběhu několikrát naznačila, že Ezra Squall není tím, koho by se Morrigan měla obávat

nejvíce. Pravého padoucha tedy pravděpodobně odhalí až další knihy z této série. Nicméně se ukázalo, že pouze fantazijní svět je schopný poskytnout hlavním hrdinům opravdové štěstí ve formě lásky, přátelství a milujícího domova, jež oba postrádali.

Obě autorky zasadily své příběhy do školního prostředí, které je u dětských čtenářů velmi oblíbené. Dětský hrdina se na své cestě za vítězstvím nad zlem setkal v rámci těchto příběhů také s různými typy zkoušek. Analýza prokázala, že se ne vždy jednalo o zkoušky typické pro školní prostředí. Nejdůležitější zkoušky se netýkaly ověřování faktických znalostí a dovedností, jednalo se naopak o zkoušky charakteru. O osudech hlavních hrdinů rozhodovaly především jejich vlastnosti a skutky. V tomto přístupu lze nalézt morální poselství, které se autorky s pomocí svých knih, věnovaných především dětským čtenářům, snažily předat. Mimo důležitost činů a správných rozhodnutí obě autorky ve svých dílech zdůrazňovaly především motiv přátelství a lásky. Jedná se o motivy, které tvořily protiklad ke zlu, jež hlavní hrdiny obklopovalo. Opět lze hovořit o snaze autorek vychovat dětského čtenáře tím, že zdůrazní důležité životní hodnoty. Bez lásky a přátelství by ani jeden ze zmiňovaných hrdinů nebyl schopen porazit svého úhlavního nepřítele, patrně ani přežít. Oba příběhy provázely také motiv smrti, který spojuje tyto knihy s tradicí gotického románu.

Rozbor vybraných děl Rowlingové a Townsendové tedy prokázal shodu v rámci analyzovaných motivů. Townsendová využívala ve svém díle obdobných motivů jako Rowlingová. Příběhy byly postaveny na stejném základu. Hlavní postavou bylo výjimečné dítě, které vyrůstalo v neláskyplném prostředí a bylo odsouzeno zemřít v mladém věku. Jako záchrana se jevila cesta do jiného světa plného záhad a nadpřirozena.

Závěrečná kapitola diplomové práce se zabývala srovnáním obou hlavních hrdinů a shledala několik rozdílů týkajících se jejich osudů. I když oba příběhy provázela smrt, u hlavních hrdinů bylo možné pozorovat rozdílný přístup ke smrti jako takové. Jiný byl také způsob vyrovnávání se s vlastní smrtí. Jak již bylo řečeno v rámci poslední kapitoly, toto srovnání bylo velmi obtížné, a to z toho důvodu, že jedna z analyzovaných sérií ještě není dokončena. Vzhledem k mnoha nalezeným shodám lze však předpokládat, že se Moriganin příběh bude vyvíjet stejným směrem, jako tomu bylo u Harryho Pottera, tedy že se čtenář v závěru série dočká šťastného konce a vítězství dobra nad zlem. Morigan tohoto vítězství pravděpodobně dosáhne také v rámci svého adolescentního věku,

stejně jako Harry Potter, neboť autorka plánuje ještě několik knižních pokračování a je nepravděpodobné, že by Moriganin příběh pokračoval ještě po ukončení její školní docházky.

Obě autorky zpracovávají obdobné téma. Z analýzy vyplývá, že se Townsendová inspirovala dílem slavnější Rowlingové. Každá z autorek však téma jiného světa a dětského hrdiny, který bojuje o přežití, uchopila svým originálním způsobem. Poté, co Townsendová svoji fantastickou sérii dokončí, bude možné provést hlubší analýzu obou děl. Prozatím lze konstatovat, že se jedná o díla, která jsou si ve své podstatě velmi podobná.

Summary

The diploma thesis dealt with the comparison of two popular book series from the space of the other world. First, the image of other worlds was theoretically processed within the framework of literary genres. The characteristic signs of these genres can also be found in the analysed works.

The diploma thesis followed up with the genre of fairy tales, while the main emphasis was placed on its characteristic features (especially those with which the authors of the analysed series also worked, e.g. happy ending and magic numbers). After that, attention was paid to the features of Gothic literature as well as to the development of this genre. Since the analysed stories are primarily intended for children's readers, part of the chapter on Gothic literature was also devoted to elements of Gothic literature that can be found in children's literature. Again, these were motifs with which the authors of the analysed series also worked. The information thus became the starting point, especially for the practical part of the thesis. The last genre that the diploma thesis dealt with was fantasy. The chapter on fantasy focused on the basic features of this popular literature, and a separate sub-chapter was dedicated to the genres of fantastic literature and its position within children's literature. This part of the thesis drew from the sources listed in the list of secondary literature.

The theoretical part of the work was concluded with a separate chapter dedicated to the authors of the analysed series. While information about Rowling's life is readily available due to her immense popularity, not much is known about the author of the *Nevermoor* fantasy series. Therefore, many different sources, including newspaper articles, were used in this part of the thesis. Chapters devoted to Rowling and Townsend summarized information about their lives and major artistic achievements.

The comparative analysis itself was dedicated to comparing the following motifs: prophecy, uniqueness of the main protagonist; space of the other world; friendship, help and obstacles; enemy; death; school and exams; family and love in the *Harry Potter* and *Nevermoor* fantasy series, first exploring the themes mentioned within the Harry Potter

stories, then deflecting towards the analysis of themes from the Nevermoor setting. Part of the analysis of the *Nevermoor* book series was also a comparison with the older, more well-known series of *Harry Potter*.

The first part of the analysis dealt with the exclusivity and predestination of the protagonist which was based on the fact that both protagonists were unique. Their role in life could not be fulfilled by anyone else. Despite this, both were accepted differently within other worlds. Harry was celebrated, while Morrigan was damned. The authors worked with the same motifs, but each handled the motif of uniqueness in their own way. Harry's uniqueness provided him a solid place in the wizarding world. Unlike him, Morrigan was almost expelled from the Society due to her abilities. This chapter also dealt with the motif of fate, which, while initially appearing to be predetermined, could be altered through the actions of the characters.

This diploma thesis places a great emphasis on the space of other fantastic worlds. The main point was the protagonist's journey to another world. The analysis showed the heroes transfer from the ordinary to the fantastic world using a portal. It is interesting that both authors used train transport in their books. This part of the analysis also explored how the fantasy world routinely operated. Since *Harry Potter* is a closed book series, it is possible to describe the functioning of the wizarding society better than the functioning of the Wondrous Society. However, within both series, numerous questions about the functioning of other worlds will likely never be answered. There are still motifs that are surprising or not fully understood by the reader. The reader has to accept them as part of the new world, as well as the two main characters must.

Further, motifs that stood in opposition were discussed, namely friendship and enemy. Friendship was an important motif in both analysed series because without the help of their friends and loved ones, the protagonists would not be able to overcome the obstacles that fate put in their way. It is therefore a motif that connected the two works, just as the character of the villain that the main heroes must resist. A certain difference was found in the character of the villain, especially in the approach of the main enemies to the heroes. Voldemort wanted to kill Harry. This was his main aim. According to the prophecy, one of them had to die. In contrast, Squall wished to work

with Morrigan and wanted to teach her. He chose her as his heir. The character of Squall did not have such a terrifying impression as the character of Voldemort.

Part of the analysis of both works was also devoted to the motif of death. The motif, which until recently did not belong to literature for children and young people. However, in both stories, it had an important role. Death was something that accompanied both heroes throughout their lives. They had to fight for their survival just like any other person. The difference was that these main characters were predestined to die at childhood/young age. The analysis also followed the way the main characters dealt with death. Harry Potter concluded that he could not escape his death and voluntarily gave himself up to Voldemort. Thus, the story also contained the motif of self-sacrifice, the main character realized that he had the power to save the whole world if he was willing to sacrifice his life for it. Morrigan's approach was different. She did not consider that she would willingly face death. Nevertheless, the motif of self-sacrifice can be observed here as well. In the moment Morrigan came in front of the Society and told everyone the truth about her knack, she risked at least expulsion from the Society and loss of safety. In opposition to the motif of death stood the motif of love, which had the power to protect a person from death. Harry's mother's sacrifice saved the infant's life. If Morrigan's grandmother hadn't signed the contract with Jupiter, Morrigan would not have been able to become a member of the Society.

The authors dealt with the motif of love in a similar way. Equally important was the motif of family, which the protagonists only found within the framework of fantastic worlds, as they both came from an unloving environment. The school brought security and family to both of them in another world. Harry spent the whole school year in the school castle. He also found friends at the school, who would eventually become his family. Although Morrigan was not staying directly in the school building, the school was part of the Society, which should become Morrigan's family and support later on. For now, she is building close relationships at least within her Unit 919 to which she was assigned. The theme of the school was also related to the theme of the exams that the protagonists had to pass during their schooling. Among the traditional exams that tested the hero's knowledge, those that tested the hero's character stood out (especially the courage, the sense of justice, and the strength of his friendship). In both worlds,

successful could only be the one who proved that he abounded not only with knowledge but also with brave qualities.

The final chapter dealt with the comparison of the two main characters. Since one of the examined series is not finished yet, the development of the main characters and their approach to their destiny can only be followed within two years. Therefore, this chapter comes with the belief that a full comparison is not possible at this time, but it can be the aim of future analysis.

Seznam literatury

Primární literatura

- ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Philosopher's Stone*. London: Bloomsbury Publishing, 2014. ISBN 978 1 4088 5565 2 32
- ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Chamber of Secrets*. London: Bloomsbury Publishing, 2004. ISBN 978 0 7475 7361 6
- ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Prisoner of Azkaban*. New York: Scholastic Press, 1999. ISBN 0-439-13635-0
- ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Goblet of Fire*. London: Bloomsbury Publishing, 2014. ISBN 978 1 4088 5568 3
- ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Order of the Phoenix*. New York: Scholastic Press, 2003. ISBN 0-439-35806-X
- ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Half-Blood Prince*. New York: Arthur A, Levine Books, 2005. ISBN 0-439-78454-9
- ROWLING, J. K. *Harry Potter and the Deathly Hallows*. New York: Arthur A, Levine Books, 2007. ISBN – 13: 978-0-545-02936-0
- ROWLING, J. K. *Harry Potter a Kámen mudrců*. Přeložil V. Medek. Praha: Albatros, 2001. ISBN 80-00-00995-1
- ROWLING, J. K. *Harry Potter a Tajemná komnata*. Přeložil V. Medek. Praha: Albatros, 2002. ISBN 80-00-01162-X
- ROWLING, J. K. *Harry Potter a vězeň z Azkabanu*. Přeložil P. Medek. Praha: Albatros, 2001. ISBN 80-00-00951-X
- ROWLING, J. K. *Harry Potter a Ohnivý pohár*. Přeložil V. Medek. Praha: Albatros, 2003. ISBN 80-00-01284-7
- ROWLING, J. K. *Harry Potter a Fénixův řád*. Přeložil P. Medek. Praha: Albatros, 2004. ISBN 80-00-01294-4
- ROWLING, J. K. *Harry Potter a princ dvojí krve*. Přeložil P. Medek. Praha: Albatros, 2005. ISBN 80-00-01819-5

- ROWLING, J. K. *Harry Potter a relikvie smrti*. Přeložil P. Medek. Praha: Albatros, 2008. ISBN 978-80-00-02122-5
- TOWNSEND, J. *Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow*. London: Hodder & Stoughton, 2018. ISBN 978 1 5101 0382 5
- TOWNSEND, J. *Wundersmith: The Calling of Morrigan Crow*. London: Hodder & Stoughton, 2018. ISBN 978-1-5101-0444-0
- TOWNSEND, J. *Nikdyuš: Zkoušky, jež podstoupila Morrigan Crowová*. Přeložil V. Medek. Praha: Albatros, 2018. ISBN 978-80-00-05058-4
- TOWNSEND, J. *Divomor: Síly, jež v sobě objevila Morrigan Crowová*. Přeložil V. Medek. Praha: Albatros, 2019. ISBN 978-80-00-05677-7

Sekundární literatura

- BARRIE, J.M. *Peter Pan and Wendy*. London: Hodder & Stoughton, 1979. ISBN 0 340 24629 4
- BOTTING, F. *Gothic (The New Critical Idiom)*. London: Routledge, 1996. ISBN 0415092191
- CARROLL, L. *Alenka v kraji divů a za zrcadlem*. Praha: Městská knihovna v Praze, 2018. ISBN 978-80-7602-231-7 (pdf)
- COATS, K., JACKSON, A., MCGILLIS, R. (eds.) *The Gothic in Children's Literature: Haunting the Borders*. New York: Routledge, 2008. ISBN 9780415875745
- DEJMALOVÁ, K. Vývoj autorské pohádky. In: ČEŇKOVÁ, J. *Vývoj literatury pro děti a mládež a její žánrové struktury*, Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-095-X
- JACKSON, R. *Fantasy: The Literature of Subversion*. New York: Routledge, 1981. ISBN 0-415-02562-1
- LURIE, A. *Boys and Girls Forever: Children's Classics from Cinderella to Harry Potter*. London: Vintage, 2004. ISBN 0099453894
- MANLOVE, C. *From Alice to Harry Potter: Children's Fantasy in England*. Cybereditions, 2003. ISBN 1-877275-54-9
- PROPP, V. J. *Morfologie pohádky a jiné studie*. Jinočany: H&H, 2008. ISBN 987-80-7319-085-9
- STŘÍBRNÝ, Z. *Dějiny anglické literatury*. Praha: Academia, 1987. ISBN: 21-030-87/01

- TODOROV, T. *The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre*. Cleveland: The Press of Case Western Reserve University. 1973. ISBN 0-8295-0245-9
- TOLKIEN, J. R. R. „O pohádkách“, *Pohádky*. Praha: Winston Smith, 1992. ISBN 80-85643-05-7
- TOWNSHEND, D. *The Haunted Nursery: 1764–1830*. In: COATS, K., JACKSON, A., MCGILLIS, R. (eds.) *The Gothic in Children's Literature: Haunting the Borders*. New York: Routledge, 2008. ISBN 9780415875745
- TRITES, R. S. *Disturbing the Universe: Power and Repression in Adolescent Literature*. University of Iowa Press, 2000. ISBN 0-87745-732-8
- WATSON, V. *The Cambridge Guide to Children's Books in English*. Cambridge University Press. 2001. ISBN 0 521 550645

Internetové zdroje

- ASTROLOGY. COM. *NEWT SPIRITUAL MEANING AND SYMBOLISM*. Astrology. com. [cit. 26.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.astrology.com/spiritual-meaning-animals/newt>
- BEZR, O. *Zemřel Pavel Medek. Naučil Česky Harryho Pottera i drsné detektivy*. [online]. iDNES, 2015. [cit. 03. 04. 2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/zemrel-pavel-medek.A150203_154519_literatura_ob
- BIRDFACT. *Crow Symbolism: Exploring Ancient Myths and Modern Interpretations* [online]. Birdfact, 2023. [cit. 07.03. 2024]. Dostupné z: <https://birdfact.com/articles/crow-symbolism>
- BOOKSANDPUBLISHING. *Adelaide Festival Awards for Literature winners announced* [online]. Booksandpublishing, 2020. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.booksandpublishing.com.au/articles/2020/03/02/146672/adelaide-festival-awards-for-literature-winners-announced-2/>
- BURCHER, Ch., et al. *Core Collections in Genre Studies: Fantasy Fiction 101* [online]. Reference & User Services Quarterly, JSTOR, Vol. 48, No. 3, p. 226–231, 2009. [cit. 22.11. 2023]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/20865077?readnow=1&seq=1>

- CAMBRIDGE DICTIONARY. *Fantasy* [online]. Cambridge University Press & Assessment. [cit. 26.11. 2023]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/fantasy>
- DĚDIČ, J. *Význam čísla 9 – nový začátek* [online]. Institut numerologie, 2022. [cit. 07.03. 2024]. Dostupné z: <https://numerologie.cz/numeroblog/vyznam-cisla-9/>
- ELDRIDGE, A. *Harry Potter* [online]. Britannica, last updated: 2024. [cit. 07.02. 2024]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Harry-Potter>
- EYRE, Ch. *HCG signs three new books in Townsend's Nevermoor series* [online]. THE BOOKSELLER, 2019. [cit. 08.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.thebookseller.com/rights/hcg-signs-three-more-townsend-s-nevermore-series-1013431>
- GOODREADS. *Jessica Townsend* [online]. Goodreads. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z: https://www.goodreads.com/author/show/16727429.Jessica_Townsend
- GÖTH, J. *Ve věku 82 let zemřel Vladimír Medek, překladatel Harryho Pottera* [online]. iDNES, 2022. [cit. 03. 04. 2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/vladimir-medek-pavel-medek-harry-potter-sto-roku-samoty-prekladatel.A220907_144412_literatura_jgo
- HACHETTE UK. *Jessica Townsend* [online]. Hachette UK Limited. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.hachette.co.uk/contributor/jessica-townsend/>
- HARRINGTON, P. – THE JOURNAL. *Harry Potter And The Literary Allusions: J. K Rowling's Influences* [online]. Peter Harrington – The Journal, 2017. [cit. 08. 03 2024]. Dostupné z: <https://www.peterharrington.co.uk/blog/harry-potter-and-the-literary-allusions-j-k-rowlings-influences/>
- HOSECK, N. *The Morrigan: A Goddess of Fate, War, and Death* [online]. Ireland Wide, 2023. [cit. 07.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.irelandwide.com/the-morrigan/>
- JEFFERSON, D. *Nevermoor by first-time novelist Jessica Townsend wins Book of the Year at Australian Book Industry Awards* [online]. ABC NEWS, 2018. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.abc.net.au/news/2018-05-04/jessica-townsend-nevermoor-wins-australian-book-industry-awards/9726456>
- J. K. ROWLING. *About* [online]. J. K. Rowling, 2016. [cit. 07. 02 2024]. Dostupné z: <https://www.jkrowling.com/about/>

- J. K. ROWLING. *Writing* [online]. J. K. Rowling, 2016. [cit. 07. 02 2024]. Dostupné z: <https://www.jkrowling.com/about/>
- KHERINGTON, S. *Archangel Israfel: Angel of Music and Angel of Resurrection* [online]. A Higher View, 2024. [cit. 02.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.a-higher-view.com/archangel-israfil-angel-of-music/>
- LIBRARY CATALOG. *Jessica Townsend* [online]. University of Colorado Boulder. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z: <https://libcat.colorado.edu/Author/Home?author=Townsend%2C+Jessica%2C+1962->
- MCNARY, D. *Drew Goddard Producing 'Nevermoor: The Trials of Morrigan Crow' for Fox*. [online]. Variety. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z: <https://variety.com/2017/film/news/drew-goddard-nevermoor-the-trials-of-morrigan-crow-fox-1202597115/>
- MENDLESOHN, F. *Toward A Taxonomy of Fantasy* [online]. Journal of the Fantastic in the Arts, JSTOR, Vol. 13, No. 2 (50), p. 169–183, 2002. [cit. 27.10. 2023]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/43308579?readnow=1#pagescantabcontents>
- MORRIS, L. *Nevermoor author Jessica Townsend moves into JK Rowling territory* [online]. The Sydney Morning Herald, 2017. cit. 09.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.smh.com.au/national/nsw/jessicatownsend20170805gxq24l.html>
- MUNRO, T. O. *THE 4 CATEGORIES OF FANTASY: APPLYING SOME IDEAS FROM RHETORICS OF FANTASY BY FARAH MENDLESOHN* [online]. The Fantasy Hive, 2019. [cit. 27.10. 2023]. Dostupné z: <https://fantasy-hive.co.uk/2019/07/the-4-categories-of-fantasy-applying-some-ideas-from-rhetorics-of-fantasy-by-farah-mendlesohn/>
- MURCHISON, T. L. *High Fantasy vs. Low Fantasy: What's the Difference?* [online]. Laterpress, 2022. [cit. 27.12. 2023]. Dostupné z: <https://www.laterpress.com/blog/high-fantasy-vs-low-fantasy-whats-the-difference>
- OXFORDLEARNER'S DICTIONARIES. *Fairy* [online]. Oxford University Press. [cit. 02. 02. 2024]. Dostupné z: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/fairy#fairy_topg_1

- OXFORDLEARNER'S DICTIONARIES. *Fairy tale* [online]. Oxford University Press. [cit. 02. 02. 2024]. Dostupné z: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/fairy-tale_1?q=fairy+tales
- PAPOUŠEK, D. *Relikvie* [online]. Religionistická encyklopedie, Sociologický ústav Akademie věd České republiky. [cit. 21. 03. 2024]. Dostupné z: [https://rg-encyklopedie.soc.cas.cz/index.php/relikvie_\(JKI-K\)](https://rg-encyklopedie.soc.cas.cz/index.php/relikvie_(JKI-K))
- POE, E. A. *The Raven* [online]. Poetry Foundation. [cit. 07. 03. 2024]. Dostupné z: <https://www.poetryfoundation.org/poems/48860/the-raven>
- THATIPALLI, M. *Nevermoor series author Jessica Townsend on crafting diverse characters, comparison to JK Rowling* [online]. Firstpost, 2019. [cit. 09.03. 2024]. Dostupné z: <https://www.firstpost.com/living/nevermoor-series-author-jessica-townsend-on-crafting-diverse-characters-comparisons-to-jk-rowling-5896241.html>
- THE EDITORS OF ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA. *Jupiter* [online]. Britannica, last updated: 2024. [cit. 16. 03. 2024]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Jupiter-Roman-god>
- THE WIZARDING WORLD TEAM. *First ever Harry Potter television series ordered by new streaming service, Max* [online]. Wizarding World Digital, 2023. [cit. 07. 02. 2024]. Dostupné z: <https://www.wizardingworld.com/news/first-ever-harry-potter-television-series-coming-to-max>
- WIZARDING WORLD. *N.E.W.T.s* [online]. Wizarding World Digital. [cit. 05. 04. 2024]. Dostupné z: <https://www.wizardingworld.com/fact-file/magical-miscellany/n-e-w-t-s>

Přednáška

- POKORNÝ, M. *Česká literatura pro děti a mládež* [přednáška]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, pedagogická fakulta, akademický rok 2021/2022.